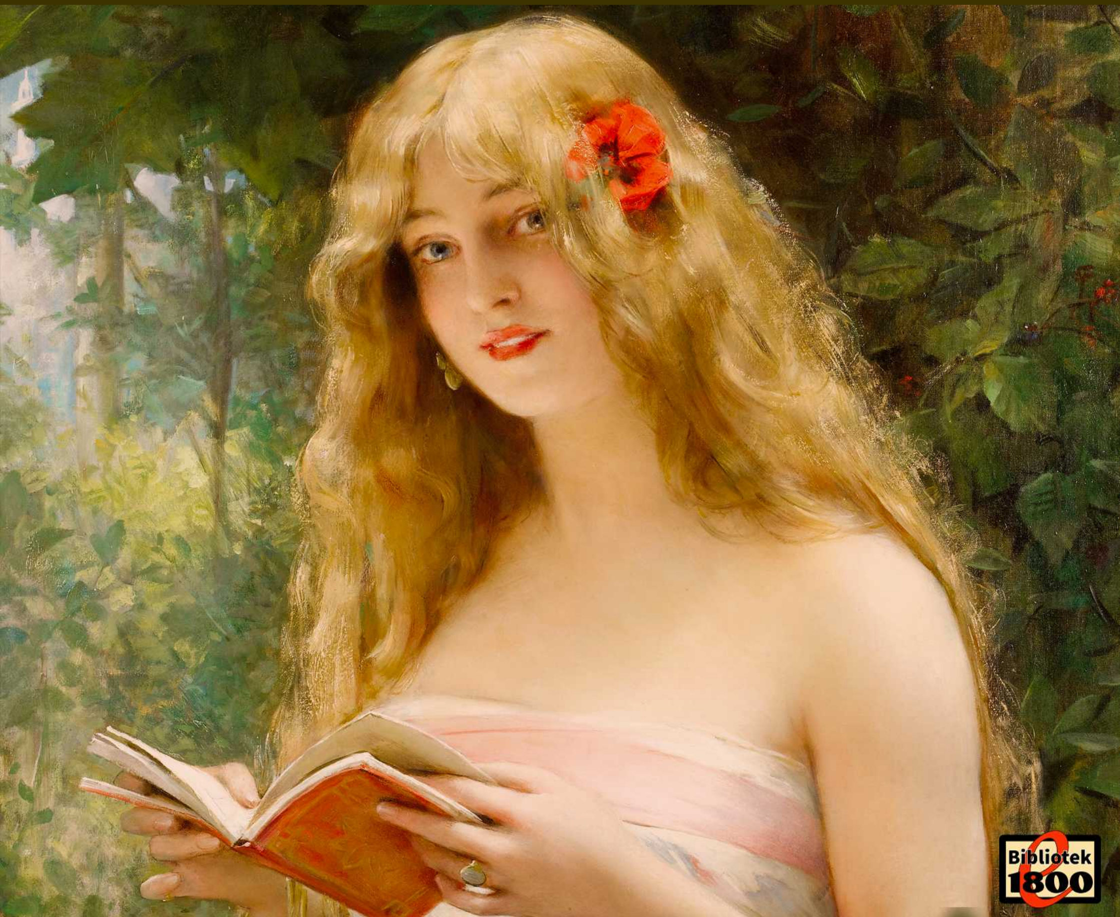
Emile Zola

Eventyr til Ninon

Émile Zola

Eventyr til Ninon

eBibliotek 1800

2023

Ophavsret og brugsbetingelser

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Til Ninon

Kære veninde, her har du eventyrene fra vor ungdom, dem, jeg fortalte dig ude i mark og skov i mit kære Provence, og som du lyttede så opmærksomt til, mens dit blik ubestemt fulgte de fjerne højders blå linjer.

I maj om aftenerne, når jord og himmel langsomt synker sammen i stille fred, forlod jeg byen og gik ud på landet, på de golde skrænter, kun dækket af brombær og ener; eller også langs den lille elv, der i december skummer vildt afsted, men flyder tænksomt på de smukke dage; eller også bort til en skjult liden plet på sletten, endnu varm efter middagssolen; lange, gule og røde strækninger, tilplantet med tyndgrenede mandeltræer, gamle, grånende oliventræer og vinstokke med deres sammenviklede ranker krybende langs jorden.

Stakkels udtørrede jord, grå og nøgen lyser den i solskinnet mellem de fede, frugtbare græsgange langs Durance og kystlandets orangelunde. Jeg elsker den for dens barske skønhed, dens melankolske, øde klipper, for dens timian og lavendel. Over denne ufrugtbare dal hviler der en forladthedens fortærende duft: En forunderlig lidenskabens storm synes at have raset hen over egnen; derefter er den faldet i dvale, og de endnu glødende marker er ligesom sovet ind i en sidste attrå.

Når jeg nu, midt inde i disse nordens skove, i tanken genser al sandet og stenene, føler jeg en dyb kærlighed til dette strenge fædreland, som ikke er mit. Vel har det lattermilde barn og de gamle, tungsindige klipper i gamle dage været glade for

hinanden, og nu foragter barnet, der er blevet mand, de fugtige marker, det våde grønsvær; han elsker i stedet de hvide, brede veje og de afbrændte bjerghøjder, hvor hans femtenårige sjæl dengang har drømt sine første drømme.

Jeg nåede markerne. Når jeg havde lagt mig derude, midt imellem dyrkede jorder eller mellem stenene på skrænten og var fortabt i denne fred, som faldt ned fra himmelens dyb, fandt jeg, bare jeg drejede hovedet, dig, bekvemt udstrakt der til højre for mig, tankefuld med hånden under hagen og seende på mig med dine store øjne. Du var min ensomheds engel, min gode beskyttende engel, som jeg så ved siden af mig, hvor jeg end trak mig hen; du læste i mit hjerte mine hemmeligste ønsker, du satte dig overalt ved min side, kunne ikke være, hvor jeg ikke var. Sådan forklarer jeg mig nu, at du hver aften var nær mig. Uden at jeg nogen sinde så dig komme, blev jeg dengang aldrig forbavset over bestandig at møde dine klare blikke. Jeg vidste dig trofast og altid levende i mig.

Du kære, du bragte sødme i mine afteners tungsindighed. Du havde disse højes bedrøvede skønhed, deres marmorbleghed, der rødmede i den sidste sols kys. Jeg ved ikke, hvad det var for en evig tanke, som gjorde din pande højere og dine øjne større. Og når der så fo'r et smil over dine dovne læber, skulle man, efter den ungdom og den pludselige stråleglans, der stod af dit ansigt, have sagt, det var en af disse dejlige majstråler, som får alle denne bævende jords blomster og grønt til at springe ud, døgnblomster og døgngrønt, som junisolens stråler brænder til støv. Mellem dig og naturen var der en hemmelig harmoni, som bragte mig til at elske hver sten på stien. Den lille elv havde din stemme; når stjernerne kom

frem, havde de dit blik; alt omkring mig smilede med dit smil. Og du, som gav naturen din ynde, du tog fra den igen dens lidenskabelige strenghed. Jeg blandede jer sammen. Ved at se dig havde jeg indtryk af den frie himmel, og når mine øjne vandrede ud over dalen, genfandt jeg i landskabets linjer i dine smidige og stærke former igen.

Ved således at sammenligne jer kom jeg til at elske jer begge lidenskabeligt, og vidste ikke, hvem jeg mest tilbad, enten mit kære Provence eller min kære Ninon.

Hver morgen, kære veninde, føler jeg på ny en trang til at takke dig for de svundne dage. Du var god og blid, som var lidt forelsket i mig og levede i mig; i den alder, hvor hjertet lider ved at være ene, gav du mig dit for at spare mit for enhver lidelse. Ak! hvis du vidste, hvor mange stakkels sjæle, der nu om stunder dør af ensomhed! Tiden er hård for den kærlighedssøgende sjæl. Jeg, jeg har ikke kendt den elendighed. Til enhver tid var du for mig den tilbedelsesværdige kvinde; du har befolket min ørken, blandet dig med mit blod, levet i min tanke. Ved at eje dig, glemte jeg. Fryden over vor forening gjorde, at jeg kom over den hårde sekstenårs-tid, hvor så mange af mine kammerater måtte efterlade stumper af deres hjerte.

Forunderlige væsen, nu da du er langt borte fra mig, og jeg kan se klart i min sjæl, finder jeg en bitter glæde i stykke for stykke at gennemgå vor kærlighed. Du var kvinde, skøn og lidenskabelig, og jeg elskede dig som en ægtemand. Og så, jeg ved ikke hvordan, men undertiden blev du søster på samme tid som elskerinde; da holdt jeg af dig som elsker og broder på engang; da holdt jeg af dig som elsker og broder på engang, da

boede i mig hele den kyske kærlighed og den hede attrå. Andre gange fandt jeg i dig en kammerat, en kraftig, mandig intelligens, bestandig også en fortryllerske, et elsket væsen, hvis mund jeg kyssede, mens hånden blev trykket som på en gammel kammerat.

I min kærlighedsrus gav jeg dit legeme, som jeg elskede så højt, til alt jeg holdt af. Guddommelige drøm, som i dig lod mig tilbede hver skabning af al magt, hele min evne, hvad blod eller køn den end var af. Du var min forstand, min fantasis glød nok. Således virkeliggjorde du det gamle Grækenlands drøm: Elskerinden i en mand, fuldendt i form, med en mandlig intelligens, videnskaben og visdommen værdig. Jeg gav al min kærlighed til dig, du, som var mig nok, du, hvis uforklarlige skønhed fyldte min drøm. Når jeg i mig følte dit smidige legeme, dit blide barneansigt, din tanke, født af mine tanker, nød jeg i fuldeste mål denne uudsigelige fryd – forgæves søgt i gamle tider – af hver en muskel i kroppen, af mit hjertes kærlighed, af hele min forstands evne at eje et væsen.

Jeg nåede ud på markerne.

Liggende på jorden med dit hoved ind til mit bryst, talte jeg til dig i timevis med blikket tabt i dine øjnes uudgrundelige blå. Jeg talte til dig, ligegyldig for mine ord, bare efter øjeblikkets lune. Undertiden bøjede jeg mig over dig som for at vugge dig og snakkede som til en lille naiv pige, der slet ikke vil sove, og som man dysser i søvn med smukke historier, der skal lære hende at være kærlig og beskeden; andre gange fortalte jeg dig, min elskede, mine læber mod dine, om feernes kærlighed eller om to unge elskendes hengivenhed; men endnu oftere, når jeg led under mine kammeraters dumme ondskab – og lagt

sammen udgør de dage år af min ungdom – tog jeg din hånd og med ironien om munden, tvivl og fornægtelse i hjertet, klagede jeg i en eller anden trøstesløs fortælling, i en tårefyldt satire til en broder over verdens usselhed. Og du, som den hele tid forblev kvinde og viv, du bøjede dig for mine luner, var snart en uskyldig liden pige, snart min elskede, snart en trøstende broder. Du forstod hvert af mine sprog. Uden nogensinde at svare, lyttede du til mig, lod mig i dine øjne læse hver tone, munter eller trist, i mine fortællinger. For dig åbnede jeg hele min sjæl, ville ingenting skjule. Jeg så ikke i dig en almindelig elskerinde, for hvem elskerne udmåler og begrænser deres tanker. Jeg gav mit hele jeg, uden nogensinde at vogte mine ord. Og hvor længe talte vi ikke sammen, hvilke forunderlige historier, drømmens døtre! Usammenhængende fortællinger, hvor fantasien havde frit spillerum, og hvis eneste støttepunkter var kyssene, vi udvekslede! Om nogen var kommet forbi og havde iagttaget os, som vi lå under vore klipper, ved jeg ikke, hvilket mærkværdigt ansigt han ville have sat op ved at høre mine frie ord og ved at se dig forstå dem, du min lille, uskyldige pige, du elskede, og du min trøstende broder.

Ak! disse dejlige aftener er ikke mere. Den dag kom, da jeg måtte forlade dig og Provences marker. Husker du, min dejlige drøm, vi sagde hinanden farvel en høstaften nede ved elven. De bladløse træer gjorde horisonten videre og mere trist; landet, dækket med visne blade, våde efter efterårsregnen, strakte sig der i den silde time sort med store gule pletter, som på et vældigt, groft tæppe. På himmelen svandt de sidste stråler, og i østen steg natten frem, truende med tåger, den mørke nat, som

skulle følges af en ukendt morgenrøde. Det var med mit liv som med denne høsthimmel; min ungdoms stjerne forsvandt, mens natten steg, førte i sit skjold, jeg ved ikke hvilken fremtid for mig. Jeg følte i mig brændende trang til at opleve virkelighed; jeg var træt af drømme, træt af forår, træt af dig, du kære, som undveg mit favntag, og som til mine tårer blot kunne smile trist. Vor himmelske kærlighed var forbi; som alt andet havde den levet sin tid. Da var det, at jeg, der så dig dø i mig, gik ned til flodbredden, i det udåndende landskab, og gav dig mine afskedskys. Å! du elskovsfulde og triste aften! Jeg kyssede dig, du min fortvivlede, blege elskede, forsøgte en sidste gang at give dig dine dejlige dages herlige liv tilbage; jeg kunne ikke, for jeg var jo selv din bøddel. Du steg i mig højere end legemet, højere end hjertet, og du var ikke andet end et minde.

Nu er det snart syv år siden, jeg forlod dig. Siden afskedsdagen har jeg i mine glæder og sorger ofte hørt din stemme, et mindes blide stemme, som bad mig om eventyrene fra vore aftener i Provence.

Jeg ved ikke, hvad ekko fra vore tonende klipper, der genlyder i min sjæl. Du, som jeg lod langt bag mig, fra din forvisning sender du mig så rørende bønner, at jeg synes de lyder i mit inderste indre. Den søde bæven, fordums elskov lader tilbage i os, får mig til at give efter for dine ønsker. Stakkels skygge, der er forsvundet derhen, hvor genfærdene af vore svundne drømme ender, hvis mine gamle historier kan være en trøst for dig, føler jeg, hvor megen lindring, jeg selv vil finde i at høre mig tale til dig som i vore unge dage.

Jeg hører dine bønner, et for et vil jeg tage vor kærligheds eventyr for mig, ikke alle, der er jo sådanne, som ikke kan siges

to gange, fordi solen falmede disse sarte blomster, alt for himmelske og dejlige til at tåle dagslyset, allerede dengang de sprang ud, men de, der har mere livskraft, og som den menneskelige hukommelse, denne grove maskine, kan bevare mindet om.

Ak! jeg er bange for, at jeg her skaffer mig selv mange sorger. Det er at krænke vor kærligheds hemmelighed, det at betro vore samtaler til den forbisusende vind, og åbenmundede elskere bliver straffet i denne verden ved deres fortroliges kolde ligegyldighed. Et håb bliver mig dog tilbage: At der i hele landet ikke gives en eneste, som bliver fristet til at læse vore historier. Vort århundrede har alt for meget at gøre til at standse, selv et øjeblik, ved to ukendte elskendes tale. Mine løsrevne blade farer ubemærkede gennem mængden og når dig, uberørte. På den måde kan jeg være så tosset, jeg bare lyster; jeg kan, som i gamle dage, gå hvor som helst, behøver ikke bryde mig om stierne. Du alene vil læse mig, og jeg ved nok med hvilken nydelse.

Og nu, Ninon, har jeg opfyldt dit ønske. Her har du mine eventyr. Lad ikke mere din stemme lyde i mig, denne mindets stemme, som bringer mig tårer i øjnene. Lad mit hjerte, der trænger ro, få fred, kom ikke oftere i mine kampens dage og gør mig trist ved at kalde vore ørkesløse nætter tilbage. Om du vil have et løfte, så binder jeg mig til endnu engang at elske dig, senere, når jeg forgæves har søgt andre veninder i denne verden og vender tilbage til min første kærlighed. Da drager jeg igen til Provence og finder dig ved bredden af den lille flod. Vinteren vil da være kommet, en trist, men mild vinter med klar himmel og jorden fuld af håb for den kommende høst. Da skal vi elske

hinanden endnu engang; på de kære marker skal vi have vore fredelige aftener; da skal vi virkeliggøre vor drøm.

Vent mig da, du kære sjæl, du trofaste drøm, du barnets og oldingens kærlighed.

Emile Zola

Simplicius

1

Der var engang, – hør nu godt efter, Ninon, det var en gammel hyrde, som fortalte mig historien, – der var engang på en ø, som nu havet for længe siden har opslugt, en konge og en dronning, som havde en søn. Kongen var en stor konge: hans bæger var det dybeste i hele riget; hans sværd det tungeste; han slog ihjel og drak kongeligt. Dronningen var en smuk dronning: hun brugte så meget sminke, at hun aldrig blev mere end fyrre år. Sønnen var en dumrian.

En dumrian, en enfoldig af den allerværste slags, sagde kongerigets lyse hoveder. Seksten år gammel blev han af kongen taget med i krigen: det handlede om at udrydde et nabofolk, som var skyldige i den store forbrydelse at eje land. Simplicius bar sig ad som et fjols: han frelste to dusin kvinder og tre og et halvt dusin børn fra at blive nedslagtet; han var på grådens rand for hvert hug, han leverede; og han fik så ondt af at se den blodige slagmark med de store dynger af lig, at han i tre dage ikke kunne spise. Som du ser, Ninon, var han et vældigt fjols.

Sytten år gammel måtte han deltage i en fest, faderen gav for alle de største ædedolke i kongeriget. Han nøjede sig med et par mundfulde, talte kun lidet, bandede slet ikke. Og kongen så sig nødt til for familieærens skyld nu og da i smug at tømme hans glas, som ellers stod i fare for altid at stå fuldt.

Da han var atten år gammel, og dunene begyndte at spire frem på hans hage, blev han bemærket af en af dronningens hofdamer. Hofdamer er forfærdelige, Ninon. Denne her ville intet mindre end at prinsen skulle kysse hende. Men det stakkels barn kunne slet ikke tænke på det; han skælvede, bare hun talte til ham, og løb sin vej, bare han fik øje på en snip af hendes kjole nede i haven. Hans fader, som var en god fader, så det hele og lo i skægget. Men da damen forfulgte ham stadig ivrigere uden at opnå sit kys, blev kongen flov over at have sådan en søn, og gav hende selv det ønskede kys, naturligvis kun for at redde familiens værdighed.

"Å! for en lille dumrian!" sagde den store konge, som var en kløgtig mand.

2

Det var i tyveårsalderen, at Simplicius blev fuldstændig idiot. Han stødte på en skov og blev forelsket.

Dengang for længe siden forskønnede man endnu ikke træerne ved at klippe dem, og det var ikke på mode at så græsplæner, heller ikke at strø grus på stierne. Grenene fik lov at skyde, som de selv havde lyst til; Gud alene holdt trærødderne i ave og passede stierne. Skoven, som Simplicius fandt, var en umådelig stor, grøn rede, blade og atter blade, uigennemtrængelige løvhække, gennemskåret af majestætiske alléer. Beruset af duggen voksede mosset sig stort og tæt; hunderoserne rakte sine bøjelige arme ud, søgte hinanden i lysningerne og dansede som forrykte rundt om de store træer, og de store træer selv stod rolige og ophøjede, men drejede og snoede deres rødder nede i skyggen og trak deres toppe op i et

vildt virvar for at kysse sommerens stråler. Det grønne græs voksede overalt, det spirede frem på grenene så vel som på jorden; løvet indhyllede skoven, mens tusindfryden og forglemmigejen i den hast, de havde med at springe ud, af og til tog fejl og blomstrede på de gamle træstubbe. Og alle disse grene, alle disse strå, alle disse blomster sang; alt blandede sig sammen, trængte på hinanden for bedre at kunne tale sammen, for at hviske til hinanden om blomsterkronernes hemmelighedsfulde elskov. Et livets åndedrag trængte sig igennem lige til bunden af det mørke krat, gav hvert lille mosblad stemme i de vidunderlige koncerter ved hver morgendæmring og hver aftenskumring.

Det var løvets store fest.

Mariehønsene, billerne, guldsmedene, sommerfuglene, alle blomsterhækkenes smukke kærester satte hinanden i stævne i alle skovens fire hjørner. Der havde de oprettet deres lille republik; stierne var deres stier, bækkene deres bække; skoven deres skov. De indrettede sig bekvemt ved foden af træerne, på de lave grene, i de tørre blade, levede roligt, var som hjemme der med erobrerens ret. Forresten havde de, som venlige folk, overladt de høje grene til gærdesmutten og nattergalen.

Skoven, som allerede sang med sine grene, blade og blomster, sang også ved sine insekter og fugle.

3

På få dage blev Simplicius en gammel ven af skoven, og de sladrede så muntert sammen, at han snart mistede den sidste rest af fornuft, der var tilbage i ham. Når han skulle forlade den

og lukke sig inde bag fire vægge, sætte sig ved et bord, lægge sig i en seng, så drømte han.

Og en skønne morgen forlod han pludselig sine værelser og flyttede ud blandt sit elskede løv.

Der udvalgte han sig et umådeligt slot.

Salonen var en stor rund lysning, omkring tusind kvadratfavne. Lange mørkegrønne draperier hang ned hele veje rundt om den; fem hundrede bøjelige søjler holdt et smaragdfarvet kniplingsslør oppe under taget, og selve taget var en stor blå satinkuppel, som spillede i flere toner og var oversået med gyldne spiger.

Til soveværelse havde han et yndigt lille boudoir, så hemmelighedsfuldt og friskt! Gulv og vægge var skjult under et blødt tæppe af uforligneligt arbejde. Alkoven havde en eller anden kæmpe hulet ud i klippen, sidevæggene var af rosenrødt marmor og gulvet bestrøet med rubinstøv.

Han havde også et badeværelse, hvor en kilde stadig rislede, og hvor krystalkarret lå skjult inde i en blomsterklynge. Jeg vil slet ikke fortælle dig, Ninon, om de tusind gallerier, som krydsede hinanden i paladset, heller ikke om balsalene eller teatrene, heller ikke om haverne. Det var en af disse kongelige boliger, som kun Gud kan bygge.

Fra nu af kunne prinsen være en dumrian, så meget han ville. Faderen troede ham forvandlet til en ulv og søgte sig en værdigere arving til tronen.

4

Simplicius havde meget travlt i de første dage, efter at han var flyttet derud. Han gjorde bekendtskab med sine naboer, billen,

som krøb nede i græsset, og sommerfuglen oppe i luften. Alle var de gode og venlige skabninger og næsten lige så kloge som mennesker.

I begyndelsen havde han nogen vanskelighed ved at forstå deres sprog; men han fandt snart ud af, at skylden lå i hans første opdragelse. Han lærte snart at fatte sig i korthed som insekterne. En lyd blev for ham som for dem nok til at betegne hundrede forskellige ting, det kom bare an på tonen og hvor længe den blev holdt. På den måde vænnede han sig ganske af med menneskenes sprog, så fattigt i hele sin rigdom.

Han blev ganske indtaget i sine nye venners levemåder. Især beundrede han deres måde at udtrykke deres mening om konger på: de havde nemlig slet ingen. Ja, han følte sig så uvidende ved siden af dem, at han besluttede at studere ved deres skoler.

Han var mere forbeholden i sin forbindelse med mosserne og hvidtjørnen. Han kunne endnu ikke rigtig fatte græsstråets og blomstens sprog, og denne omstændighed var til stor hinder for deres nærmere bekendtskab.

Skoven så i det hele taget ikke skævt til ham. Den forstod, at han var en troskyldig sjæl, og at han ville leve i god forståelse med dyrene. De gemte sig ikke længere for ham. Ofte hændte det, at han kunne komme over en sommerfugl, som stærkt kurtiserede en margerit.

Og snart overvandt hvidtjørnen sin undselighed så meget, at den gav den unge prins timer. Den lærte ham duftenes og farvernes sprog. Og hver morgen hilste nu de purpurfarvede blomsterkroner på Simplicius, når han stod op; det grønne løv

fortalte om nattens vilde dans, fårekyllingen betroede ham ganske sagte, at den var dødeligt forelsket i violen.

Som sin kæreste havde Simplicius valgt en gyldenrød guldsmed med et nydeligt slankt liv og skælvende vinger. Den kære lille dejlighed var forfærdelig koket: den hoppede og dansede, syntes at kalde på ham og flygtede så bort under hans hånd. De store træer, der så dens leg, skændte på den, og talte indbyrdes alvorligt om, at med den kom det til at tage en gal ende.

5

Pludselig blev Simplicius ængstelig.

Mariehønen, som først lagde mærke til vennens tristhed, forsøgte at få at vide, hvad der var galt. Han svarede grædende, at han var lige så glad som i de første dage.

Nu stod han op med morgenrøden og gennemstrejfede ungskoven lige til om aftenen. Forsigtigt skød han hver kvist til side og undersøgte hver busk. Han løftede bladene og så ind i skyggen under det.

"Hvad er det vel, vor elev søger?" spurgte hvidtjørnen mosset.

Guldsmeden, som var forbavset over, at hendes elsker forlod hende, troede, han var blevet gal af kærlighed, og den begyndte at ærte ham. Men han så ikke mere på den. De store træer havde bedømt den rigtigt: den trøstede sig snart med den første den bedste sommerfugl, den mødte ved en korsvej.

Bladene var triste. De så den unge prins undersøge hver græstue, stirre ned gennem de lange alleer, det hørte ham klage over, at krattet var så tæt, og de sagde:

"Simplicius har set Vandenes Blomst, kildens undine."

6

Vandenes Blomst var datter af en lysstråle og en dugdråbe. Hun var så æterisk dejlig, at en elskers kys ville bringe hende døden, og hendes duft så sød, at et kys af hendes læber ville blive elskerens død.

Skoven vidste det, og skoven skjulte sit tilbedte barn. Til bolig havde de givet hende en kilde, omskygget af de tætteste grene. Der, midt i stilheden og i skyggen, strålede Vandenes Blomst mellem sine søstre. Dovent lod hun sig glide med strømmen, de små fødder halvt skjult af bølgerne og med en krone af gennemsigtige perler på det blonde hoved. Hendes smil var åkandens og gladiolussens glæde. Hun var sjælen i skoven.

Der levede hun sorgløst; af jorden kendte hun kun sin moder, duggen, og af himlen sin fader, lysstrålen. Hun følte sig elsket af bølgen, som vuggede hende. Hun havde tusinde kærester og ikke én elsker.

Vandenes Blomst vidste godt, at hun måtte dø af elskov; barnet holdt af den tanke og levede i håbet om døden. Smilende ventede hun sin elskede.

En nat, ved stjerneskin, havde Simplicius set hende, netop som han drejede om ad en sti. I en hel lang måned søgte han hende, tænkte, han skulle finde hende bag hver træstamme. Bestandig troede han at se hende glide foran i tykningen; men når han så løb til, fandt han bare de store skygger af poplerne, som himlens vinde satte i bevægelse.

7

Nu tav skoven; den vidste sig ikke mere sikker for Simplicius. Den gjorde sit bladhang tættere, den kastede sin hele nat over

hvert skridt, den unge prins tog. Faren, som truede Vandenes Blomst, gjorde skoven bedrøvet; ingen kærtegn, ingen forelsket sludren fandt mere sted.

Undinen viste sig atter i skovlysningen, og igen så Simplicius hende. Gal af attrå styrtede han efter hende. Men barnet, som var steget op på en af månens stråler, hørte slet ikke lyden af hans skridt. Hun fløj let som en fjer, vinden fører med sig.

Simplicius løb efter, løb uden at kunne nå hende. Tårerne randt ned over hans kinder, og hans sjæl var fortvivlet.

Han løb, og ængstelig fulgte skoven hans afsindige løb. Buskene spærrede ham vejen. Kratvæksterne greb ham med deres tornede arme, standsede ham brat i farten. Hele skoven forsvarede sit barn.

Han løb, og følte mosset blive glat under fødderne. Hver kvist i krattet flettede sig tættere sammen, rejste sig for ham, stive som messingstænger. De tørre blade hobede sig op i dalene; de fældede træers stammer lagde sig på tværs over stierne; klippestykkerne rullede af sig selv frem mod prinsen; insektet stak ham i hælen; sommerfuglen blændede ham ved at slå sine øjne mod hans øjenlåg.

Uden at se ham, uden at høre ham fløj Vandenes Blomst stadig videre på månens stråle. Og med hjerteangst følte Simplicius det øjeblik komme, da hun ville forsvinde.

Og fortvivlet, åndeløs løb og løb han.

8

Han hørte de gamle ege fortørnet råbe til ham:

"Hvorfor sagde du ikke, at du var et menneske? Vi ville have skjult os for dig, vi ville have nægtet at lære dig noget, så at dit

tågede blik ikke kunne se Vandenes Blomst, kildens undine. Du viste dig for os med dyrenes uskyldighed, og nu i dag har du et menneskes ånd. Se nu, du knuser billerne, du river vore blade af, du knækker vore grene. Egoismens vind driver dig, du vil stjæle vor sjæl."

Og hvidtjørnen tilføjede:

"Simplicius, stands, for barmhjertighedens skyld! Når det lunefulde barn vil indånde duften af mine stjerneblomster, hvorfor lader det dem da ikke udfolde sig frit på grenen! Det plukker dem og glæder sig kun en time ved dem."

Og mosset sagde:

"Stands, Simplicius; kom og drøm på mit friske fløjlstæppe. I det fjerne, mellem træerne. skal du få se Vandenes Blomst lege. Du skal få hende at se, når hun bader sig i kilden, se hvordan hun kaster det våde perlebånd om sin hals. Du skal få lov at dele den glæde, vi føler ved hendes blik; som os skal det være dig tilladt at leve for at se hende."

Og hele skoven gentog:

"Stands, Simplicius, et kys vil dræbe hende, giv hende ikke det kys! Ved du det ikke? Har vor budbærer, aftenbrisen, ikke sagt dig det? Vandenes Blomst er den himmelske blomst, og dens duft bringer døden. Ak! stakkels lille, hendes skæbne er forunderlig. Barmhjertighed for hende, Simplicius, drik ikke hendes sjæl af hendes læber!"

9

Vandenes Blomst vendte sig om og så Simplicius. Hun smilede, gav ham tegn til at komme nærmere og sagde til skoven:

"Se, her kommer den elskede!"

I tre dage, tre timer og tre minutter havde prinsen forfulgt undinen. Egenes ord tordnede endnu bag ham; han var fristet til at flygte.

Vandenes Blomst trykkede allerede hans hænder. Hun løftede sig på tå på sine små fødder, spejlede sit smil i den unge mands øjne.

"Du har være længe om at komme," sagde hun. "Mit hjerte vidste dig i skoven. Jeg steg op på en af månens stråler, og jeg har søgt dig i tre dage, tre timer og tre minutter."

Simplicius sagde ingenting, holdt åndedraget tilbage. Hun fik ham til at sætte sig ved randen af kilden; hun kærtegnede ham med blikket; og han, han bare så på hende i lang tid.

"Kender du mig ikke igen?" sagde hun så. "Jeg har ofte set dig i drømme. Jeg kom til dig, du tog mig i hånden, og så gik vi, tavse og skælvende. Har du ikke set mig? Husker du ikke dine drømme?"

Og da han endelig åbnede munden:

"Sig ikke noget," sagde hun. "Jeg er Vandenes Blomst, og du er den elskede. Vi skal dø."

10

De store træer bøjede sig frem for bedre at se det unge par. De skælvede af smerte, de sagde til hinanden, og fra busk til busk gik det, at deres sjæl snart ville tage flugten.

Alle stemmer tav. Græsstrået og egen følte sig grebet af medlidenhed. Fra løvet lød der ikke mere vredesskrig. Simplicius, Vandenes Blomsts elskede, var den gamle skovs søn.

Hun hvilede hovedet på hans skulder. Begge bøjede sig ud over bækken og smilede til hinanden. Undertiden løftede de hovedet og fulgte med blikket guldstøvet, som dansede i solens sidste stråler. Langsomt, langsomt omfavnede de hinanden. De ventede på den første stjerne for at smelte sammen og fly bort for bestandig.

Intet ord forstyrrede deres henrykkelse. Begges sjæle, som steg til deres læber, smeltede sammen i åndedraget.

Dagen blegnede, de to elskendes læber nærmede sig hinanden. En forfærdelig hjertekvide holdt skoven tavs og ubevægelig. De store klipper, hvorfra kilden rislede, kastede store skygger over parret, som strålede i den frembrydende nat.

Og stjernen viste sig, læberne forenede sig i kysset og egene hulkede. Læberne forenede sig, sjælene fløj bort.

11

En klog mand vandrede i skoven. Han var sammen med en lærd mand.

Den kloge mand gjorde dybsindige bemærkninger om skovens usunde fugtighed og talte om de smukke lucernemarker, man ville få ved at hugge alle disse store, grimme træer omkuld.

Den lærde mand drømte om at skabe sig et navn i videnskabernes verden ved at opdage en endnu ukendt plante. Han gennemsnusede hver en krog og bragte brændenælde og kvikrod frem i dagens lys.

Ved kildens bred fandt de liget af Simplicius. Prinsen smilede i dødens søvn. Hans fødder hang nede i vandet, hovedet hvilede på grønsværen på bredden.

Til sine for altid lukkede læber trykkede han en dejlig lille hvid og rød blomst med en gennemtrængende duft.

"Stakkels galning!" sagde den kloge mand, "han har villet plukke sig en buket og er druknet."

Den lærde mand var ligeglad med liget. Han havde bemægtiget sig blomsten, og under påskud af at ville undersøge den plukkede han kronen itu.

"Værdifuldt fund!" råbte han så. "Jeg vil til erindring om denne enfoldige kalde blomsten *Anthapheleia limnaia*."

Åh! Ninette, Ninette, barbaren kaldte min Vandenes Blomst *Anthapheleia limnaia*!

Balbogen

1

Ninon, husker du vor lange løbetur i skovene? Efteråret havde allerede oversået træerne med sine gule og purpurrøde blade, som hang der gyldne i aftensolens sidste stråler. Græsset føltes tyndere under foden end i begyndelsen af maj, og det afsvedne mos kunne knapt give de få insekter ly. Langt inde i skoven, der var så fuld af melankoli, troede vi at høre en dump klage som fra en kvinde, der tror at se den første rynke i panden. Løvet, som denne blege og milde aften ikke kunde bedrage, men som følte vinterens komme i den køligere aftenvind, lod sig trist vugge i den og græd over sit rustede grønne.

Længe strejfede vi om i skoven, brød os lidet om, hvorhen stierne førte, men valgte de mest afsides og skyggefulde. Vor muntre latter forskrækkede droslerne og solsortene, som fløjtede i buskene; og undertiden hørte vi, hvordan et grønt firben, som var blevet skræmt i sin henrykkelse af vore skridt, fo'r afsted, bort under brombærrankerne. Vor udflugt var uden mål eller med; efter en overskyet dag havde vi henimod aftenen igen set himmelen smile, og hurtigt var vi løbet ud for at nyde dette solglimt. Sådan gik vi, snart efter hinanden, snart igen hånd i hånd, langsomt ved siden af hinanden, og for hvert skridt vi tog, steg der en stærk duft af salvie og timian op fra vore fodspor. Så plukkede jeg dig de sidste blomster, eller prøvede at nå tjørnens røde bær, som du attråede som et barn. Og du, Ninon, mens jeg gjorde det, løb du, blomsterkronet,

bort til den nærmeste kilde, under påskud af at ville drikke; men var det ikke mere for at beundre din pynt, du forfængelige og dovne barn!

I skovens dumpe stemmer blandede der sig pludselig fjerne latterudbrud; der hørtes fløjte og tamburin, og vinden førte dæmpet lyden af dans over til os. Vi var standset, stod og lyttede opmærksomt, ventede næsten i musikken at finde sylfidernes hemmelighedsfulde bal. Fra træ til træ sneg vi os nærmere, og da vi så var kommet helt frem og forsigtigt havde løftet de sidste grene til side, kan du da huske, hvad vi så?

Midt i en lysning i skoven bevægede en ti-tolv bønder af begge køn på en græsstribe omgivet af ener og pistacietræer sig rytmisk frem og tilbage. Kvinderne, som var barhovedede og om halsen kun havde et tørklæde, hoppede utvungent omkring; af og til kom disse muntre lattersalver, vi havde hørt; mændene havde for at kunne danse mere bekvemt smidt deres jakker ved siden af deres arbejdsredskaber, som lå og glitrede i græsset.

Disse ærlige folk brød sig lidet om takten. En mager og kantet fyr stod lænet mod en træstamme og spillede på fløjte, mens han, efter skik og brug i Provence, med den venstre hånd slog på en skarptlydende tamburin. Han syntes at følge den snart hastige, støjende rytme med henrykkelse. Af og til forvildede hans blik sig bort på de dansende; da trak han medlidende på skuldrene. Han var fast ansat musiker i en eller anden større landsby og var blevet stoppet op her, da han passerede den vej forbi, men det var ikke uden forargelse, han så disse landboere således krænke alle dansens love. Allerede såret ved bøndernes hoppen og trampen i kvadrillen blev han nu rød af indignation over at se dem fortsætte med deres spring

hele fem lange minutter efter at melodien var forbi, tilsyneladende uden at have en anelse om, at musikken var standset.

Det ville sikkert have været fortryllende at komme over skovens nisser midt i deres mystiske lege. Men ved det mindste åndedrag ville de være forsvundet; og når vi kom løbende til deres balsal, fandt vi vel næppe engang nogle svagt bøjede græsstrå som spor efter deres dans. Det ville have været en hån: at lade os høre deres latter, at indbyde os til at deltage i deres munterhed og så flygte, når vi kom nærmere, uden at lade os få den allermindste dans.

Vi kunne ikke have danset med sylfer, Ninette, men med bønder kunne intet vel være mere virkeligt og indtagende.

Vi kom pludselig ud af tykningen. Vore støjende dansere viste sig ikke tilbøjelige til at flygte. De opdagede os ikke engang før længe efter, at vi var kommet frem. De var igen begyndt at springe rundt.

Fløjtespilleren, som havde gjort mine til at ville gå sin vej, havde set nogle sølvpenge glimte og tog igen fat på sine instrumenter, slog og blæste på ny, mens han idelig sukkede ved tanken om, hvorledes han nedværdigede sin melodi. Jeg troede at finde den langsomme valsetakt; allerede havde jeg armen om dit liv, jeg ventede på øjeblikket til at føre dig med mig i mine arme, da du pludselig rev dig løs og begyndte at le og springe rundt som en solbrændt og djærv bondepige. Manden med tamburinen, som et øjeblik havde trøstet sig ved synet af mine forberedelser som elegant danser, måtte nu blot hurtigt igen tilhylle sit ansigt og begræde kunstens fald.

Ninon, jeg ved ikke hvorfor, men i går aftes måtte jeg huske på disse galskaber, på vor lange tur, på vor dans så fuld af frihed og latter. Og så blev denne dunkle erindring fulgt af hundrede andre dunkle drømme. Tilgiver du mig, om jeg fortæller dig dem? Jeg går min egen vej, standser og løber uden nogen grund, tager mig kun lidt af om mængden; mine fortællinger er kun udkast; men du fortalte mig, at du holdt af dem.

Dansen, denne kåde, kyske nymfe, fortryller mig mere, end den egentlig tiltrækker mig. Selv kun tilskuer ynder jeg at se denne nymfe ryste sine små klokker over hele verden; yppig at vride sig i alle slags stillinger, under Spaniens og Italiens himmel at krystes i favntag og kaste ildfulde kys; at glide langsomt og elskovsfuldt bag et langt slør, som en drøm i det blonde Tyskland; ja selv åndrig og elegant gående gennem Frankrigs saloner. Jeg vil finde hende overalt: på mosset ude i skoven så vel som på de kostbare tæpper, ved landsbybryllupper og de glimrende selskaber.

Indtagende og smidig, med fugtige øjne og halvåbne læber er hun gået ned gennem tiderne, snart med armene sammenslynget bag det blonde hoved, snart igen med dem hængende frit ned. Alle døre har åbnet sig ved lyden af hendes taktfulde skridt, tempeldøre og de, som fører til lystigere steder; harmonisk har hendes fødder rørt gulvet, der midt i røgelse, her med kjolen rød af vin; og efter så mange århundreder kommer hun smilende til os uden at hendes smidige lemmer nogensinde hverken øger eller sagtner den vuggende takt.

Så lad da gudinden vise sig! Grupper dannes, de dansende piger bøjer sig under deres partneres favntag, her er den

udødelige! I sine løftede arme holder hun en tamburin; hun smiler og giver signalet; parrene sætter sig i bevægelse, følger hendes trin, efterligner hendes bevægelser. Og jeg, jeg elsker at følge den lette hvirvel med øjnene; jeg vil gribe hvert blik, hvert elskovsord; rytmen beruser mig her i krogen, hvor jeg drømmer; jeg oplever rytmens ekstase, og takker den udødelige, fordi hun i alt fald – om hun end har ladet mig uvidende og kejtet – dog har givet mig evne til at forstå hendes harmoniske kunst.

Sandt at sige, Ninette, foretrækker jeg den blonde gudinde i elskovsfuld nøgenhed, når hun løser og slynger det hvide lin uden at bryde sig om nogen regler og love. Jeg ville foretrække hende langt fra salonerne, når hun tror sig skjult for ethvert profant blik og gør sine mest lunefulde spring på den friske græstue. Der ville hun bevæge sig i sin uskyldige frihed, der fandt hun harmoniens hemmelighed. Dér, kun iklædt et slør, blidt nedtrædende græsset med sine lyserøde fødder, ville hun bevæge sig omkring i uskyldig frihed; opdage hemmeligheden ved bevægelsens melodi. Dér vilde jeg gå, og, skjult bag løvet, beundre hendes skønne skikkelse, slankt og smidigt, og med blikket følge skyggernes spil på hendes skuldre, eftersom lunet førte hende bort eller igen lod hende nærme sig.

Men undertiden afskyr jeg hende, og det er, når hun viser sig for mig som en ung kokette, smukt stivet og tåbeligt sømmelig; når jeg ser hende blindt adlyde et orkester, surmulende, synes at kede sig, kvæle en gaben og gøre sine trin som om det var en pligt. Jeg skal sige alt: aldrig har jeg uden sorg kunnet beundre den udødelige i en salon. Hendes slanke ben bliver hindret af de lange skørter, som bæres af vore modedamer, hun føler sin alt

for tvungen, hun vil blot være fri og følge sine luner; og forvirret retter hun sig kejtet og klodset efter vore dumme former, idet hun taber sin ynde og ofte bliver ligefrem latterlig.

Jeg ville gerne kunne lukke vore døre for hende. Om jeg af og til kan tåle hende i kandelabrenes glans uden at blive alt for trist, så er det takket være hendes lille kærlighedstavle, hendes *balbog*.

Ninon, ser du den i hendes hånd, den lille bog? Se bare: spændet og blyantsholderen er af guld; aldrig har nogen set elegantere eller finere parfumeret papir, aldrig har noget bind været mere smagfuldt. Det er vort offer til gudinden. Andre har givet hende krans og bælte; men vi, i vor hjertens godhed, gav hende balbogen.

Det stakkels barn havde så mange tilbedere, hun blev overdænget med så mange indbydelser, at hun ikke vidste, hvordan hun skulle gebærde sig. Alle og enhver kom de for at beundre hende og bønfalde om en kvadrille, og den lille kokette lovede det altid. Hun dansede, tabte rent hukommelsen, blev overvældet af bebrejdelser og tog fejl igen, atter og atter; deraf kom naturligvis en skrækkelig forvirring og en umådelig jalousi. Hun trak sig tilbage med ømme fødder og uden erindring.

Så fik en medlidenhed med hende og gav hende den lille forgyldte bog. Og siden den tid var der ikke flere forglemmelser, ingen forvirring, ingen uretfærdighed. Når tilbederne omringer hende, giver hun dem bare bogen; hver skriver sit navn, det er op til de mest forelskede at sørge for at komme først. Om der end var hundrede af dem, så er der mange hvide blade. Og hvis ikke alle har nået at lægge armen

om hendes fine liv, inden lysekronerne begynder i at blegne, så har de kun deres egen dovenskab at takke for det og ikke barnets ligegyldighed.

Vist var systemet meget ligetil og simpelt, Ninon. Du er vel forbavset over min begejstring og udråb bare for nogle papirblades skyld. Men så fortryllende disse blade er, fulde af yndige små hemmeligheder, og af dem står der en duft af koketteri! Hvilken lang liste over kønne kærester, hvis blotte navn er hyldest; hver side en aften fuld af triumf og tilbedelse! En magisk bog, som indeholder et helt liv af kærlighed, hvori en uindviet kun kan stave sig frem til nogle tomme navne, mens den unge pige læser en flydende beretning om sin skønhed og den beundring, den vækker.

Hver kommer efter tur for at underkaste sig, hver kommer og underskriver sit kærlighedsbrev. Er disse tusinde underskrifter ikke en underforstået erklæring? Burde man ikke, hvis man var helt oprigtig, skrive disse evigt unge ord på det første lille blad? Men bogen er diskret, den vil ikke tvinge sin ejerinde til at rødme. Hun og den alene kender drømmene.

Oprigtig talt mistænker jeg den for at være temmelig lumsk. Se, hvor den forstiller sig, hvor troskyldig og uundværlig den gør sig. Hvad er den andet end en hjælp for hukommelsen? Blot en måde til at lette retfærdigheden og give enhver sin tur. Taler den om kærlighed, forstyrrer den unge piger! Nej. der tager man fejl. Bare vend bladene, og du skal se, du finder ikke det allermindste lille: "Jeg elsker dig". Det siger den virkelig i fuldt alvor; ingenting kan være uskyldigere, mere troskyldig og ligefrem end dén. Forældrene ser den også uden, den ringeste ængstelse, i døtrenes hænder. Og mens billetten, som kun er

underskrevet med et navn, bliver skjult under kjolen, så viser man den, brevet med de tusind underskrifter, frem uden spor af frygt. Man ser den overalt i dagens lys, i dagligstuen og i barnets soveværelse. Er den måske ikke den uskyldigste, mest ufarlige lille bog af verden?

Den narrer tilmed sin egen ejerinde. Hvad fare kan der vel være ved en så almindelig ting, som forældrene tilmed også billiger? Hun blader i den uden spor af frygt. Men her kan vi beskylde balbogen for åbenlyst hykleri. Eller hvad tror du, at den hvisker i barnets øre, når alt andet er stilhed? Bare nogle navne? Åh, langtfra! Nej, virkelige, lange, elskovsfulde samtaler! Vær er den forklædning, den ellers bærer af at være nødvendig og upartisk. Den snakker og kærtegner; den brænder, den smigrer og fremstammer ømme ord. Den unge pige føler sig beklemt; skælvende blader hun videre. Og pludselig oplever hun festen om igen; lysekronerne stråler, og orkestret vugger hende i blide toner; pludselig bliver hvert navn en person, og ballet, hvis dronning hun var, begynder igen med sin hyldest, sine smigrende og kælne ord.

Åh! så lumsk den bog dog er! hvilken lang række af unge kavalerer! Denne havde rost hendes smukke blå øjne, mens han blidt tog hende om livet; en anden var genert og skælvende, kunne kun smile, og atter en snakkede uophørligt, sagde tusinde smukke komplimenter, som trods deres fuldstændige mangel på fornuft siger langt mere end mange lange taler.

Og når den unge pige én gang har forglemt sig med bogen, så ved denne lumskebuks godt, at hun kommer igen. Som ung kvinde blader hun den atter igennem, ser nøje efter for at vide, hvor meget tallet på hendes beundrere er øget. Med et trist smil

standser hun ved enkelte navne, hun ikke genfinder på de sidste sider, flagrende navne, som utvivlsomt nu pryder andre balbøger.

Størsteparten af hendes undersåtter forbliver hende tro, ligegyldig går hun hen over dem. Den lille bog ler af alt dette. Den kender sin magt; den vil modtage et helt livs kærtegnende berøring.

Alderdommen kommer, bogen er ikke glemt. Forgyldingen er blegnet, den kan knap holde bladene sammenmere. Ejerinden, som er blevet gammel med den, synes at holde så meget mere af den for det. Ofte vender hun bladene om og beruser sig af dens fjerne ungdomsduft.

Ninon, er balbogens rolle ikke fortryllende? Er den ikke som al poesi, uforståêt af mængden, kun læst flydende af de indviede? Fortrolig med alle kvindens hemmeligheder følger den hende gennem hele livet som en kærlighedens engel og overøser hende med håb og erindringer.

2

Georgette var netop kommet ud af klostret. Hun var endnu i den lykkelige alder, hvor drøm og virkelighed flyder i et; en dejlig, men kortvarig tid, hvor ånden ser det, den drømmer, og drømmer det, den ser. Som alle børn havde også hun på sine første baller ladet sig blænde af de flammende lysekroner. Hun troede sig for ramme alvor i en højere sfære, blandt væsener, som mindst var halvguder og fri for alle livets onde sider.

Hendes kinder var svagt brune, havde den gyldne glans, der er særegen for Siciliens døtre; de lange, sorte øjenhår halvt skyggede for ilden i hendes blik. Endnu glemte hun stadig, at

hun ikke mere var under opsyn af lærerinden, og undertrykte den voldsomme ild, der brændte i hende. I dagligstuen var hun aldrig andet end en lille undselig, næsten tåbelig pige, som rødmede og slog øjnene ned for et godt ord.

Kom, så gemmer vi os bag de lange gardiner, og vi vil se det dovne væsen strække sine arme, vågne og se de rosenrøde fødder, som stikker frem under tæppet. Vær ikke misundelig, Ninon; du ved, alle mine kys er til dig.

Husker du? Klokken slog elleve. Værelset var endnu mørkt. Solen fik ikke lov til at trænge gennem de tunge gardiner, som hang foran vinduerne, mens en hendøende natlampe forgæves stred mod mørket. Og når lampen et øjeblik lyste lidt op, skimtede man en hvid form, en ren pande, en hals, som forsvandt imellem kniplinger; lidt længere borte spidsen af en yndig liden fod, og ud over sengekanten hang en snehvid arm med hånden åben.

To gange vendte det dovne væsen sig i sengen og sov ind igen, men så let var hendes slummer, at hun på en gang rejste sig op, da det pludselig knirkede i et af møblerne. Hun strøg håret tilbage, der faldt uordentligt ned over panden, gned sine søvnige øjne og trak tæppet godt op over skuldrene, lagde armene over kors for bedre at gemme sig i det.

Da hun så var blevet rigtigt vågen, strakte hun hånden hen mod en klokkestreng, der hang ved siden af hende, men trak den hurtigt tilbage; hun hoppede ned på gulvet for selv at trække forhænget fra vinduerne. Straks fyldte en munter solstråle hele værelset. Overrasket af den lyse dag og ved at se sig selv, halvnøgen og med flagrende hår i det store spejl,

sprang barnet forskrækket op i sengen igen og krøb sammen under tæppet, rød og skælvende efter den smukke lille udflugt.

Hendes kammerpige var en dum og nysgerrig tøs; Georgette foretrak at ligge i sine egne drømme frem for at høre på hendes sladder. Men du store Gud! hvor lyst det allerede var, og hvor indiskrete spejle dog kan være!

Nu så man et helt baltoilette, som lå strøet ligegyldigt rundt på stolene. Her havde den halvsovende unge pige kastet tylsskørtet, her lå skærfet og der henne satinskoene. Ved siden af hende blinkede smykkerne i en agatskål; en falmet buket lå døende ved siden af en balbog.

Med panden støttet til en af de nøgne arme tog hun et halsbånd og begyndte at lege med perlerne. Så lagde hun det fra sig, åbnede balbogen og bladede i den. Bogen så kedelig og ligegyldig ud. Georgette løb den igennem uden synderlig opmærksomhed, lod til at have tankerne et helt andet sted.

Som hun vendte bladene, blev hun endelig utålmodig over navnet Charles, som stod skrevet øverst oppe på hver side.

"Bestandig denne Charles," sagde hun. "Min fætter har en smuk skrift; se disse lange, hældende bogstaver, de ser helt alvorlige ud. Hans hånd ryster sjældent, selv ikke når han trykker min. Fætter er en meget alvorlig, ung herre. Han skal engang blive min mand. På hvert bal tager han, uden at spørge om det, min balbog og skriver sig for den første dans. Det er formodentlig ægtemandens rettighed. Jeg kan ikke lide den rettighed."

Bogen føltes mere og mere kold. Georgette stirrede frem for sig, var tilsyneladende ved at løse et vældigt problem.

"En ægtemand," vedblev hun, "åh, hvor bange jeg er for sådan en. Charles behandler mig altid som en lille pige; bare fordi om han har taget en otte-ti præmier i skolen, tror han, at skal spille skolemester. Når alt kommer til alt, så ved jeg sandelig ikke. hvorfor han skal blive min ægtemand; jeg har ikke bedt ham om at gifte sig med mig; han selv har ikke engang spurgt om lov til at gøre det. I gamle dage legede vi sammen; jeg husker, hvor uvenlig han dengang var. Nu er han meget høflig; jeg ville måske bedre kunne lide ham, hvis han var uvenlig som dengang. Så, jeg skal blive hans kone; det har jeg i grunden aldrig tænkt på for alvor: hans kone, jeg indser virkelig ikke hvorfor. Charles, altid denne Charles! man skulle tro, jeg allerede tilhørte ham. Jeg skal bede ham om ikke at skrive sit navn så stort i min bog; det tager for meget plads op."

Den lille bog, som også syntes godt træt af fætter Charles, var lige ved at lukke sig af kedsomhed. Jeg antager, balbøger nærer en art skjult had til ægtemænd. Denne vendte bladene og fremviste på lumsk vis andre navne for Georgette.

"Louis", mumlede barnet. "Det navn får mig til at tænke på en mærkværdig danser. Han kom hen til mig og bad mig, næsten uden at se på mig, om en *française*. Og så, netop som musikken spillede op, trak han mig væk til den anden ende af salen, jeg ved ikke hvorfor, lige overfor en høj, blond dame, som fulgte ham med øjnene. Af og til smilede han til hende og glemte mig i den grad, at jeg to gange så mig nødt til selv at samle min buket op. Når han i dansens løb kom over til hende, talte han lavmælt til hende; jeg lyttede, men forstod ingenting. Måske var det hans søster. Hans søster, åh nej da! han skælvede, hver gang han tog hendes hånd, og når han så holdt den i sin, så var det

forgæves, at orkestret råbte ham tilbage til mig. Jeg blev stående der som en tåbe med armene strakt frem, det måtte tage sig dårligt ud; og turene gik i uorden. Det var måske hans kone. Uf, hvor dum jeg er! hans kone, jovist jo! Charles siger aldrig et ord til mig, når vi danser. Måske var det ..."

Georgette blev liggende der med halvåbne læber, optaget af sine tanker som et barn, der ser et ukendt legetøj; det vover ikke at nærme sig det, men spiler øjnene op for bedre at se det. Mekanisk talte hun med den ene hånd frynserne på tæppet, mens den anden hvilede på balbogen. Men nu begyndte denne sidste at vise tegn til liv; den rørte på sig og lod til at have fuldt rede på, hvem den blonde dame var. Jeg ved ikke, om den ryggesløse ting betroede den unge pige hemmeligheden. Hun trak kniplingerne, som var ved at glide ned, tilbage om skuldrene og talte nøjagtig hver eneste frynse, så sagde hun endelig ganske lavmælt:

"Det er sært, men den smukke dame var vist ikke hverken kone eller søster til hr. Louis."

Igen begyndte hun at bladre gennem bogen. Et navn standsede hende snart.

"Denne Robert er en væmmelig mand," sagde hun så. "Jeg ville aldrig have troet, at der under en så elegant vest kunne bo en så sort sjæl. I et helt kvarter sammenlignede han mig med tusind smukke ting, med stjerner og blomster, hvad ved jeg! Jeg var smigret, jeg var så fornøjet, at jeg ikke vidste, hvad jeg skulle svare. Han talte godt og længe uden at standse. Så fulgte han mig tilbage til min plads, og der græd han næsten, da han skulle gå fra mig. – Lige efter satte jeg mig ved et vindue, gardinerne faldt ned bag mig og skjulte mig. Jeg tror, jeg tænkte lidt på det

sidste sludrechatol af en danser, da jeg hørte ham le og snakke. Han fortalte en ven om en dum gås, som rødmede for et godt ord, en novice frisk fra klosteret, som slog øjnene ned, og hvis alt for beskedne holdning gjorde hende grim og ubetydelig. Det var uden tvivl om min gode veninde Thérèse, de talte. Thérèse har små øjne og en stor mund. Hun er en rigtig kæk pige, er hun. Eller måske talte de om mig. De unge herrer lyver altså! Så jeg skulle altså være grim! Grim! Thérèse er i hvert fald grimmere. Åh, det må have været Thérèse, de snakkede om."

Georgette smilede, og følte en slags fristelse til at løbe hen og spørge spejlet.

"Og så," fortsatte hun, "gjorde de nar ad damerne på ballet. Jeg lyttede hele tiden, men til sidst forstod jeg ingenting. Jeg tror, de brugte grimme ord. Da jeg ikke kunne gå min vej, lukkede jeg ørene godt til."

Balbogen rystede af latter. Den opregnede en mængde navne for at overbevise Georgette om, at Thérèse virkelig var den dumme lille tingest, som gjorde sig selv grim ved en alt for beskeden holdning.

"Paul har blå øjne," sagde den. "Paul er helt bestemt ikke nogen løgner, og jeg har hørt ham sige dig mange søde ord."

"Åh, ja, ja!" gentog Georgette. "Hr. Paul har blå øjne, og hr. Paul lyver ikke. Han har lyse moustacher, som jeg meget bedre kan lide, end dem Charles har."

"Tal ikke om Charles," svarede balbogen, "hans moustacher fortjener ikke det mindste smil. Hvad synes du om Edouard? Han er tilbageholdende og vover ikke at tale med andet end blikket. Jeg ved ikke, om du forstår det sprog. Og Jules? Han forsikrer dig, at det kun er dig, som kan valse. Og Lucien, og

Georges, og Albert? Alle finder de dig fortryllende og tigger i timevis om dit smil."

Georgette gav sig igen til at tælle frynserne på tæppet. Balbogens sludren begyndte at gøre hende ængstelig. Hun følte, hvor den brændte hende i hånden, ville lukke den, men havde ikke mod til det.

"For du var dronningen," fortsatte fristeren. "Kniplingerne nægtede at skjule dine bare arme; ved siden af din sekstensomres pande måtte selv tiaraen blegne. Åh! lille Georgette, du kunne ikke se alt, ellers ville du have vist medlidenhed. De stakkels fyre føler sig vældig triste netop i dette øjeblik!"

En medlidende stilhed fulgte på. Barnet, som smilende og skræmt lyttede til bogen, sagde, da hun så den forblev tavs:

"En sløjfe var faldt af min kjolen. Det måtte sikkert få mig til at se grim ud. De unge herrer har vel nok gjort nar af mig, når de kom forbi. Disse syersker er så skødesløse!"

"Har han ikke danset med dig?" afbrød balbogen.

"Hvem da?" spurgte Georgette og rødmede helt ned over skuldrene.

Og endelig sagde hun et navn, som hun i mere end et kvarter havde haft under øjnene, og som hendes hjerte stavede, mens læberne talte om den iturevne kjole:

"Hr. Edmond," sagde hun, "forekom mig lidt trist i går aftes. Jeg så, hvor han iagttog mig langt borte fra, Og da han ikke vovede at nærme sig, rejste jeg mig og gik hen til ham. Han kunne ikke andet end bede mig om en dans."

"Jeg holder meget af hr. Edmond," sukkede den lille bog.

Georgette lod som hun ikke forstod den. Hun vedblev:

"Under dansen følte jeg, hvor hans hånd skælvede om mit liv. Han stammede nogle ord, beklagede sig over varmen. Og da jeg så, hvordan han kaste misundelige blikke til roserne i min buket, så gav jeg ham en. Det er der ikke noget galt i."

"Nej da! og så, da han tog blomsten, så kom hans læber ved et besynderligt tilfælde nær dine fingre. Han gav dem vist et lille kys."

"Det er der ikke noget galt," gentog Georgette, som nu i et øjeblik lå temmelig uroligt i sengen.

"Nej, langt fra! Jeg ville virkelig skænde på dig, for at du så længe lod ham vente på det stakkels lille kys. Edmond vil blive en fortryllende lille ægtemand."

Barnet, som var blevet mere og mere ængstelig, lagde ikke mærke til, at kniplingen var faldet af hende, og at den ene af hendes fødder havde kastet tæppet til side.

"En fortryllende lille ægtemand," gentog hun.

"Jeg holder meget af ham," vedblev den lille frister. "Ser du, hvis jeg var i dit sted, ville jeg give ham det kys tilbage."

Nej, dette fandt Georgette helt upassende. Men bogen gav sig ikke:

"Blot et kys, der, forsigtigt, på navnet. Jeg skal nok lade være at sladre."

Den unge pige lovede sig selv dyrt og helligt, at det skulle der ingenting blive af. Og jeg ved ikke. hvordan det bekom sig, men bladet var pludselig kommet lige under hendes læber. Hun selv vidste ingenting om det. Trods hendes gentagne protester, så kyssede hun navnet to gange.

Da opdagede hun sin fod, som smilede i en solstråle. Forvirret tog hun tæppet over sig igen og tabte fuldstændig

hovedet, da hun hørte dørhåndtaget blive drejet om.

Balbogen gled ned imellem kniplingerne og forsvandt i al hast under hovedpuden.

Det var kammerpigen.

Hun, som elsker mig

1

Er hun en fornem dame, hun, som elsker mig, i silke, kniplinger og diamanter, som ligger og drømmer om vor kærlighed på en sofa i et boudoir? Er hun marquise eller hertuginde, graciøs og let som en drøm, med et langt, raslende slæb og en lille trutmund, som er sødere end et smil?

Er hun, som elsker mig en fiks grisette, der tripper hen ad gaden, løfter op i skørtet for at springe over rendestenen og søger med blikket efter et kompliment til hendes slanke ben? er hun den venlige pige, der drikker af alle og enhvers glas, klædt i satin i dag, i groft calico i morgen, og som finder en lille smule kærlighed til dem alle i sit hjertes rigdom?

Hun, som elsker mig, er hun det blonde barn, som knæler ved sin moders side i stille bøn? Den tåbelige jomfru, der råber efter mig ved nattetide i det smalle gader? er hun en landlig brunette, som kaster skjulte blikke efter mig i forbifarten, og som tager erindringen om mig med sig hjem til sine kornmarker og vinbjerge? Er hun en fattig tiggerske, som takker mig for min almisse? Er hun en andens, en elskers eller en husbonds, som jeg fulgte forleden og ikke så sidenhen?

Er hun Europas datter, lys og skær som morgenrøden? eller Asiens datter med den gyldne teint, lig aftensolens stråler? eller ørkenens datter, sort som en uvejrsnat?

Hun, som elsker mig, er hun mig nær? Er hun hinsides havet eller bagom de blinkende stjerner?

Hun, som elsker mig, er hun endnu ikke født? eller er hun død for over hundrede år siden?

2

I går søgte jeg hende på markedet. Der var stor landlig fest, og søndagsklædte folk drog larmende gennem gaderne.

Lygterne var netop tændt. Den store hovedgade var med regelmæssige mellemrum pyntet med gule og blå stolper, behængte med kulørte lamper, som osede voldsomt. I træerne hang venetianske lygter og dinglede frem og tilbage. Fortovene var garneret med en række boder, hvis røde draperier lå og slæbte nede i rendestenen. Brogede stentøjssager, malede bonbons og alskens nips stod og lyste i det skarpe lampeskin.

Over det hele lå der en lugt af støv, honningkager og fede vafler. Lirekasserne skingrede, mens melhvide klovner lo og græd under en byge af ørefigner og fodspark. En vis lummerhede hvilede over denne glæde.

Over al denne larm og støj hvælvede sig sommerhimmelen med sin rene, dybe alvor. En engel havde netop illumineret den blå hvælving til en af disse himmelske fester, hvorover der hviler noget af den evige fred.

Jeg drev omkring med en følelse af forladthed midt i denne uhyre sværm. Jeg gik frem, fulgte med øjnene de unge piger, der smilede til mig, når jeg passerede forbi, idet jeg sagde til mig selv, at jeg aldrig ville se disse smil igen. Denne tanke om så mange elskende læber, set i ét nu og tabt for altid, gjorde mig trist.

På denne måde endte jeg ved et hjørne, en korsvej midt på hovedgaden. Til venstre, op mod et elmetræ, stod en noget

afsides fjællebod. Foran dannede nogle skrøbelige planker en slags balustrade, og to lygter oplyste døren, som blot var to lærredsstykker i form af et gardin. I samme øjeblik jeg standsede, begyndte en mand klædt som troldmand i stor sort kappe og sort, spids hat med sølvstjerner, en tale til publikum.

"Værs'artig, mine damer og herrer," råbte han, "kom ind! Kom ind, I fine unge herrer, kom ind, I smukke unge damer! Jeg kommer med første iltog lige fra det fjerneste Indien blot for at fryde Jeres unge hjerter. Det var der, jeg med fare for mit liv har skaffet mig det kærlighedsspejl, som var bevogtet af en frygtelig drage. Mine fine herrer, mine smukke damer, jeg bringer Dem opfyldelsen af Deres inderste drømme. Stig ind og se den, som elsker Dem! For to skilling: den, som elsker Dem!"

Et gammelt fruentimmer i danserindedragt trak gardinet fra døren, sendte et dumt blik ud over mængden og skreg med grov røst: "For to skilling: den, som elsker Dem! Kom ind og se den, som elsker Dem!"

3

Troldmanden hamrede løs på en tromme, mens danserinden akkompagnerede ham med en klokke.

Publikum nølede. Et dresseret æsel som kortspiller, en Herkules, som løfter flere hundrede pund er noget, som trækker, men hvem bryder sig om at se den, som elsker én? Det vækker ingen som helst følelser.

Jeg havde med stor interesse hørt troldmandens tale. Hans løfter svarede til mit hjertes stille ønsker, så jeg så et Forsyn i den skæbne, der havde ledet mine trin herhen. Han voksede formelig i mine øjne i øjeblikkets overraskelse, denne værdiløse

fyr. Jeg syntes allerede høre ham læse mine hemmeligste tanker, se ham fæste sine lynende blikke på mig, mens han slog på sin stortromme med djævelsk raseri og råbte til mig, at jeg skulle komme ind med en stemme, der var højere end lyden af klokken.

Jeg satte foden på første trappetrin, da en hånd blev lagt på min skulder. Da jeg vendte mig, så jeg en mand stå og holde fast ved mig i frakken. Han var lang og mager, havde store hænder i et par endnu større bomuldsvanter, en rødbrun hat, luvslidt frakke og flækkede og rædselsfuldt udseende benklæder, gule af fedt og mudder. Han næsten foldede sig sammen under et dybt buk og holdt så med en fløjteagtig stemme følgende tale:

"Det gør mig ondt, min herre, at sådan en dannet ung mand skal give massen et dårligt eksempel. Det er meget utilbørligt at opmuntre denne slubbert af en troldmand, som kun spekulerer i vore slette instinkter, for jeg kalder det rent ud umoralsk, disse ord, der råbes ud den tomme luft, som kalder drenge og piger sammen til udsvævelser for øjet og sjælen. Ak, folket er skrøbeligt, min herre. Vi, som har fået opdragelse og er blevet hærdet med dannelsens stål, husk, at vi har store og vigtige pligter at passe. Lad os ikke af brødefuld nysgerrighed svigte dem, men lad os være værdige i alle ting. Samfundets moral afhænger af os, min herre."

Jeg hørte på, hvad han havde at sige. Han havde endnu ikke sluppet min frakke og kunne ikke beslutte sig til at høre op med at bukke. Jeg nøjede mig med at se ham ind i øjnene uden at svare. Han så et spørgsmål i min tavshed.

"Min herre," vedblev han med endnu et buk, "jeg er folkets ven, og jeg har menneskehedens lykke som min mission."

Han udtalte ordene med beskedent hovmod og hævede sig pludselig i hele sin højde. Jeg vendte ham ryggen og steg op på estraden. Idet jeg løftede tæppet for at gå ind, så jeg tilbage på ham for sidste gang. Han havde fattet blidt om fingrene på sin venstre hånd med dem på den højre, og søgte at udslette rynkerne på handskerne, som han var lige ved at tabe.

Så lagde Folkets Ven armene over kors, idet han gav sig til at studere danserinden med et ømt blik.

4

Tæppet faldt sammen bag mig, og jeg befandt mig i helligdommen. Det var en slags smalt og aflangt værelse med lærredsvægge og en eneste lampe, men ingen siddepladser. Nogle få personer befandt sig derinde, nysgerrige piger og støjende dreng. Forresten gik alt meget nydeligt til: et solidt tov skilte mellem mænd og kvinder.

Sandt at sige bestod Kærlighedens Spejl slet og ret af et par små runde glasruder, en i hver afdeling, som vendte ind mod det indre af fjælleboden. Det udlovede mirakel blev udført med beundringsværdig simpelhed: man lagde blot øjet tæt ind til glasruden, og så uden spor af svovl eller torden viste den tilkommende sig. Hvorledes kunde nogen vel undlade at fæste lid til et så naturligt syn!

Jeg havde ikke mod til straks at anstille prøven. Danserinden havde i forbigående sendt mig et blik, som frøs mit hjerte til is. Vidste jeg vel, hvad der ventede mig bag denne rude? Måske et hæsligt fjæs med udslukte øjne og blåviolette læber? eller en

hundredårig, der var grisk efter ungt blod? Eller måske et af disse deforme væsener, jeg ser om natten i mine mareridt. Jeg tænkte slet ikke på disse blonde væsener, hvormed jeg befolker mit hjertes tomhed. Jeg mindedes alle de grimme kvinder, som viser mig opmærksomhed, og jeg spurgte mig selv med skræk, om det ikke var en af dem, jeg ville få at se.

Jeg trak mig tilbage i en krog. For at samle mod gav jeg mig til at betragte dem, som uden så mange omsvøb gik med dødsforagt for at rådspørge skæbnen. Med en vis fryd stod jeg og nød det skuespil, som disse forskellige skikkelser frembød. Alle spilede de det højre øje helt op, mens de holdt det venstre lukket med et par fingre, og så havde de alle deres særegne smil, eftersom synet behagede mere eller mindre. Ruden befandt sig temmelig lavt, så man måtte bøje sig lidt. Det forekom mig i allerhøjeste grad latterligt at se disse mennesker i lange rækker komme til det lille glashul for at få et glimt af sin søstersjæl at se.

Først kom to soldater: den ene, en gammel sergent, brunet af Afrikas glødende sol, den anden en rekrut, en knøs frisk fra ploven, hvis arme befandt sig ilde i en kappe så stor, at den kunne rumme tre som ham. Sergenten satte et meget skeptisk smil op. Rekrutten stod længe bøjet, øjensynlig smigret ved synet af sin gode veninde.

Så kom en stor mand i vid kofte og med et rødt og opblæst ansigt. Uden spor af udtryk stirrede han gennem glasruden, som om det var den naturligste ting af verden, at han var elsket af en eller anden.

Dernæst fulgte tre skoledrenge, små lapse på femten-seksten år med vigtige miner og lader, skubbende til hinanden, som om

de legede at havde den fornøjelse at være en smule drukne. Alle tre svor de på, at de kendte deres tante.

Således vekslede uophørligt de nysgerrige foran ruden. Jeg kan ikke nu erindre alle de forskellige fysiognomier, som dengang slog mig. Men jeg ser stadig tydeligt de vidt opspilede øjne! De var nok de sande kærlighedsspejle, spejle, hvori kvindens ynder blev genspejlet i et hemmeligt glimt, hvori lystenhed og dumhed blandede sig sammen.

5

Pigerne ved det andet vindue morede sig imidlertid på en langt mere respektabel måde. Der var ikke andet end høj grad af nysgerrighed at læse i deres ansigter, ikke det mindste uartige ønske, ikke den mindste stygge tanke. De kom efter tur og kastede et forbavset blik ind i tryllespejlet og trak sig tilbage, en tankefuld, en anden sprudlende af latter.

Sandt at sige forstår jeg ikke, hvad de ville der. Hvis jeg var en kvinde, om så aldrig så styg, skulle jeg sandelig aldrig få den tossede idé at ulejlige mig hen for at se den mand, som elskede mig. På dage, hvor mit hjerte var trist ved at være alene – det kunne være en sollys forårsdag – vil jeg gå hen ad en blomstrende sti og få alle, der passerede mig, til at tilbede mig. Om aftenen ville jeg vende hjem med en vældig rigdom af kærlighed.

Visselig var disse nysgerrige pigebørn ikke alle lige kønne. Skønhederne gav hele troldmanden en god dag; det var allerede lang tid siden de havde haft brug for ham. Men de grimme derimod havde vist næppe nogensinde været med til en lignende fest. Der kom en med et tyndt hår og en uhyre mund,

hun kunde næsten ikke rive sig løs fra det magiske spejl. Og da hun endelig gik, lå der over hendes læber et smil så lykkeligt og hjerteskærende som en fattig tiggers, når han har stillet sin sult efter en lang tids faste.

Jeg spurgte mig selv om, hvilke smukke tanker der vel kunne opstå i alle disse svimle hoveder. Men det var ikke noget stort problem. Alle havde de sikkert drømt om en prins, der kastede sig for deres fødder; alle ønskede at få en mere håndfast idé om den elsker, som de kun havde en vag erindring om, når de vågnede om morgenen. Der var sikkert mange bedrag; prinser bliver stadig sjældnere, og vor sjæls øjne, som ved nattetide åbner sig mod en bedre verden, er mere hjælpsomme end dem, vi benytter os af ved dagslyset. Der var også stor glæde: synet blev bekræftet, elskeren havde den silkebløde moustache og det kulsorte hår, man havde drømt om.

Så hver eneste af dem levede i nogle få sekunder et liv i kærlighed, simple små romancer, et lille kort håb, som man kunne gætte sig til fra deres glødende kinder og stærkt bølgende barme.

Måske var alle disse piger tåber, og jeg var selv en tåbe, der så alt for meget, hvor der uden tvivl intet var at se. Men ved at iagttage dem fik jeg mit mod tilbage. Jeg bemærkede, både mænd og kvinder i det store og hele syntes vel tilfredse med synet. Troldmanden ville vel nok heller ikke kunnet bringe det over sit hjerte at bedrøve sådanne ærlige mennesker, som gav ham hele to skilling.

Nu var min tur kommen. Jeg nærmede mig og lagde nok så koldblodig øjet ind til ruden. Mellem to store, røde gardiner sad en kvinde i en magelig lænestol. Hun blev stærkt oplyst af flere

skjulte lamper. Til baggrund var der udspændt et revnet, malet lærred, som engang i tiden sikkert havde skullet forestille en kærlighedslund med blå træer.

Min tilkommende bar, som det sig hør og bør ethvert velopdragent syn, en lang, hvid kjole, som var snøret ganske lidt ind om livet, og faldt ud over gulvet som en skymasse. På panden sad et langt slør, som også var hvidt, og som var fæstet med en krans af hvidtjørn. Den kære engel var i sit hvide kostume et billede på den reneste uskyld.

Hun lænede sig frem og kastede koket sine øjne hen mod mig – store, kærtegnende blå øjne. Jeg fandt hende ganske henrivende: den rene, jomfruelige pande, de fine læber, smilehuller, der var som små reder beregnet for kys, og de blonde fletninger indimellem det lette musselin. Ved første øjekast tog jeg hende for en engel, ved det andet opdagede jeg, at hun snarere var en rar ung pige, på ingen måde affekteret og meget imødekommende at se til.

Hun førte tre fingre til læberne og sendte mig et kys med en hilsen, som ikke bar det ringeste spor af skyggernes verden i sig. Da jeg så, hun ikke agtede at fordufte, fæstede jeg hendes træk i min erindring og trak mig så tilbage.

Da jeg gik ud, så jeg "Folkets Ven" stige ind. Den alvorlige moralprædikant søgte at undgå mig nu, da han selv skulle til at give et slet eksempel på nysgerrighed. Hans lange ryg bøjede sig i en halvcirkel, han skælvede af attrå; så – da han ikke kunne komme længere ned – kyssede han den magiske rude.

6

Jeg steg ned de tre trappetrin og befandt mig atter ude blandt mængden. Nu, da jeg kendte den, som elskede mig på hendes smil, var jeg bestemt på at opsøge hende.

Lamperne osede, larmen og hurlumhejet tiltog, og sværmen trængte sådan på, at boderne var nær ved at kæntre. Festen var nu nået til det punkt af overstrømmende munterhed, da man endog kan opnå den lykke at blive kvalt.

Når jeg hævede mig på tåspidsen, havde jeg en hel horisont af lærredshuer og silkehatte. Jeg kunde kun avancere ved at puffe til herrerne og med forsigtighed flytte damernes slæb. Skulle det kanske være denne lyserøde hætte? eller måske den lille tylshat med lilla bånd? eller måske denne nydelige stråhat med strudsefjeren? Ak! hættens ejerinde var ved de tresindstyve år; tylshatten afskyelig styg og støttede sig til en brandkonstabels skulder; mens stråhatten lo højt og sendte mig to store, kønne øjne; men jeg genkendte dem slet ikke.

Der hviler over hver folkemasse noget forunderligt beklemmende, som om en frygtens ånd sneg sig rundt blandt den og udbredte angst og medlidenhed. Jeg har aldrig befundet mig i en større forsamling uden at føle en art ildebefindende. Jeg har ligesom en forudanelse om, at en eller anden fare truer, at et eneste lyn var nok til at slå dem med ubevægelighed og bringe dem til evig tavshed.

Jeg sagtnede lidt efter lidt farten for at betragte denne lystighed, som pinte mig ind i hjertet. Derhenne under et træ i det kulørte lygteskin stod en elendig, gammel tigger. Hans lemmer var stive og forvredne af lammelse. Han vendte sit gustne ansigt mod de passerende og plirrede med øjnene på en

ynkelig måde for derved at opvække endnu større medlidenhed. Af og til fo'r der en skælven gennem hans lemmer, der mindede om et vindstød i de visne grene på et træ. De unge, rødmende piger fnisede, når de gik forbi dette hæslige syn.

Længere borte i en knejpedør var to arbejdere kommet i slagsmål. I kampens hede var glassene væltet, og den røde vin randt ned på fortovet og blev liggende som blodet fra dybe sår.

Latteren forekom mig som hulken, lysene som en uhyre ildebrand og menneskene som forstenede af skræk. Imidlertid vandrede jeg omkring og ledte blandt de unge ansigter, men uden at finde den, som elsker mig.

7

Ved en af lygtepælene så jeg en mand stå i dybe tanker. Han betragtede lygterne på en sådan måde, at jeg forstod, at han søgte løsning på et eller andet vanskeligt problem. Denne mand var ingen anden end "Folkets Ven".

Han opdagede mig, idet han drejede hovedet.

"Min herre," sagde han, "den olie, man bruger til sådanne fester koster 20 sous literen. Hver liter er nok til 20 af den slags beholdere, som vi her ser; det er altså 1 sou beholderen. Nuvel, ved denne stolpe er der 8 rækker og 16 lygter i hver række, altså 128 beholdere. Videre – følg nu nøje mit overslag – har jeg talt 60 stolper, det bliver 7680 beholdere altså lige så mange sous eller, om De vil, 384 francs."

Under sin højrøstede tale havde "Folkets Ven" gestikuleret ivrigt og understreget talstørrelserne stærkt, mens han stadig bøjede sin lange skikkelse som for at komme inden for min

svage forståelseskreds. Da han tav, knejsede han triumferende, foldede armene og så på mig med et gennemborende blik.

"Tre hundrede og fire og firs francs i bare olie," skreg han ud, understregende hver eneste stavelse, "når fattigfolk mangler brød, min herre! Jeg spørger Dem, jeg spørger Dem med tårer i øjnene: Ville det ikke være hæderligere for menneskeheden, om man uddelte disse 384 francs blandt denne menighedens 3000 fattige? Denne kærlighedsgerning ville skaffe hver enkelt et brød til to og en halv sou. Denne tanke kan nok bringe en blødhjertet sjæle til eftertanke, min herre."

Da han så, at jeg betragtede ham med nysgerrighed, vedblev han med hendøende røst, mens han trak sine handsker bedre på:

"Den fattige har ikke lov at le, min herre. Det regnes for uærligt af ham, hvis han et øjeblik glemmer sin fattigdom. Hvem skulle vel begræde folkets ulykker, hvis regeringen ofte sørgede for at traktere dem med slig en overdådighed."

Han aftørrede en tåre og forlod mig. Jeg så ham gå lige ind til en vinhandler, hvor han druknede sin bevægelse i en fem-seks gode glas.

8

Den sidste lygte var netop slukket. Menneskemassen var opløst. Under træerne skimtede jeg nu kun nogle enkelte mørke skikkelser, elskende par, drukne efternølere og politikonstabler. Boderne på begge sider af avenuen stod grå og lydløse som teltene på en forladt slagmark.

Nattebrisen, fugtig og kølig, gav træernes blade ligesom en gysen. Lummerheden var veget for en velgørende friskhed. En

dyb stilhed faldt lidt efter ned fra himmelhvælvingen, og stjernernes illumination havde afløst lygternes.

Jeg følte mig helt oplivet. Med raske skridt gik jeg op og ned i alleen, da jeg så en grå skygge glide langs husvæggene. Den kom imod mig, hurtig, tilsyneladende uden at lægge mærke til mig. Jeg kunne af den lette, rytmiske gang og klædedragten skønne, det måtte være en kvinde.

Hun var lige ved at støde ind i mig, da hun instinktivt slog øjnene op. Ved en nærtstående gaslygtes skin genkendte jeg hende, som elskede mig. Ikke den udødelige ånd i den hvide musselins skymasse, men en fattig jordisk pige i en luvslidt calicos kjole. Hun så dog stadig bedårende ud i sin fattigdom, skønt bleg og træt. Jeg kunne ikke nære tvivl; det var de store øjne, de kærtegnende læber fra synet. Men; når man så hende således på nært hold, kunne man se, at hendes blide træk var et resultat af lidelser.

Hun standsede et øjeblik, jeg greb hendes hånd, som jeg kyssede. Hun så op på mig med et vagt smil uden at forsøge at trække den tilbage. Hun så, at jeg forblev tavs, og at følelserne overvældede mig, hun trak på skuldrene og fortsatte sin hastige gang.

Jeg løb efter hende, fulgte med hende, lagde armen om hendes liv. Hun lo stille for sig selv; så skælvede hun og sagde lavmælt:

"Jeg fryser, lad os gå hurtigere."

Stakkels engel, hun frøs! Hendes skuldre rystede under det tynde blå sjal i den kølige nattevind. Jeg kyssede hende på panden og spurgte blidt: "Kender De mig?"

Hun løftede blikket for tredje gang og svarede uden at tøve:

"Nej."

Jeg ved ikke hvilken hastig tanke, der fo'r gennem mit hoved. Det gøs i mig.

"Hvor skal vi gå hen?" spurgte jeg.

Hun bare trak på skuldrene, satte en ligegyldig trutmund op og svarede med sin barnlige røst:

"Hvor du vil, det er mig ligegyldigt."

9

Vi gik videre, et langt stykke ned ad avenuen.

På en bænk sad to soldater, hvoraf den ene talte højtideligt, mens den anden lyttede til med respekt. Det var sergenten og rekrutten. Sergenten, der lod til at være noget beruset, gav mig et hånligt buk og mumlede:

"Rige folk låner undertiden ud."

Rekrutten, der var en blid og enkel sjæl, sagde i en klagende tone:

"Jeg havde bare hende; De stjæler den, som elsker mig, fra mig."

Jeg gik over på den anden side af gaden og fortsatte min gang.

Tre knægte kom os i møde; de havde hinanden under armen og sang i vilden sky. Jeg kendte straks vore skoledrenge. De ulykkelige småfyre behøvede ikke mere at lade som om de var berusede. De standsede, brast i latter, fulgte mig nogle få skridt og råbte efter mig med usikre stemmer:

"Hoho! Deres frue bedrager Dem; det er hende, der er *hun, som elsker mig*."

Jeg følte en kold sved om panden. Jeg skyndte mig afsted af alle kræfter, ville flygte, havde glemt den unge pige ved min side. Ved enden af avenuen, netop da jeg trådte ned fra fortovet for endelig at komme bort fra dette uvenlige nabolag, faldt jeg over en mandsperson, som lå nok så komfortabelt i rendestenen. Han hvilede hovedet mod brostenen og vendte ansigtet mod himmelen, mens han på fingrene gjorde et meget indviklet regnskab op.

Han bevægede øjnene, og, uden at flytte hovedet fra sin pude, sagde han utydeligt:

"Ah, det er Dem, min herre!" mumlede han. "De kunde gerne hjælpe mig med at tælle stjernerne. Jeg er allerede nået til flere millioner, men jeg er bange for at glemme nogen. Det er alene af statistikken, at menneskehedens lykke beror."

Han fik et hikkeanfald. Derpå fortsatte han grædende:

"Ved De, hvad en stjerne koster? Forsynet må have en vældig udgift dér, mens folket mangler brød. Hvortil tjener alle disse lys? Kan de spises? Til hvilket praktisk formål kan de bringes i anvendelse? Hvilken brug har vi for en sådan evigtvarende fest? Men det er, som jeg siger: Gud har ikke den ringeste forstand på social-økonomi."

Det var lykkedes ham at komme op at sidde; og han kastede et bekymret blik omkring sig, idet han rystede indigneret på hovedet. Da først fik han øje på min ledsagerinde. Han fo'r sammen og blev ganske rød. Han rakte armene ud mod hende:

"Se! Se!" fortsatte han, "det er jo *hun, som elsker mig*."

10

"Jeg skal fortælle Dem, hvordan det er," sagde hun til mig: "Jeg er fattig og tager, hvad der kommer for at få til livets ophold. Sidste vinter stod jeg femten timer om dagen ved en vævestol, men havde alligevel ikke mad hver dag. Ved forårstid kastede jeg nålen ud ad vinduet. Jeg havde fundet en beskæftigelse, der var mindre udmattende og mere indbringende.

Hver aften klæder jeg mig i hvid musselin. Jeg sidder i en slags bås i en magelig lænestol og alt, hvad jeg skal, er at smile fra kl. seks til midnat. Af og til nikker jeg lidt og sender et fingerkys ud på lykke og fromme. For det får jeg tre francs pr. aften.

Foran mig, bag et lille hul med en glasrude, ser jeg hele tiden et øje, der stirrer uafladeligt på mig. Snart er det et mørkt, snart et lyst. Var der blot ikke det øje, ville jeg føle mig fuldkommen tilfreds, men det ødelægger det hele. Undertiden bliver jeg så grebet af en frygtelig angst, at jeg ligefrem får lyst til at skrige af fuld hals og flygte.

Men man må jo arbejde for føden. Og derfor smiler jeg og hilser og kaster fingerkys. Ved midnat tørrer jeg sminken af og tager min simple calicos kjole på. Bah! Hvor mange kvinder gør sig ikke til for en mur uden at være tvunget!"

Kærlighedsfeen

Ninon, hører du decemberregnen slå mod ruderne? Vinden farer klagende gennem den lange gang. Det er en mørk, uhyggelig aften, en af dem, hvor den fattige ryster af kulde og nød udenfor den riges dør, mens denne selv danser under de forgyldte lysekroner. Lad dine silkesko være, kom og sæt dig på mine knæ ved den blafrende arne. Lad din rige pynt ligge, hvor den er; i aften skal jeg fortælle dig en historie, et smukt eventyr.

Du skal vide, Ninon, at der engang var et gammelt, mørkt og uhyggeligt slot, som lå oppe på toppen af et bjerg. Det bestod kun af tårne, volde og broer, som hang i svære kæder; jernklædte mænd vågede dag og nat oppe ved skydehullerne, og kun soldater fik god modtagelse hos grev Enguerrand, borgens herre.

Hvis du havde set den gamle kriger gå gennem de lange gallerier, hvis du havde hørt hans barske og truende stemme, ville du have skælvet af angst, præcis som hans niece, den fromme og yndige Odette gjorde det. Har du aldrig om morgenen set, hvordan en tusindfryd ved det første kys af solstrålerne udfolder sig midt ind imellem brændenælder og brombærkrat? Således udfoldede den unge pige sig blandt de barske krigere. Som barn standsede hun midt i legen, bare hun så sin onkel, og tårerne stod hende i øjnene. Nu var hun voksen og smuk; blide suk rørte sig i hendes bryst, og nu blev hun grebet af en endnu større rædsel end før, hver gang hun så hr. Enguerrand komme.

Hun boede i et afsidesliggende tårn, hvor hun fordrev tiden med at baldyre smukke bannere, hvilede sig fra sit arbejde ved bøn til Gud, mens hun så ud over de smaragdgrønne marker og den blå himmel. Hvor mange gange hver nat rejste hun sig ikke fra sit leje og gik bort og stirrede på stjernerne, hvor mange gange havde ikke hendes sekstenårige hjerte, når hun stod der, længtes op mod de himmelske regioner, og hun spurgte sine himmelske søstre, hvad det vel var, som gjorde hende så urolig. Efter sådanne nætter uden søvn, efter disse kærlighedsudbrud havde hun om morgenen lyst til at kaste sig om halsen på den gamle ridder, men et hårdt ord, et koldt blik standsede hende, og skælvende tog hun igen fat på synålen.

Du har ondt af den stakkels pige, Ninon; hun var som den friske og duftende blomst, hvis glans og duft bliver forsmået.

En dag, da den bedrøvede Odette med sit drømmende blik fulgte to flyvende turtelduer, lød en blid stemme op til hende nede fra foden af slottet. Hun lænede sig ud af vinduet og så en køn ung mand, som med sang på læberne bad om gæstfrihed. Hun lyttede og forstod ikke ordene; men den blide stemme trykkede hende for brystet, tårer randt langsomt ned over hendes kinder og vædede en kvist skovmynte, som hun holdt i hånden.

Slottet blev ikke åbnet, en mand i fuld rustning råbte ned fra murene:

"Forsvind; her bor kun krigere."

Odette så stadig ned. Hun slap den tårevædede skovmynte, og den faldt lige for sangerens fødder. Da løftede den unge mand øjnene, så det blonde hoved, kyssede kvisten og gik, men vendte sig for hvert skridt.

Da han var borte, knælede Odette ned på sin bedeskammel og bad en lang bøn. Hun takkede Himmelen uden at vide hvorfor; hun følte sig lykkelig uden at kende grunden til sin glæde.

Om natten havde hun en dejlig drøm. Hun syntes at se skovmyntegrenen, som hun havde kastet ned. Op fra de bævende blades skød steg der langsomt en fe, en yndig lille fe, med ildvinger, en krave af forglemmigej og en lang grøn kjole, håbets farve.

"Odette," sagde hun mildt, "jeg er Kærlighedsfeen. Det er mig, som i morges sendte dig Loïs, den unge mand med den blide stemme; det er mig, som ved at se dine tårer har villet tørre dem bort. Jeg går her på Jorden, ser i hjerterne og nærmer de sukkende til hinanden. Jeg besøger hytten så vel som herresædet, ofte har fundet glæde ved at forene hyrdestaven med det kongelige scepter. Jeg sår blomster for fødderne af dem, jeg hjælper, jeg omslynger dem med så strålende og kostbare tråde, at deres hjerter skælver af fryd. Jeg bor i græsstråene ved stierne, i de funklende gnister ved vinterarnen, i omhænget på ægtesengen, og overalt, hvor min fod træder, fødes kys og øm elskovstale. Græd ikke mere, Odette: jeg er kærligheden, den gode fe, og kommer for at tørre dine tårer."

Og hun forsvandt igen ind i blomsten, som foldede sine blade sammen og atter blev knop.

"Du ved godt, Ninon, at Kærlighedsfeen er til. Se, hvor den danser der i ilden, og beklag de stakler, som ikke tror på min smukke fe."

Da Odette vågnede, lyste en solstråle op i hendes værelse, udefra lød der fuglesang, og morgenvinden, som endnu

duftede af det første kys, den netop havde givet blomsterne, kærtegnede hendes lyse lokker. Glad stod hun op, sang og nynnede hele dagen og håbede på, hvad den gode fe havde sagt hende. Nu og da så hun ud på landskabet, smilede til hver fugl, som fløj forbi, følte ønsker og liv i sig, så hun hoppede højt i vejret og klappede i hænderne.

Om aftenen gik hun ned i slottets store sal. Sammen med grev Enguerrand sad der en ridder, som lyttede til den gamles fortællinger. Hun tog sin ten, satte sig foran ilden, hvor fårekyllingen sang, og elfenbens-tenen snurrede hurtigt rundt mellem hendes fingre.

Under arbejdet kastede hun blikket hen på ridderen, og hun så ham holde hendes skovmynte i hånden; straks genkendte hun Loïs med den blide stemme. Hun havde nær skreget højt af glæde. For at skjule sin rødme lænede hun sig over ildstedet, rørte op i gløderne med en lang jernstang. Det brændende træ knitrede, brød i flammer, som slog op og kastede en regn af gnister op, og midt op af gnisterne steg pludselig Kærlighedsfeen smilende frem. Hun rystede gløderne, der løb som guldstænk ned over silken, af sin grønne kjole; hun gik ud i salen og stillede sig, usynlig for greven, bag de unge mennesker. Og mens den gamle herre fortalte om en frygtelig kamp mod de vantro, sagde hun sagte til dem:

"Mine børn, elsk hinanden. Overlad erindringerne til den strenge alderdom, overlad den de lange fortællinger. Lad kun lyden af jeres kys blande sig med flammernes knitren. Senere bliver det tidsnok at mildne sorgerne ved at mindes disse dejlige timer. Når man elsker i sekstenårsalderen, behøver man

ikke nogen stemme; et eneste blik siger mere end en lang tale. Elsk hinanden, mine børn, lad de gamle om at tale."

Så dækkede hun dem med sine vinger og det så godt, at greven, der fortalte, hvordan kæmpen Buch-Jernhoved med et vældigt hug blev ihjelslået af Giralda med det tunge sværd, så ikke, at Loïs satte det første kys på den skælvende Odettes pande.

Åh, Ninon, jeg må fortælle dig om min kærlighedsfes dejlige vinger. De var gennemsigtige som glas og små som myggevinger. Men når to elskende var i fare for at blive set, da voksede de, da blev de så mørke og så tætte, at intet blik trængte igennem og intet kys kunne høres. Den gamle herre blev længe ved med sin forbavsende fortælling, og længe kærtegnede Loïs den blonde Odette lige for næsen af den gamle borgherre.

Du store Gud! for nogle dejlige vinger! Jeg har hørt fortælle, at de unge piger af og til finder dem; derfor kan mere end én således vide at skjule sig for forældrenes øjne. Er det sandt, Ninon?

Da greven var færdig med sin lange historie, forsvandt Kærlighedsfeen inde i flammerne, og Loïs takkede sin vært, sendte Odette et sidste kys og gik. Den nat sov Odette så lykkelig, at hun drømte om blomsterbjerge, hvori glimtede tusinder af stjerner og hver af var dem tusind gange mere strålende end solen.

Den næste dag gik hun ned i haven og opsøgte alle de mørkeste gange. Der mødte hun en kriger, hilste ham og fjernede sig, da hun pludselig så den tårevædede skovmyntekvist i hans hånd. Og da genkendte hun Loïs med den blide stemme, som igen havde haft held til at komme ind

på slottet, i atter en ny forklædning. Han fik hende til at sætte sig på en græsbænk nær springvand. Der stirrede på hinanden, henrykte ved at se hinanden ved fuldt dagslys. Lærkerne sang, og det var noget i luften, som fortalte, at den gode fe var i nærheden.

Jeg vil ikke sige dig alt, hvad de gamle ege hørte; det var en fornøjelse at se de forelskede tale sammen så længe, ja så længe, at en lærke imedens fik tid til at bygge sig rede i en af de nærmeste buske.

Pludselig hørtes grev Enguerrands tunge skridt i alleen. De to stakkels forelskede skælvede. Men vandet i springvandet rislede blidere, og frem af kilden steg smilende den dejlige fe.

Hun slog sine vinger om de elskende, så gled hun med dem lige forbi greven, der undrede sig over at have hørt stemmer, men ikke fandt nogen.

Hun vugger de to i søde drømme, går med dem, mens hun hvisker:

"Jeg er den, som beskytter kærligheden, den som lukker øjne og øren på dem, der ikke længere elsker. Vær ikke bange, elskende menneskebørn; elsk hinanden i den strålende dag, i alléerne, ved kildens bred, overalt hvor I er. Jeg er der og våger over jer. Gud har sat mig hernede, for at menneskene, de, som spotter alt helligt, aldrig skal kunne forstyrre jeres rene følelser. Han har givet mig mine smukke vinger og sagt: 'Gå og lad de unge hjerter fryde sig'. Elsk hinanden, jeg er der og våger over jer."

Og hun gik, mens hun drak dugdråberne, som er hendes eneste føde, trak Odette og Loïs, hvis hænder var flettede i hinanden, med sig i jublende dans.

Du vil spørge mig, hvad de to elskende gjorde. Kære du, jeg tør ikke sige det. Jeg er bange for, at du ikke vil tro mig, eller også at du bliver misundelig over deres lykke og ikke mere vil gengælde mine kys. Men åh! hvor nysgerrig du nu er, uartige pige! jeg ser, jeg må fortælle det.

Vid da, at feen strejfede sådan omkring, lige til natten faldt på. Da hun så ville skille de to elskende ad, blev de så bedrøvede, ja så bedrøvede over at skulle forlade hinanden, at hun begyndte at hviske til dem. Det må have været noget rigtig smukt, det hun sagde; for deres ansigter strålede, og deres øjne blev store af glæde. Og da hun havde talt og de havde samtykket, rørte hun deres pander med sin stav.

Pludselig … oh, Ninon, hvilke store, forbavsede øjne! Åh, hvor du ville stampe med foden, om jeg ikke fortalte resten!

Pludselig blev Loïs og Odette forvandlet til skovmynter, men så smukke, at kun en fe kunne lave dem. Der stod de ved siden af hinanden og så nær, at deres blade slyngede sig sammen. Det var vidunderblomster, som altid skulle stå udfoldet og til evig tid suge hinandens duft og dug.

Hvad angår grev Enguerrand, så trøstede han sig, efter hvad man siger, med hver aften at fortælle om, hvordan kæmpen Buch-Jernhoved med et vældigt hug blev ihjelslået af Giralda med det tunge sværd.

Og nu, Ninon, når vi nu går ud på landet, skal vi søge de fortryllede skovmynter for at spørge dem, i hvilken blomst Kærlighedsfeen bor. Måske ligger der en moral i dette eventyr. Men, min kære, jeg har bare fortalt, mens vi sad her med fødderne oppe på ildstedet, for at du skulle glemme

decemberregnen, som slår mod ruderne, og for at du i aften skulle blive lidt mere forelsket i den unge fortæller.

Blodet

1

Her er allerede mange blomster, mange solstråler, mange blomster og megen duft. Ninon, er du ikke træt af dette evige forår? Altid elske, altid besynge denne drøm om seksten somre. Du sover ind om aftenen, din uartige pige, når jeg udbreder mig om rosens koketteri og guldsmedens utroskab. Ked og træt lukker du dine store øjne og jeg, som ikke længere bliver inspireret af dem, jeg stammer videre i min fortælling uden at nå en afslutning.

Men jeg skal overvinde dine dovne øjenlåg, Ninon. I dag skal jeg fortælle dig en så forfærdelig historie, at du ikke vil lukke dem en hel uge. Hør. Rædsel smager godt efter alt for megen latter.

Om aftenen efter en sejr havde fire soldater lejret sig i et forladt hjørne af slagmarken. Det var begyndt at skumre, og de spiste lystigt til aften der, midt iblandt de døde.

De sad i græsset omkring et stort bål, og på kullene ristede de skiver af lammekød, som de fortærede, mens det endnu kun var halvt stegt. Ildens røde skær lyste usikkert på de fire og kastede kæmpeskygger af dem langt ud over marken. Nu og da lynede det blegt fra våbnene, der lå rundt omkring dem, og da så man i natten mænd, der sov med åbne øjne.

Soldaterne skrålede og lo uden at se disse stirrende blikke, som fæstede sig på dem. Dagen havde været hård. Hvad morgendagen ville bringe, vidste ingen, og derfor nød de deres rationer og øjeblikkets hvile.

Natten og Døden fløj over slagmarken og deres store vinger rystede dens stilhed og rædsel.

Da måltidet var endt, sang Gneuss. Hans klare stemme blev brudt i den gråtunge, sorgfulde luft; sangen, der lød glad fra hans læber, hulkede ekkoet tilbage. Forbavset over disse toner, der kom fra hans mund, men som han ikke kendte igen, sang soldaten endnu højere, da pludselig et forfærdeligt skrig kom ude fra mørket og fo'r gennem luften.

Gneuss tav, lidt underlig til mode, så sagde han til Elberg:

"Gå ud og se, hvad det er for et lig, som vågner."

Elberg tog en fakkel og gik. Kammeraterne fulgte ham et øjeblik ved hjælp af faklen. De så ham bøje sig, undersøge de døde, rode rundt mellem buskene med sit sværd. Så forsvandt han.

"Clérian," sagde Gneuss efter en stilhed, "ulvene strejfer om i nat: gå ud og søg efter vor ven."

Og nu forsvandt også Clérian i mørket.

Trætte af at vente slog Gneuss og Flem kapperne om sig og lagde sig begge to ned ved siden af det døende bål. Øjnene lukkede sig, da pludselig det samme forfærdelige skrig fo'r over deres hoveder. Flem rejste sig; og gik ud imod mørket, hvor hans to kammerater var forsvundet.

Nu var Gneuss alene. Han var bange, bange for mørket, hvorfra denne dødsrallen hørtes. Han kastede nogle tørre kviste på ilden, håbede, at lyset ville få hans rædsel til at forsvinde.

Flammen steg blodigrød, på marken spillede en stor, lysende cirkel; i denne cirkel dansede buskene, og de døde, som sov i skyggen under dem, syntes rystet af usynlige hænder.

Gneuss blev bange for lyset. Han spredte de brændende grene, trampede på dem, så de slukkede. Da så mørket igen faldt over marken, tungere og tættere end før, skælvede han, frygtede for at høre dødsskriget.

Han satte sig, rejste sig så igen for at kalde på sine kammerater.

Lyden af hans egen stemme skræmte ham; han var ræd for at have tiltrukket sig ligenes opmærksomhed.

Månen stod op, og Gneuss så rædselsslagen en bleg stråle glide hen over slagmarken.

Natten skjulte ikke længere sine rædsler. Den hærgede slette, overstrøet med stumper og lig, bredte sig for hans øje, klædt i et ligklæde af lys; og dette lys, der ikke var dagens, oplyste det dybe mørke uden at fjerne dets stumme rædsel.

Gneuss stod oprejst, sveden perlede på hans pande, og han fik den idé at gå op på højen for at slukke denne nattens blege fakkel. Han tænkte på, hvad de døde vel ventede på for at rejse sig og omringe ham, nu, da de så ham. Deres ubevægelighed blev en ny frygt for ham; i forventning om et eller andet forfærdeligt lukkede han øjnene.

Og som han stod således, følte han noget lunkenvarmt på sin venstre hæl. Han bøjede sig og så en lille bæk af blod, som randt under hans fødder. Bækken rislede med en munter mumlen nedefter, hoppende fra sten til sten; den kom ud fra mørket, snoede sig i måneskinnet, for så igen at forsvinde ind i mørket; man kunne have troet, det var en slange med sorte skæl, hvis

snoninger gled forbi og fulgte på hinanden i det uendelige. Gneuss gik bagud uden at være i stand til atter at lukke øjnene; en forfærdelig krampe holdt dem vidt åbne og fæstede på blodbækken.

Han så den langsomt svulme, øge bredden af sit leje. Bækken blev til elv, en rolig og fredelig elv, som et barn kunne hoppe over. Elven blev en rivende strøm, fo'r dumpt brusende forbi og kastede et rødligt skum op på begge sine bredder. Strømmen blev en flod, en umådelig flod.

Denne flod førte ligene med sig, og det var et rædselsfuldt under med dette blod, der var flydt i sådanne mængde ud af sårene, at det bar de døde.

Gneuss trak sig længere og længere tilbage for flodbølgen, der stadig steg. Han kunne ikke mere se den anden bred; og det forekom ham, som om hele dalen blev forvandlet til en sø.

Pludselig stødte han med ryggen mod en klippe; han måtte standse i flugten. Da følte han bølgen slå op til knæene. De døde, som strømmen førte med sig, hånede ham i forbifarten; hvert af deres sår blev til en mund, som spottede hans rædsel. Det tykke, tunge hav steg og steg; nu hulkede det omkring hans hofter. Han gjorde en sidste anstrengelse, hagede sig fast i klipperne; klipperne gav efter, han faldt tilbage, og floden gik over hans skuldre.

Den blege, tungsindige måne så på dette hav, hvor dens stråler slukkedes uden at give noget genskin. Lyset flød ud over himmelen. Den umådelige flade, så fuld af mørke og vilde skrig, syntes som en afgrunds svælgende gab.

Bølgen steg og steg; med sit skum farvede den nu Gneuss' læber røde.

2

I morgengryet kom Elberg og vækkede Gneuss, som sov med hovedet på en sten.

"Min ven," sagde han, "jeg gik vild i krattet. Da jeg satte mig under et træ, overraskede søvnen mig, og min sjæls øje så sære syner glide forbi, som jeg ikke kan glemme.

Verden var i sin begyndelse. Himlen syntes et eneste smil. Den endnu jomfruelige jord udfoldede sig i sin kyske nøgenhed under majstrålerne. Græsstrået voksede sig grønt og større end vore største egetræer; træerne bredte strakte deres løvrige grene så højt oppe i luften, som vi aldrig har set. Saften flød rigeligt i verdens årer, og dens strøm var så rigelig, at den ikke kunde nøje sig med planterne, men også løb gennem klippernes årer og gav dem liv.

Horisonten lå rolig og strålende. Den hellige natur vågnede. Som barnet, der om morgenen ligger på knæ og takker Gud for lyset, udgød den al sin duft, lod alle sine sange strømme mod himmelen, gennemtrængende dufte, vidunderlige sange, som mine sanser knapt kunne tåle, så guddommeligt var det indtryk de gjorde på mig.

Den blide og frugtbare jord fødte uden smerte. Frugttræerne skød frem hvor som helst, kornmarker voksede langs vejene som brændenælder nu om stunder. Man følte på luften, at menneskets sved endnu ikke havde blandet sig med himmelens åndedrag. Gud alene arbejdede for sine børn.

Så vel mennesket som fuglen levede af, hvad Forsynet gav dem. Velsignende Gud plukkede han træernes frugter, drak af kildens klare vand, og sov ind om aftenen under et løvtag. Hans læber havde afsky for kød; han vidste ikke, hvordan blod

smagte, fandt kun smag i den føde, som duggen og solen beredte til hans måltider.

Sådan gik det til, at mennesket forblev uskyldigt, og at dets uskyldighed salvede det til konge over alle andre skabninger. Alt var enighed. Jeg ved ikke, hvad det var for et hvidt skin, der hvilede over verden, hvilken dejlig fred, der vuggede den i det uendelige. Fuglen løftede ikke vingen til flugt; skovene gemte ingen tilflugtssteder i sine krat. Alle Guds skabninger levede i solskinnet, dannede kun et folk, havde kun en lov – godheden.

Jeg gik midt i denne natur, imellem disse væsener. Jeg følte, jeg blev stærkere og bedre. Mit bryst indåndede i lange drag himmelens luft. Jeg fik ved pludselig at komme bort fra vore forgiftede vinde til denne renere verdens milde luftning den dejlige følelse, minearbejderen har, når han igen stiger op i den friske luft.

Og da drømmens engel endnu vuggede min søvn, så hør, hvad min ånd så i en skov, hvorhen den havde forvildet sig.

To mænd fulgte en sti, som lå skjult under løvet. Den yngste gik foran; sorgløshed spillede om hans læber; med blikket kærtegnede han hvert græsstrå. Af og til vendte han sig om og smilede til kammeraten. Jeg ved ikke, hvad det var, som gjorde, at jeg så, det var en broders smil.

Den anden mands læber og øjne forblev stumme og mørke. Han rugede over ynglingens nakke med et udtryk af had, ilede afsted, snublede bag ham. Han syntes at forfølge et offer, der ikke flygtede.

Jeg så ham omhugge et træ, som han bearbejdede til en kølle. Og så, bange for at tabe kammeraten af syne, løb han, og skjulte våbnet bag sig. Den unge mand, som havde sat sig ned og

ventet på ham, rejste sig, da han nærmede sig, og kyssede ham på panden som efter en lang adskillelse.

Videre gik de. Dagen hældede. Barnet skyndede sig på sin gang, da han langt borte mellem de sidste træstammer skimtede de bløde linjer af en høj, farvet gul i solens farvel. Den mørke mand troede, han flygtede, og løftede sin kølle.

Hans unge broder vendte sig med et opmuntrende ord på læberne. Køllen knuste hans ansigt, og blodet sprøjtede fra det. Græsstrået, som den første dråbe faldt på, rystede den med afsky ned på jorden. Skælvende og forfærdet drak jorden denne dråbe; et langt skrig af modbydelighed undslap dens skød, og sandet på stien forvandlede den ækle drik til blodbestænket mos.

Ved offerets skrig så jeg skabningerne spredes i rædsel. De flygtede ud over hele verden, undgik de banede veje; de samledes i lysningerne, og de stærkere angreb de svagere. Jeg så dem skærpe deres klør og hvæsse deres næb. Skabelsens store røveri begyndte.

Forbi mig fo'r den evige flugt. Høgen slog efter svalen, i sin flugt snappede svalen efter fluen, fluen satte sig på liget. Fra ormen og lige til løven så alle væsener sig truet. Verden bed sig i halen og slugte sig selv i en uendelighed.

Naturen selv skælvede længe, ramt af rædsel. Horisontens rene linjer brast. Morgendæmring og aftensol ledsagedes af blodige skyer; evigt hulkende styrtede vandet nedefter, træerne vred deres grene og kastede hvert år visne blade ned på jorden."

3

Da Elbert tav, viste Clérian sig. Han satte sig mellem sine to kammerater og sagde til dem:

"Jeg ved ikke, om jeg har set eller drømt, hvad jeg nu skal fortælle, drømmen var så lig virkelighed, og virkeligheden forekom som en drøm.

Jeg var på en vej, som krydsede gennem verden. Langs den lå byer, og folkene fulgte den på deres rejser.

Jeg så, at brostenene var sorte. Min fod gled på dem, og jeg så, at de var sorte af blod. Vejen skrånede nedad til begge sider, i midten løb der en bæk, hvis vand var rødt og tykt.

Jeg fulgte denne vej, hvor en mængde mennesker bevægede sig livligt omkring. Jeg gik fra gruppe til gruppe, så livet passere foran mig.

Her ofrede fædre deres døtre, hvis blod de havde lovet til en eller anden forfærdelig gud. De blonde hoveder bøjede sig under kniven, blegnede ved dødens omfavnelse.

Der begik skælvende og stolte jomfruer selvmord for at undgå vanærende omfavnelser, og graven var deres jomfrueligheds hvide kjortel.

Længere borte døde piger under elskovskysset. Begrædende sin forladthed udåndede en ved flodbredden med øjnene fæstede på bølgerne, der havde røvet hendes kæreste; en anden blev myrdet i elskerens arme, fløj nu bort ved hans hals, og begge døde i et evigt favntag.

Længere henne sendte mænd, trætte af mørket og elendigheden, deres sjæle bort for i en bedre verden at finde den frihed, de forgæves havde søgt her på Jorden.

Overalt på stenfliserne efterlod kongernes fødder blodige aftryk. Denne har vadet i sine brødres; hin i folkets blod; en tredje i sin Guds blod. Deres røde fodspor i støvet fortalte mængden: 'En konge har gået her.'

Præsterne skar halsen over på deres ofre; så bøjede de sig som tåber over deres endnu skælvende indvolde, og påstod der at kunne læse Himmelens hemmeligheder. Under kjortlerne bar de sværd og prækede krig i deres Guds navn. På deres bud kastede folkeslagene sig over hinanden, tilintetgjorde hinanden til den fælles Faders ære.

Den hele menneskehed var som beruset, den stormede mure, rullede sig på de med vederstyggelighed tilsølede stenfliser. Med øjnene lukkede, med begge hænder holdende et tveægget sværd, slog de om sig i natten, og nedsablede blindt alle, der kom for nær.

Et fugtigt åndedrag af rovgriskhed fo'r over mængden, som tabte sig langt borte i en rødlig tåge. De løb afsted, revet med i et anfald af forfærdelse, de væltede sig ud i orgier med udråb, der stadig blev højere af galskab. De trampede på de faldne, pinte den sidste blodsdråbe ud af deres sår. De stønnede af raseri og forbandede liget, når de ikke længere kunne fravriste det en klage.

Jorden drak og drak begærligt; dens indvolde havde ikke længere modbydelighed for den beske drik. Som en, der er nedværdiget og ødelagt af drukkenskabens last, fyldte den sig med bærme.

Jeg skyndte mig videre, ville ikke mere se mine brødre. Den sorte vej strakte sig fremdeles lige bred for mig; bækken, som jeg fulgte, syntes føre sin blodbølger til et ukendt hav.

Og som jeg gik, så jeg naturen blive mørk og streng. Sletterne fik dybe revner. Klippeblokke delte jorden i ufrugtbare skrænter og mørke dale. Højene voksede, dalene blev dybere og dybere; stenen blev til fjeld og furen til afgrund.

Intet blad, intet mos; kun ensomme klipper med toppen hvidnet af solen og foden forsvindende i mørke skygger. Vejen gik mellem disse klipper og var hyllet i en dødlignende stilhed.

Endelig gjorde den en brat drejning, og jeg befandt mig i en dødsegn, dødens dal.

Fire bjerge, som hvilede tungt mod hinanden, dannede et umådeligt bassin. Deres stejle og jævne sider, der rejste sig som murene i en kyklopisk by, og formede en uhyre brønd, hvis bredde gik til horisonten.

Og denne brønd, hvori bækken mundede ud, var fuld af blod. Det tykke, glatte hav steg langsomt op af afgrunden. Det syntes at sove i sin klippeseng. Og himmelen kastede dens billede tilbage i purpurskyer.

Da forstod jeg, at derhen flød alt det blod, der blev udgydt ved vold. Fra det første mord har hvert sår grædt sine tårer i dette dyb, og tårerne har flydt så rigeligt, at svælget er udfyldt."

"I nat så jeg en strøm," sagde Gneuss, "som skulle kaste sig i denne forbandede sø."

"Rædselsslagen nærmede jeg mig bredden," fortsatte Clérian, "og målte med blikket bølgernes dybde. Af deres dumpe lyd skønnede jeg, at de steg op lige fra Jordens midte. Og da jeg så hævede blikket mod indhegningens klippevægge, så jeg, at flodbølgen nåede helt op til kanterne. En stemme fra afgrunden råbte til mig: Bølgen, som stiger, vil altid stige og nå de højeste tinder. Højere vil den stige, og da skal en flod styrte sig ud fra

den forfærdelige sø og nedover sletterne. Trætte af kampen mod bølgen synker fjeldene sammen. Den hele sø kaster sig over verden og oversvømmer den. Således skal de mennesker, der fødes, drukne i det blod, deres fædre udgød."

"Den dag er nær," sagde Gneuss: "I nat gik bølgerne højt."

4

Solen stod op, da Clérian var færdig med sin fortælling. Et trompetstød, som morgenvinden førte med sig, hørtes fra nord. Det var signalet, som skulle samle soldaterne, som havde spredt sig udover sletten, omkring fanen.

De tre kammerater rejste sig og tog deres våben. Idet de gik, kastede de et blik på den slukkede ild, da de så Flem komme løbende i det høje græs. Hans fødder var hvide af støv.

"Mine venner," sagde han, "jeg ved ikke, hvorfra jeg kommer, så hurtigt har mit løb været. Jeg har set træernes flygte i vild dans bag mig i timevis. Lyden af mine skridt, som vuggede mig, fik mine øjenlåg til at lukke sig, og stadig løbende, uden at min fart nogensinde sagtnede, har jeg sovet en underlig søvn.

Jeg var på en øde høj. En brændende sol stod på de store klipper. Jeg kunne ikke sætte foden ned noget sted, uden at kødet blev brændt. Jeg ilede for at nå toppen.

Og som jeg sådan hoppede og skyndte mig afsted, så jeg en mand, som gik langsomt. Han var kronet med torne; en tung byrde lå på hans skulder, blodlignende sved vædede hans ansigt. Han gik besværligt, vaklede for hvert skridt.

Jorden brændte, jeg kunne ikke udholde hans kval; jeg steg op på toppen under et træ for at vente på ham. Da så jeg, han bar et kors. Af hans krone og hans muddertilsølede purpurkjortel

troede jeg at forstå, det var en konge, og jeg glædede mig over hans lidelse.

Soldater fulgte ham, skyndte på hans gang med spidsen af deres lanser. Da de havde nået toppen af den højeste klippe, tog de hans klædning fra ham og lagde ham på det skæbnesvangre træ.

Munden smilede trist. Han rakte de åbne hænder til bødlerne; naglerne satte to blødende huller i dem. Så lagde han den ene fod over den anden, og én nagle var nok.

Han lå tavs på ryggen, stirrende mod himmelen. To tårer randt langsomt ned ad hans kinder, tårer, som han ikke følte, og som tabte sig i det fattede smil om læberne.

Korset blev rejst, legemets tyngde gjorde hullerne forfærdelig meget større og jeg hørte, hvor det knagede i knoglerne. Den korsfæstede skælvede. Så gav han sig igen til at se på himlen.

Jeg stirrede på ham. Da jeg så, hvor stor han var i døden, sagde jeg: 'Denne mand er ingen konge.' Og da ynkede jeg ham, og råbte til soldaterne, at de skulle støde ham i hjertet.

En gærdesmutte sang på korset. Dens sang var trist og lød for mine øren som en jomfru i tårer.

'Blodet farver flammen,' sagde den, 'blodet kaster purpur på blomsten, blodet rødmer den nøgne. Jeg satte mig på jorden, mine ben blev blodige; jeg strejfede hen i egens grene, mine vinger var røde. Jeg traf en retfærdig og fulgte ham.

Jeg havde badet mig i kilden, og min kjole var ren. Min sang sagde: Glæder jer, mine fjer: på denne mands skuldre skal I ikke mere tilsøles af mordets regn.

I dag siger min sang: Græd, Golgathas fugl, græd over din kjole, plettet af hans blod, som gav dig ly ved sit hjerte. Han er

kommet for at give gærdesmutten dens renhed tilbage, ak! og mændene får ham til at væde mig med blodet fra hans sår.

Jeg tvivler og græder over min plettede kjole. Oh, Jesus! hvor skal jeg finde din broder, så han kan åbne sin linklædning for mig? Åh, stakkels herre, hvilken søn født af dig vil vaske mine fjer, som du farvere røde med dit blod?'

Den korsfæstede hørte gærdesmutten. Dødens vind bragte hans øjenlåg til at skælve, dødskampen forvred hans læber. Hans blik hævede sig til fuglen, der så mildt bebrejdende på ham; hans smil var strålende og forklaret som håbet.

Da skreg han højt. Hovedet faldt ned på brystet og gærdesmutten fløj hulkende bort. Himmelen blev sort, jorden skælvede i mørket.

Endnu løb jeg, stadig sovende. Morgendæmringen var kommet, dalene vågnede, smilede gennem morgentågen. Nattens uvejr havde gjort himmelen end mere skyfri, givet de grønne blade mere kraft. Men ved siden af stien stod de samme torne, som aftenen i forvejen havde revet mig, de samme hårde og spidse stene rullede under mine fødder; de samme slanger krøb om mellem buskene og truede mig i forbifarten. Den retfærdiges blod havde rullet i den gamle verdens årer uden at gengive den ungdommens uskyldighed.

Gærdesmutten fo'r over mit hoved og råbte til mig:

'Ak, ak! hvor trist jeg er. Jeg kan ikke mere finde en kilde ren nok til at bade mig i. Se, jorden er ond, i dag som i går. Jesus er død, og græsset blomstrer ikke. Ak, ak! det er bare et mord mere.'"

5

Stadig lød signalet til opbrud.

"Mine børn," sagde Gneuss, "det er en grim håndtering, vi driver. Vor søvn er forstyrret af dem, vi slår ned. Jeg har, som I andre, følt mareridtets djævel tynge på mit bryst i mange timer. I tredive år har jeg slået ihjel og dræbt, og jeg trænger til søvn. Lad vore brødre sejle deres egen sø. Jeg kender en dal, hvor plovene har brug for hænder. Vil I, at vi skal smage arbejdets brød?"

"Det vil vi," svarede kammeraterne.

Da gravede soldaterne et stort hul ved foden af en klippe, og der begravede de våbnene. De gik ned til floden og badede sig i den; så tog de hinanden under armen og forsvandt bag en drejning af stien.

Tyvene og æslet

1

Jeg kender en ung mand, Ninon, som du nok ville have lyst til at give en dygtig overhaling. Léon er passioneret elsker af Balzac og kan ikke tåle George Sand; Michelets bøger får ham næsten til at kaste op. Han påstår naivt, at kvinden er født som slave, og udtaler aldrig ord som kærlighed og beskedenhed uden at le. Ak, jeg ved kun alt for godt, hvor ilde han taler om dig! Uden tvivl holder han råd med sig selv om natten for så meget bedre at kunne hudflette dig ved dagens lys. Han er tyve år.

Grimhed er for ham en forbrydelse. Små øjne, en mund, der er for stor, gør ham ude af sig selv. Han mener, at ligesom der ikke findes en grim blomst i nogen mark, bør alle piger bør være født lige smukke. Møder han tilfældigvis en grim pige på gaden, raser han i tre fulde dage over hendes manglende hårpragt, store fødder og tykke hænder. Er kvinden på den anden side køn, smiler han skalkagtigt, og hans tavshed er så fuld af uartige tanker, at det er aldeles rædsomt.

Jeg ved ikke, hvem af jer der ville finde nåde for hans øjne. Blondiner og brunetter, unge og gamle, yndefulde og deforme: han indbefatter jer alle under den samme forbandelse. Den slemme dreng! Og hvor leende blide er ikke hans øjne! hvor blød og kærtegnende ikke hans tale!

Leon bor midt i Latinerkvarteret.

Og nu, Ninon, føler jeg mig meget skamfuld. Jeg ville gerne have været tavs, jeg fortryder, at jeg nogensinde fik den

besynderlige idé at begynde på denne historie. Dit nysgerrige sind er så ivrigt efter at høre om skandaler, og jeg ved næppe, hvordan jeg skal præsentere dig for en verden, hvor du aldrig før har sat spidsen af dine små tæer.

Denne verden, min højtelskede, ville være Paradis, hvis den ikke var Helvede.

Lad os åbne digterens bog og læse sangen om de tyve somre. Se, vinduet vender mod syd; kvisten, der er fuld af blomster og lys, rager så højt, højt op mod himlen, at man sommetider kan høre englene tale sammen på taget. Som fuglene, der vælger den højeste gren for at skjule deres reder fra mennesket, således har de elskende bygget deres på den allerøverste etage. Dér giver solen dem sit første kys om morgenen og sit sidste farvel om aftenen.

Hvad lever de af? Hvem ved? Måske af smil og kys. De elsker hinanden så højt, at de ikke har tid til at tænke over et manglende måltid. De har intet brød, og dog kaster de krummer til spurvene. Når de åbner det tomme spisekammer, stiller de deres sult ved at le ad deres fattigdom.

Deres kærlighed skriver sig fra dengang, den første blå kornblomst blomstrede. De mødte hinanden i en hvedemark. De havde længe kendt hinanden, uden nogensinde at have set hinanden. De tog den samme vej tilbage til byen. Hun bar en stor buket på sit bryst, som en nyforlovet. Hun besteg de syv etager, og følte sig så for træt til at gå ned igen.

Vil hun være stærk nok til det i morgen? Hun ved det ikke. Imidlertid hviler hun sig, mens hun tripper rundt oppe på kvisten, vander blomsterne, passer et hjem, som ikke findes. Så syr hun, mens den unge mand arbejder. Deres stole rører

hinanden; til sidst ender de med kun at sidde i én stol sammen, fordi det er mere hyggeligt. Natten falder på. De skænder på hinanden for deres uvirksomhed.

Åh! hvilke skrøner fortæller denne digter, Ninon, og hvor yndige er ikke hans løgne! Må det uforbederlige barn aldrig blive voksen! Må han fortsætte med at bedrage os andre, selv når han ikke længere kan bedrage sig selv. Han kommer fra Paradis for at fortælle os om dets kærlighedsaffærer. Han mødte to helgener der, Musette og Mimi, som det behagede ham at bringe ned blandt os. De strejfede kun lige jorden med deres vinger, og forsvandt så atter i den lysstråle, der havde bragt dem hertil. Hjerter, der kun er tyve somre gamle, søger efter disse helgener, og græder, når de ikke finder dem.

Må *jeg* nu lyve for dig, min højt elskede, ved at bringe dem fra Paradiset, eller skal jeg tilstå, at jeg mødte dem i Gehenna? Hvis der i den lænestol, nær ved ilden, hvor du nu selv vipper, sad en ven og lyttede til mig, ville jeg modigt løfte det gyldne slør, hvormed digteren har skjult så uværdige skuldre! Men du – du ville lukke mine læber med dine spinkle hænder, du ville blive vred, du ville sværge på, at det var løgn, netop fordi det var så sandt. Hvordan kunne du tro på elskende i vor egen tid, der drikker af rendestenen, hvis de bliver tørstige på gaden? Hvor vred ville du ikke blive, hvis jeg vovede at fortælle dig, at dine søstre, de elskende, har løsnet knuden på deres sjaler og ladet deres hår falde ned! Du lever leende og rolig i den rede, jeg har bygget dig; du kender intet til, hvordan verden er. Jeg kan ikke finde modet til at tilstå for dig, at blomster er meget trætte af den måde, verden er på, og at i morgen vil de hjerter, der er i den, måske være døde.

Luk ikke dine øren, min ven: du får ikke nødig at rødme.

2

Léon bor altså midt inde i Latinerkvarteret. Hans hånd bliver trykket oftere end nogen anden hånd i dette land, hvor alle hænder kender hinanden. Hans åbne og ærlige åsyn gør enhver forbipasserende til hans ven.

Kvinderne tør ikke tilgive ham det had, han nærer til dem, og er rasende over, at de ikke kan få lov at tilstå, at de elsker ham. De afskyr ham og forguder ham.

Før den begivenhed, jeg nu skal fortælle dig om, har jeg aldrig kendt til, at han har haft en kæreste. Han siger, han er blasert, og taler om denne verdens glæder som en trappistmunk ville gøre det, hvis han brød sin tavshed. Han har en svaghed for det gode liv, og kan ikke tåle, hvis man serverer ham en dårlig vin. Hans skjorter er meget smukke, og hans klæder i det hele taget altid udsøgt elegante.

Jeg har somme tider set ham standse foran billeder af jomfruer, malet i den italienske stil, med fugtige øjne. En smuk marmorfigur forskaffer ham en hel times ekstase.

Léon lever for resten som en student, arbejder så lidt som muligt, strejfer om i solen, slænger sig ligegyldig for sin omverden på enhver divan, der krydser hans vej. Det er især under disse timers halvslummer, han giver udtryk for sine meste hadske følelser overfor kvindekønnet. Han sidder med lukkede øjne og synes at kærtegne et syn, mens han forbander virkeligheden.

En morgen i maj fandt jeg ham med et temmelig trist udtryk. Han vidste ikke, hvad han skulle tage sig for, og løb omkring i

gaderne uden mål og med på udkik efter et eller andet, der kunne fange hans interesse. Fortovet var mudret; og skønt det uforudsete mødte den gåendes fod fra tid til anden, var det dog kun i form af en vandpyt. Jeg fik medlidenhed med ham, og foreslog, at vi skulle gå ud på markerne for at se, om havtornen var i blomst.

I en hel time måtte jeg høre på en hel mængde af lange filosofiske taler, som alle omhandlede vore fornøjelsers ligegyldighed. Der blev efterhånden færre og færre huse langs vejen. I døråbningerne kunne vi se smudsige unger, der rullede broderligt rundt på jorden med store hunde. Da vi endelig nåede ud i det åbne land, standsede Léon pludselig foran en gruppe børn, der legede i solen. Han kærtegnede et af dem, og betroede mig, at han forgudede sådanne blonde hoveder.

For min egen del har jeg altid holdt af disse smalle veje, der ligger klemt inde mellem to hække, og som er fri for spor af store vognhjul. Jorden er dækket af fint mos, så blødt for foden som et fløjlstæppe. Man træder dér ind midt iblandt mystik og stilhed; og når et elskende par fortaber sig der, får tornene i de grønne mure den kærlige pige til at trykke sig op mod sin elskers hjerte. Léon og jeg befandt os netop på en sådan afsides vej, hvor kyssene kun bliver hørt af befjedrede sangere. Forårets første smil havde fået min filosofs misantropi til at forsvinde. Han oplevede nu en udstrakt ømhed for enhver dugdråbe, og sang som en skoledreng, der pjækkede.

Vejen fortsatte stadig videre foran os. De høje, tykke hække var hele vor horisont. Denne indespærring og vor fuldstændige uvidenhed om, hvor vi var, gjorde os dobbelt muntre.

Stien blev efterhånden smallere; vi blev nødt til at gå en ad gangen. Hækkene begyndte at tage pludselige drejninger, og vejen blev nu pludselig til en labyrint.

Så hørte vi endelig, på vejens smalleste sted, lyden af stemmer; dernæst kom tre personer til syne ved et af de grønbladede hjørner. To unge mænd marcherede forrest, og skubbede de grene til side, der var for lange. En ung kvinde fulgte dem.

Jeg stoppede op og bukkede. Den unge mand, der stod foran mig, gjorde det samme. Dernæst så vi på hinanden. Stillingen var delikat; hækkene, der omsluttede os på begge sider, var tykkere end nogensinde, og ingen af os syntes indstillet på at vende om. Så var det, at Léon, der stod helt oppe på tæerne bag mig, opdagede den unge kvinde. Uden at sige et ord trak han sig modigt ind mellem tornebuskene; hans klæder blev revet itu af tjørnene, og et par blodsdråber viste sig på hans hænder. Jeg blev nødt til at gøre det samme.

De unge mænd passerede os med tak. Den unge kvinde standsede foran Léon, ligesom for at belønne ham for hans opofrelse, stod lidt usikkert, stirrende på ham med sine store, sorte øjne. Han prøvede straks at rynke panden, men kunne ikke.

Da hun var forsvundet, kom jeg ud fra busken, forbandende al ridderlighed. En torn havde såret min hals, og min hat hang nok så smukt ophængt mellem to grene, så at jeg havde det største besvær ved at få den ned. Léon rystede sig. Da jeg havde givet den smukke forbipasserende et venligt nik, spurgte han om jeg kendte hende.

"Bestemt," svarede jeg. "Hun hedder Antoinette. Hun var min nabo i tre måneder."

Vi begyndte at gå videre. Han tav. Så fortalte jeg ham om mademoiselle Antoinette.

Hun var en frisk og sød lille tingest, med et halvt drillende, halvt kælent ansigtsudtryk; hun havde noget bestemt over sig og en rask og væver gang; med et ord, hun var en rar pige. Hun adskilte sig fra sine lige ved sin åbenhjertighed og retsindighed, egenskaber, der var ganske sjældne i de dele af samfundet, hvor hun færdedes. Hun havde en opfattelse af sig selv, der var uden forfængelighed, men også uden beskedenhed, og hun sagde åbent, at hun var født til at elske og finde sine fornøjelser, der hvor hendes tilbøjelighed og lyst førte hende.

I tre lange vintermåneder havde jeg set hende, fattig og ensom, leve af udbyttet af hendes arbejde. Det gjorde hun uden forstillelse, uden at ytre det store ord dyd, for sådan var hun nu indrettet dengang. Så længe hendes nål syede, kendte jeg ikke til, at hun skulle have en elsker. Hun var en god kammerat for de mænd, der kom for at besøge hende; hun trykkede deres hænder, lo sammen med dem, men lukkede sin dør i lås ved den første antydning af et kys. Jeg tilstår, at jeg havde forsøgt mig med at gøre hende min opvartning. En dag, hvor jeg ville give hende en ring og et par ørenringe, sagde hun:

"Min ven, behold dine smykker. Når jeg giver mig hen, vil det kun være for en blomst."

Når hun elskede, blev hun doven og magelig. Kniplinger og silke indtog så pladsen i stedet for kattun. Hun gjorde sig omhyggeligt fri af alle spor af nålen, og arbejderpigen blev en stor dame.

Når hun elskede, iagttog hun desuden sin frihed som "grisette". Den mand, hun var blevet indtaget i, fandt snart ud af det; og fandt lige så hurtigt ud af, når hun ikke mere elskede ham. Hun var dog alligevel ikke en af disse kønne, lunefulde skabninger, der skifter deres kæreste lige så ofte som de skifter sko. Hun var i besiddelse af megen klogskab og et stort hjerte. Men den stakkels pige gjorde ofte fejltagelser, hun gav sin hånd til uværdige personer, og trak den hastigt til sig med afsky. Og så var hun træt af dette latinerkvarter, hvor de unge mænd syntes hende meget gamle.

Ved hvert nyt brud blev hendes ansigt en lille smule mere trist. Hun fortalte mændene ubehagelige sandheder og skændte på sig selv fordi hun ikke kunne leve uden at elske. Så lukkede hun sig inde, indtil hendes hjerte igen brød tremmerne.

Jeg havde mødt hende aftenen i forvejen. Hun var dybt ulykkelig: en elsker havde netop kasseret hende, mens hun stadig havde en smule til overs for ham.

"Jeg ved naturligvis godt," havde hun sagt til mig, "at om en uges tid ville jeg selv have forladt ham: han var en uvenlig fyr. Men jeg kyssede ham stadig blidt på begge kinder. Det er et tab på mindst tredive kys."

Hun havde tilføjet, at hun siden havde haft to bejlere i hælene, som overdængede hende med blomster. Hun lod dem gøre det, og brugte samtidig dette sprog til dem: "Mine venner, jeg elsker ingen af jer; I ville være et par store narre, om I kom op at toppes over et smil fra mig. Vær venner i stedet. Jeg kan jo se, at I er et par rare fyre; vi vil more os sammen som gamle venner. Men ved det første skænderi forlader jeg jer."

De stakkels fyre gav derfor varmt hinanden hånden, samtidig med at de hver for sig ønskede hinanden ad helvede til. Det var sikkert dem, vi netop havde mødt.

Således var mademoiselle Antoinette: et stakkels elskende hjerte, der var faret vild i udsvævelsernes land; en blid, charmerende pige, der strøede sine krummer af ømhed for alle de tyvagtige spurve på vejen.

Jeg fortalte Léon alt dette. Han lyttede til mig uden at vise synderlig interesse, uden at gøre overgreb på min fortrolighed med et eneste spørgsmål. Da jeg var færdig, sagde han:

"Den pige er alt for ligefrem og åbenhjertet; jeg synes ikke om den måde, hun ser kærligheden på."

Han havde prøvet på at rynke brynene så længe, at det nu endelig lykkedes ham.

3

Endelig var vi kommet væk fra hækkene. Seinen løb for vore fødder; på den modsatte bred spejlede en landsby sig i floden. Vi var i et nabolag, vi kendte; vi havde ofte vandret omkring på øerne længere nede ad floden.

Efter et langt hvil under en eg i nærheden, bekendtgjorde Léon, at han var ved at dø af sult og tørst, næsten på samme tid, som jeg skulle til at fortælle ham, at jeg var ved at dø af tørst og sult. Vi drøftede sagen. Resultatet var rørende i sit enstemmighed: vi ville gå videre til landsbyen; der ville vi skaffe os en stor kurv; denne kurv ville være smukt opfyldt med madvarer og flasker; endelig ville vi alle tre, kurven og os selv, finde os vej til den grønneste af alle øerne.

Tyve minutter senere var der kun tilbage for os at finde en båd. Jeg havde tjenstvilligt taget mig af kurven – jeg siger *kurven*, og det var en beskeden betegnelse for den. Léon gik afsted, forhørte sig hos hver eneste fisker langs flodbredden om en båd. De var alle optaget. Jeg skulle lige til at foreslå min kammerat, at vi skulle dække vort bord på fastlandet, da en eller anden viste os vejen til et sted, hvor han sagde, at vi måske kunne finde det, vi søgte efter.

Manden boede i en hytte, der lå på hjørnet af to gader i den ene ende af landsbyen. Og så skete der intet mindre end at vi, idet vi drejede om dette hjørne, atter befandt os ansigt til ansigt med mademoiselle Antoinette, fulgt af sine to elskere. En af dem bøjede ryg, ganske som jeg selv, under vægten af en enorm kurv; den anden havde, ligesom Léon, det travle udseende af en mand, der søgte efter noget, han ikke kunne finde. Jeg kastede et medlidende blik på den stakkels fyr, der var badet i sved, mens Léon syntes at takke mig for at have påtaget mig en byrde, der fik den unge pige til at le temmelig ondskabsfuldt.

Manden, der udlejede bådene, stod og røg på sin dørtærskel. I de sidste halvtreds år havde han set tusinder af par komme og låne hans årer for at komme ud i ødemarken. Han elskede disse letfængelige blondiner, der stod ud med stivede kapper og kom tilbage med dem en smule krøllede og deres bændler og bindebånd i vild uorden. Han smilede til dem, når de kom tilbage, når de takkede ham for hans både, der så godt kendte de øer, hvor græsset voksede højest, at de fandt frem til dem næsten som af egen drift. Så snart denne værdige mand fik øje på vore kurve, gik han os i møde.

"Unge mennesker," sagde han, "jeg har kun én båd tilbage. De, der er meget for sultne, gjorde bedre i at sætte sig ned ved bordet derovre under træerne."

Det var en virkelig kluntet bemærkning: man indrømmer aldrig foran en kvinde, at man er *for* sulten. Vi tav stille, tøvede, turde ikke frasige os båden. Antoinette havde stadig et anstrøg af drilleri, men fik dog medlidenhed med os.

"I herrer," sagde hun, idet hun tiltalte Léon, "ofrede sig for os her til morgen; vi vil gøre det samme for Dem nu."

Jeg så på min filosof. Han tøvede; han stammede som én, der er bange for at sige, hvad han tænker. Da han så, hvordan jeg stirrede på ham, udbrød han:

"Men der bliver slet ikke tale om selvopofrelse her: en båd er nok. Disse herrer vil sætte os i land på den første ø, vi kommer til, og vil tage os med igen, når de vender hjem. Går De ind på dette arrangement, mine herrer?"

Antoinette svarede, at hun gik ind på det. Kurvene blev forsigtigt anbragt på bunden af båden. Jeg satte mig tæt ved siden af min, og så langt væk fra årerne som muligt. Antoinette og Léon, der utvivlsomt ikke havde andre muligheder, satte sig ned ved siden af hinanden på det sæde, der var ledigt. Hvad angik de to elskere, fortsatte de med at kappes med hinanden om at udvise godt humør og belevenhed, og greb årerne i broderlig harmoni.

De nåede ud i strømmen. Derude sørgede de for at holde båden i ligevægt, mens de lod den sagte glide ned ad floden. Mademoiselle Antoinette hævdede, at øerne længere oppe ad floden var mere øde og skyggefulde. De to roere så ærgerlige på hinanden. Så vendte de båden om og roede med besvær om ad

floden, kæmpende mod strømmen, der var meget stærk på dette sted. Der findes en særlig slags tyranni, som er meget undertrykkende og meget sød: det er ønskerne fra en tyran med rosenrøde læber, som i et kapriciøst øjeblik kan forlange at få hele verden og betale for den med et kys.

Den unge kvinde havde lænet sig ud over rælingen og dyppede hånden i vandet. Hun trak den til sig igen, fuld af vand; så syntes hun drømmende at tælle de perlende dråber, der undslap mellem hendes fingre. Léon så på hende, men sagde intet, tilsyneladende utryg ved at befinde sig så tæt på en fjende. To gange åbnede han munden, uden tvivl for at ytre en eller anden dumhed; men lukkede den hurtigt igen, da han opdagede mit smil. Ingen af dem syntes dog at være særligt fornøjede ved at være så tæt på hinanden. De vendte ligefrem ryggen en smule til hinanden.

Antoinette, der var blevet træt af at gøre sine kniplinger våde, fortalte mig om sit nylige tab. Hun sagde, at hun var kommet over det. Men hun var stadig trist over det; hun kunne ikke leve uden kærlighed hele sommeren. Hun vidste ikke, hvad hun skulle gøre, indtil det igen blev efterår.

"Jeg søger efter en rede," tilføjede hun. "Den skal være helt i blå silke. Man må vel elske længere, når møbler, tæpper og forhæng alt sammen er af samme farve som himlen. Solen selv ville tage fejl, ville forglemme sig derinde en aften og tro, at den sov på en sky. Men min søgen er forgæves; mænd er så hårde og ukærlige."

Vi var nu ud for en ø. Jeg bad rorgængerne om at sætte os i land. Jeg havde allerede den ene fod på stranden, da Antoinette protesterede; hun fandt øen grim og blottet for vegetation. Hun

erklærede, at hun aldrig ville tillade, at vi blev efterladt på sådan en bar sten. Léon havde ikke flyttet sig fra sit sæde. Jeg satte mig tilbage på min plads, og vi fortsatte op ad floden.

Den unge kvinde begyndte nu, med barnlig fryd, at beskrive den rede, hun drømte om. Værelset skulle være firkantet; der skulle være højt til loftet, der skulle være hvælvet. Tapeterne skulle være hvide, oversået med blå kornblomster bundet sammen i små buketter med et bånd. I de fire hjørner ville der stå konsolborde med vældige blomsterbuketter; endnu et bord midt i værelset var også dækket med blomster. Desuden en sofa, men en lille en, så at to personer næppe kunne sidde der sammen uden at trykke sig op til hinanden; ingen spejle der kunne distrahere øjet og få en til at kokettere med sig selv; meget tykke tæpper og portierer til at drukne lyden af kys. Blomster, sofa, tæppe, portierer ville være blå. Hun ville selv tage en blå kåbe på, og ville aldrig åbne vinduet på dage, hvor himlen var skyet.

Jeg forsøgte at pynte rummet lidt op, og talte om en kamin, et ur, et klædeskab.

"Men," udbrød hun overrasket, "vi skal jo ikke varme os, og vi ønsker ikke at vide, hvad klokken er. Jeg synes, dit skab er tåbeligt. Tror du, jeg er så dum, at jeg vil tage vores sorger med ind i min rede? Jeg vil bo der, fri som fuglen, uden bekymringer, ikke for altid, men bare nogle få lykkelige timer hver sommeraften. Hvis mænd blev engle, ville de blive trætte af selve Paradiset. Jeg ved det. Jeg burde have nøglen til Paradis i min lomme."

Nu var vi ud for en ny grøn ø. Antoinette klappede i hænderne. Det var den mest charmerende lille øde afkrog,

nogen tyve-somres Robinson Crusoe kunne drømme om. Bredden, der var temmelig høj, var omkranset af store træer, mellem hvilke æbleroser og græs kæmpede om overherredømmet. En uigennemtrængelig mur voksede op der hvert forår, en mur af blade, grene, mos, der voksede og voksede og spejlede sig i vandet. Udadtil en vold af grene, der var flettet ind i hinanden; bag den – det var ikke til at vide. Denne uvidenhed om, hvordan lysningen bagved kunne se ud, dette tykke gardin af grønt, der skælvede i brisen, uden nogen sinde at åbne sig, gjorde øen til et mystisk, afsondret sted, som den forbipasserende på den anden bred let kunne tro var befolket af flodens blege nymfer.

Vi roede længe rundt om denne enorme bladmængde, før vi fandt et sted, hvor vi kunne gå i land. Det virkede, som om den havde besluttet, at den kun ville have luftens frie fugle til beboere. Endelig kunne vi komme til at gå i land under en stor busk, der hang ud over vandet. Antoinette så os gå i land, og strakte hals for at prøve at se, hvad der var bag træerne.

En af roerne, der havde holdt båden i ro, idet han holdt fast i en gren, gav nu fartøjet los. Så strakte den unge kvinde, der mærkede, at hun drev væk, armen ud og fik fat i en rod. Hun klamrede sig til den, råbte om hjælp, og skreg, at hun ikke ville længere. Da roerne havde fortøjet båden, sprang hun ud på græsset og løb hen til os, helt rød efter sin bedrift.

"Bliv ikke bange, mine herrer," sagde hun til os, "jeg vil ikke komme Dem i vejen; hvis De ønsker at gå mod nord, vil vi gå mod syd."

4

Jeg havde taget min kurv op igen, og begyndte alvorligt at lede efter den mindst fugtige plet i græsset. Léon fulgte mig, og blev selv fulgt af Antoinette og hendes kærester. I denne orden gik vi hele vejen rundt om øen. Da vi var kommet tilbage til udgangspunktet, satte jeg mig ned, fast besluttet på ikke at søge mere. Antoinette tog nogle få skridt, syntes at tøve, kom så tilbage og anbragte sig lige over for mig. Vi var på den nordlige del af øen, hun havde end ikke tænkt sig at gå sydpå. Léon fandt nu stedet charmerende, og forsikrede mig, at jeg ikke kunne have gjort et bedre valg.

Jeg ved ikke, hvordan det gik til; kurvene stod tilfældigvis side om side og madvarerne i dem passede så udmærket sammen, da de blev spredt ud på græsset, og ingen af de to selskaber var i stand til at skelne, hvad der var hvis. Vi behøvede kun én dug, og i en ånd af enighed og retfærdighed delte vi madvarerne mellem os.

De to elskere havde ilet med at sætte sig på hver sin side af den unge kvinde. De forudså ethvert af hendes ønsker. Hver gang hun bad om noget, fik hun gerne to af det. Hendes appetit var imidlertid god.

Léon spiste derimod kun lidt, men så på, hvordan vi andre tog for os. Han følte sig forpligtet til at sidde ved siden af mig; han tav stille, men sendte mig et spottende blik, hver gang Antoinette smilede til sine naboer. Da hun fik mad fra begge sider, holdt hun sine hænder frem til højre og venstre med lige stor forekommenhed og takkede dem hver gang med sin blide stemme. Da Léon så dette, gjorde han energiske fagter til mig, som jeg ikke forstod.

Den unge kvinde var desperat koket den dag. Med fødderne trukket op under skørterne, forsvandt hun næsten i græsset; en digter ville ikke have haft synderligt besvær med at ligne hende ved en stor blomst, begavet med ansigtstræk og smil. Hun, der ellers var så naturlig, gjorde sig nu skælmsk, og hendes stemme havde fået en smiskende, affekteret tone, som jeg aldrig før havde bemærket. Elskerne så triumferende på hinanden, forvirrede af hendes venlige bemærkninger. For min egen del var jeg forundret over dette pludselige koketteri; jeg så, hvordan den ondskabsfulde skabning fra tid til anden skjulte en latter i ærmet, og spekulerede over, hvem af os det var, der forvandlede denne simple pige til en skarpsindig og snu voksen kvinde.

Måltidet var næsten til ende. Vi lo mere end vi talte. Léon flyttede uophørligt rundt, tilsyneladende ude af stand til at finde hvile nogen steder. Da han var havde genoptaget sin sædvanlige ubehagelige manér, var jeg bange for, at der var en tale undervejs; og med et blik bad jeg vor kvindelige ven om undskyldning for at have en sådan tvær kammerat. Men hun var en kæk pige: en tyveårig filosof. Hvor alvorlig han end måtte være, kunne han ikke bringe hende ud af fatning.

"Min herre," sagde hun til Léon, "De er trist; vor morskab syntes at ærgre Dem. Jeg er bange for at komme til at le igen."

"Le, le, madame," svarede han. "Når jeg er tavs, er det fordi jeg er ude af stand til at finde på fine ord til at glæde Dem med, sådan som disse herrer."

"Betyder det, at De ikke smigrer? I så fald, tal blot rent ud med det samme. Jeg lytter, jeg vil have den brutale sandhed."

"Kvinder bryder sig ikke om den, madame. Og forresten, når de er unge og smukke, hvilke løgne kan man da fortælle dem,

som ikke er sande?"

"Men dog, De ser, at De kan være beleven som de andre! Nu får De mig til at rødme. Når vi ikke er der, river I mænd os til småstykker, men lad blot den mest uanselige blandt os vise sig, og I kan ikke bukke dybt nok eller finde et sprog, der er blidt nok. Det er hykleri! For mit eget vedkommende er jeg ligefrem, og siger derfor: Mænd er onde, de ved ikke, hvordan man elsker. Se så, min herre, nu skal De også være ligefrem og ærlig! Hvad mener De om kvinder?"

"Kan jeg sige hvad som helst?"

"Naturligvis."

"De vil ikke blive vred?"

"Ej! nej, før vil jeg hellere le." Léon indtog en stilling som en romersk orator. Da jeg kendte hans tale og kunne den udenad, fordi jeg havde hørt den mere end hundrede gange før, begyndte jeg at kaste sten i Seinen for at underholde mig selv og kunne udholde det, der var på vej.

"Da vor Skaber," sagde han, "opdagede, at der manglede en skabning i Hans værk, og havde opbrugt al jorden, vidste Han ikke, hvor han skulle finde det nødvendige materiale til at rette op på sin forglemmelse. Han måtte vende sig til dyrene; Han tog lidt kød fra hvert af dem, og med sådanne bidrag fra slangen, hunulven, gribben og så videre, skabte Han kvinden. Derfor er de skriftkloge, der er bekendte med denne omstændighed, som er udeladt fra Bibelen, ikke overraskede over at se kvinden så lunefuld og det evige offer for modsatrettede lyster, eftersom hun er et tro billede af alle de forskellige elementer, af hvilke hun er sammensat. Hver skabning har givet hende en last; alt det onde, der blev spredt

under skabelsen er samlet igen i hende; derfor hendes hykleriske kærtegn, hendes utroskab, hendes liderlighed ..."

Alle og enhver ville kunne høre, at Léon gentog en lektie. Han tav et øjeblik og søgte efter fortsættelsen. Antoinette klappede.

"Kvinder," vedblev oratoren, "er født kokette og letsindige, ganske på samme måde som de er født mørkhårede eller blonde. De giver sig hen af ren og skær egoisme, og gør ikke noget ud af at vælge efter fortjeneste. Lad bare en mand være smuk som en idiot og lapset tilmed, og de vil kæmpe om ham. Lad ham være simpel og hengiven, tilfreds med at være et intelligensvæsen uden at udråbe det fra tagene, og de vil ikke have nogen anelse om hans eksistens. I alle forhold må de have legetøj, der glimrer: silkeskørter, gyldne halskæder, kostbare stene, pomadiserede og smukt kæmmede elskere. Hvad angår drivfjedrene i disse morsomme maskiner, har det kun liden betydning om de virker godt eller dårligt. De har intet at gøre med hjerne. De ved alt om sort hår og indbydende læber, men de er ukendte med de ting, der vedrører hjertet. Det er af denne årsag, at de kaster sig i armene på den første tåbe, de møder, i fuld tiltro til hans glimrende udseende. De elsker ham, fordi han morer dem; og han morer dem – fordi han morer dem. En dag banker tåben dem. Så taler de om at være martyrer; de kastes i fortvivlelse, og siger, at en mand ikke kan røre et hjerte uden at slå det itu. Hvilke tåbelige skabninger! Hvorfor søger de ikke kærlighedens blomst, der hvor den trives og blomstrer?"

Antoinette klappede igen. Talen, sådan som jeg kendte den, var ikke længere. Léon havde leveret den lige ud ad landevejen, som havde han travlt med at blive færdig med den. Da han havde fremsagt den sidste sætning, stirrede han på den unge

kvinde og så ud, som om han drømte. Så tilføjede han, nu uden at deklamere:

"Jeg har aldrig haft mere end en kæreste. Hun var ti og jeg var tolv. En dag væltede kasserede hun mig for en stor hund, der lod sig drille uden nogensinde at vise tænder. Jeg græd bitterligt og svor, at jeg aldrig mere ville elske. Jeg har holdt det løfte. Jeg ved intet om kvinder. Hvis jeg var forelsket, ville jeg være jaloux og ubehagelig; jeg ville elske alt for inderligt; jeg ville gøre mig hadet; de ville bedrage mig, og det ville blive min død."

Han sagde ikke mere, og forsøgte, med fugtige øjne, forgæves at le. Antoinette spøgte ikke længere. Hun havde lyttet meget alvorligt til ham; så forlod hun sine naboer, idet hun så Léon i øjnene, gik hen til ham og lagde sin hånd på hans skulder.

"De er et barn," sagde hun ganske enkelt til ham.

5

En sidste stråle fra solen, der gled hen over flodens overflade, forvandlede den til et blødt gyldent bånd. Vi ventede på den første stjerne, før vi drog tilbage ned ad floden i aftenkøligheden. Kurvene var båret tilbage i båden, og vi havde lagt os ned hist og her, hver efter sit eget forgodtbefindende.

Antoinette og Léon havde sat sig under en stor æblerose, hvis grene bredte sig over deres hoveder. De var halvt skjult af de grønne grene. Eftersom deres rygge var vendt mod mig, kunne jeg ikke se, om de lo eller græd. De talte lavmælt, det lød, som om de skændtes. Selv havde jeg valgt en lille høj dækket af fint græs; og idet jeg strakte mig dovent, kunne jeg på samme tid se himlen og græsset, hvorpå mine fødder hvilede. De to elskere,

der uden tvivl beundrede denne min charmerende stilling, var kommet hen og havde lagt sig, en på min højre side og den anden på min venstre.

De udnyttede deres stillinger til at tale til mig, begge to på samme tid.

Den ene af dem skubbede let til mig med armen, da han opdagede, at jeg ikke længere lyttede til ham.

"Min herre," sagde han til mig, "jeg har sjældent mødt en mere kapriciøs kvinde end mademoiselle Antoinette. De kan ikke forestille Dem, hvordan den mindste ting kan fordreje hovedet på hende. For eksempel, da vi mødte Dem her til morgen, var vi på vej til at indtage vor frokost to mil herfra. De var næppe forsvundet, før hun fik os til at gå tilbage; hun brød sig ikke om landskabet, sagde hun. Det er nok til at drive en til vanvid. Jeg synes selv bedst om at gøre ting, der er til at forstå."

Manden på min højre side sagde samtidig, idet han sørgede for, at jeg lyttede til ham:

"Min herre, jeg har søgt en lejlighed til at tale privat med Dem siden i morges. Min kammerat og jeg synes, vi skylder Dem en forklaring. Vi har bemærket Deres store venskab for mademoiselle Antoinette, og vi beklager dybt at være kommet Deres planer på tværs. Hvis vi havde kendt til Deres kærlighed for en uge siden, ville vi havde trukket os tilbage, for ikke at være årsag til nogen som helst smerte hos en gentleman; men det er jo nu noget for sent; vi føler os ikke mere stærke nok til at gøre dette offer. Og for resten – ja, jeg vil sige det lige ud: Antoinette elsker mig. Jeg har medlidenhed med Dem, og er rede til at give Dem satisfaktion"

Jeg dæmpede straks hans frygt. Men selv om jeg tilsvor ham, at jeg aldrig havde været og aldrig ville blive Antoinettes elsker, fortsatte han ikke desto mindre med at overøse mig med de blideste trøstens ord. Han fandt det så lifligt at tro, at han havde berøvet mig min elskede.

Den anden bøjede sig nu mod mig, ærgerlig over den opmærksomhed, jeg gav hans kammerat. For at få mig til at låne ham øre, betroede han mig en stor hemmelighed.

"Jeg vil tale lige ud af posen," sagde han; "Antoinette elsker mig. Jeg har virkelig dyb medlidenhed med resten af hendes beundrere."

I dette øjeblik hørte jeg en højst mærkværdig lyd; den kom fra den busk, hvorunder Léon og Antoinette skjulte sig. Jeg kunne ikke afgøre, om det var lyden af et kys, eller en forskrækket tornsanger.

Imidlertid havde min nabo til højre overrasket min nabo til venstre ved at fortælle mig, at Antoinette elskede ham. Han satte sig op, og så udfordrende på den anden. Jeg sneg mig bort fra dem, og sprang over et hegn, bag hvilket jeg gik i dækning. Så stod de ansigt til ansigt.

Mit krat var smukt placeret. Jeg kunne se Antoinette og Léon, dog uden at kunne høre, hvad de sagde. De skændtes stadig; men syntes dog at være kommet nærmere til hinanden. Hvad de to forelskede mænd angik, stod de over mig, og jeg kunne følge med i deres diskussion. Den unge kvinde vendte ryggen til dem, så de kunne ugenert give luft for deres raseri.

"De har opført Dem meget dårligt," sagde den ene, "De skulle have trukket Dem tilbage for to dage siden. Eller er De ikke kløgtig nok til at kunne se det? Antoinette foretrækker mig."

"Bestemt ikke," svarede den anden, "jeg har i hvert fald ikke hørt det. Men De er til gengæld dum nok til at tage de smil og blikke, der er ment for mig, til Dem som Deres egne."

"Jeg forsikrer Dem, min stakkels herre, at Antoinette elsker mig."

"Jeg forsikrer Dem, De glade tåbe, at Antoinette forguder mig."

Jeg så på Antoinette. Der var bestemt ikke nogen tornsanger i busken.

"Jeg er træt af alt det her," vedblev den ene af bejlerne. "Er De ikke enig med mig i, at det er på tide, at en af os gør sig usynlig?"

"Jeg skulle netop til at foreslå, at vi skar halsen over på hinanden," svarede den anden.

De hævede stemmerne; slog ud med armene, rejste sig og satte sig igen i vrede. Den unge kvinde, hvis opmærksomhed blev fanget af den stigende støj fra skænderiet, vendte hovedet. Jeg så hende antage et forbløffet udtryk, og derpå smile. Hun gjorde Léon opmærksom på det to unge mænd, og sagde nogle få ord til ham, der fik ham til at se temmelig munter ud.

Han rejste sig og gik ned til floden, idet han trak sin veninde afsted med sig. De undertrykte deres latterudbrud, og sørgede for ikke at sparke til stenene, hvor de gik. Jeg troede, de ville gemme sig, for at vi skulle blive nødt til at lede efter dem senere.

De to beundrere råbte stadig højere; da de ikke var i besiddelse af sværd, gjorde de sig klar til at bruge næverne. I mellemtiden havde Léon nået båden; han hjalp Antoinette op i

den, og begyndte at løsne fortøjningen; så sprang han selv ud i den.

På samme tid som den ene af bejlerne skulle til at slå den anden, fik han øje på båden midt ude i floden. Som ramt af lynet glemte han at slå og viste sin kammerat den.

"Hej! Hej!" råbte han og løb mod stranden, "hvad er meningen med denne spøg?"

Jeg var blevet fuldstændig glemt bag min busk. Lykke og ulykke gør begge to folk til egoister. Jeg rejste mig.

"Mine herrer," sagde jeg til de stakkels fyre, der stod uforstående og glanede, "husker I ikke den gamle fabel? Det morsomme er dette: Antoinette, som I troede, I havde stjålet fra mig, bliver nu stjålet fra jer."

"En smuk sammenligning!" råbte Léon ind til mig. "De herrer er tyve, og madame er et – –"

Madame kyssede ham, og kysset kvalte det grimme ord.

"Brødre," tilføjede jeg, idet jeg vendte mig til mine strandede kammerater, "her er vi så uden mad og uden tag over hovedet. Lad os bygge en hytte og leve af vilde bær, indtil et fartøj kommer for at tage os bort fra vor øde ø."

6

Og så?

Og så – ja hvad ved jeg? Du spørger mig om for meget, Ninette. Antoinette og Léon har boet sammen i to måneder nu, i den himmelblå rede. Antoinette er stadig en ærlig og god pige. Léon taler stadig ilde om kvinderne, nu heftigere end nogensinde. De forguder hinanden.

Fattigsøster

1

Ti år gammel så det stakkels barn så tynd og dårlig ud, at det var synd og skam at se hende arbejde lige så meget som en almindelig bondepige. Hun havde store, forbavsede øjne, og det sørgmodige smil man finder hos folk, der lider uden at klage. De rige gårdbrugere, som om aftenen mødte hende ude i skovbrynet, dårligt klædt og med en tung byrde på ryggen, tilbød undertiden, når de havde fået god betaling for deres korn, at købe hende et godt og tykt skørt, og da svarede hun: "Ved indgangsdøren til kirken ved jeg, der sidder en gammel stakkel som i denne kolde vintertid bare har en tynd bluse på sig; køb ham en vadmelskofte, og så bliver jeg i morgen varm bare ved at se på ham." Dette havde givet hende tilnavnet "Fattigsøster"; nogle kaldte hende sådan, fordi hun var så dårligt klædt; andre som belønning for hendes gode hjerte.

Fattigsøster havde engang haft en fin kniplingsvugge og legetøj nok til at fylde et helt værelse med. Så var det en dag, at hendes moder ikke kom og kyssede hende godmorgen. Da barnet græd over ikke at se hende, sagde man til hende, at den gode Gud havde taget hendes mama til Paradis, og straks tørredes hendes tårer. En måned i forvejen var hendes fader også blevet borte. Den kære lille ting tænkte da, at han havde kaldt moderen til sig i Himmelen, og at de nu, hvor de var samlet, ikke kunne leve uden deres lille pige, men snart måtte sende en engel efter hende også.

Hun huskede ikke længere, hvordan hun mistede sit legetøj og sin vugge. Fra at være en rig frøken blev hun en fattig pige uden at nogen syntes at undre sig over det: uden tvivl var det nogle onde mennesker, som var kommet og havde taget det. Hun huskede kun, at hun en morgen så sin onkel Guillaume og sin tante Guillaumette stå ved siden af sengen, da hun vågnede. Hun blev bange, fordi de slet ikke kyssede hende. Guillaumette fik i fart nogle grove klæder på hende; Guillaume tog hende så i hånden og førte hende til den elendige hytte, hvor hun nu levede. Det var alt. Hun var meget træt hver aften.

Guillaume og Guillaumette havde også engang haft store rigdomme. Men Guillaume holdt af muntre kammerater og kunne lide at tilbringe natten med at drikke uden at tænke på tønderne som tømmes. Guillaumette elskede bånd og silkekjoler og at bruge mange timer på forgæves bestræbelser på at gøre sig ung og smuk; og det gjorde de så godt, at der en dag ikke var mere vin i kælderen, og spejlet blev solgt for at købe brød. Lige til den dag havde de været venlige og rare på den måde, som så mange rige er, men det er oftest blot et udslag af velvære og selvtilfredshed; de nød deres rigdom bedre ved at dele den med andre, og dermed blev deres godgørenhed egoistisk. Men de kunne ikke lide og dog stadig være at være venlige; under savnet af de tabte goder havde de kun tårer til overs for deres egen elendighed og blev hårde mod den fattige verden.

De glemte, at deres fattigdom var deres eget værk, de beskyldte alle og enhver for deres ruin; de rasede over det sorte brød, de måtte spise, og følte i hjertet en trang til hævn, søgte at trøste sig ved at se andre lide mere end de selv gjorde.

De frydede sig også over Fattigsøsters pjalter, hendes magre små kinder, som var blevet ganske blege af tårer. De vedgik sig ikke den onde glæde, de følte ved at se barnets svaghed, når hun kom hjem fra brønden vaklende under vægten af den tunge krukke, som hun holdt med begge hænder. Under påskud af, at en dårlig karakterer måtte rettes, slog de hende for en spildt vanddråbe, og de slog hende så hastigt og med så meget had, at det var let at se, det ikke var nogen retfærdig irettesættelse.

Fattigsøster tålte alle deres plager. De pålagde hende de mest trættende arbejder, sendte hende ud i middagssolen for at sanke aks og ud i snevejr for at samle nedfaldne kviste. Og ikke så snart var hun kommet ind, før hun måtte at feje, vaske og sætte alting på plads i hytten. Den stakkels lille beklagede sig ikke mere. De lykkelige dage var så langt borte, at hun ikke mere vidste, man kunne leve uden at græde. Hun tænkte aldrig på, at der gaves frøkener, der smilede og blev kælet for; i sin uvidenhed om legetøj og kys tog hun om aftenen sine hug og sit tørre brød som noget, der var en naturlig del af tilværelsen. Og det forundrede forstandige mennesker at se et ti års barn vise så stor medlidenhed med alle, der havde det ondt, uden at synes at tænke på sin egen ulykke.

Men så var det en aften – jeg ved ikke, hvad det var for en årsdag, Guillaume og Guillaumette højtideligholdt, men de gav hende en nyslået sou og sagde, hun kunne få lov at gå ud og lege resten af dagen. Fattigsøster gik langsomt ned mod byen, var ganske forlegen over sin sou og vidste ikke, hvad hun skulle finde på at lege. Hun kom ned i den store gade. Der var der til venstre, ganske i nærheden af kirken, en butik fuld af sukkergodt og dukker; så dejlig var den om aftenen, når lysene

strålede ud, at alle børn rundt om på egnen drømte om den som om Paradis. Denne aften stod der en mængde småknægte med åben mund, stumme af beundring, på fortovet, hænderne holdt de på ruden så nær som muligt disse vidundere. Fattigsøster misundte dem deres dristighed. Hun standsede midt i gaden, lod sine tynde arme hænge med og holdt pjalterne sammen, som blæste til side i vinden. Lidt stolt over at være så rig, holdt hun sin nye, smukke sou godt fast i hånden og udvalgte sig det legetøj, hun ville købe. Endelig bestemte hun sig for en dukke, der havde hår som en voksen dame; denne dukke, der var lige så høj som hende selv, havde hvid silkekjole, ganske som den hellige jomfrus.

Den lille pige gik et par skridt fremad. Hun så sig lidt skamfuld omkring, før hun gik ind, og fik øje på en usselt klædt kone, som sad på en stenbænk over for den smukke butik og vuggede et barn, som græd. Da standsede hun og vendte ryggen til dukken. Ved at høre barneskriget knugede hun hænderne sammen af medlidenhed; og denne gang uden skamfølelse gik hun hurtigt over for at give sin smukke nye sou til den fattige kone.

Konen havde iagttaget Fattigsøster et par øjeblikke. Hun havde set hende standse, derefter gå hen mod legetøjet; så da barnet kom hen til hende. forstod hun hendes gode hjerte. Med tårer i øjnene tog hun mønten, men beholdt den lille hånd, som rakte hende den, i sin.

"Mit barn," sagde hun, "jeg tager imod din almisse, for jeg ser godt, at et afslag ville gøre dig ondt. Men du selv, er der ingenting, du ønsker? Så fattig jeg end går klædt kan jeg dog opfylde et af dine ønsker."

Som hun sagde disse ord, strålede den fattige kvindes øjne som stjerner, og rundt om hendes hoved stod det en flamme som en krone af solstråler.

Barnet, som nu sov på hendes skød, smilede guddommeligt i sin søvn.

Fattigsøster rystede på sit blonde hoved.

"Nej, frue," svarede hun, "jeg har ikke noget ønske. Jeg havde tænkt mig at købe den dukke, som De ser derovre, men tante Guillaumette ville bare have knust den for mig. Siden De ikke vil have min skilling for ingenting, vil jeg hellere have, at De skal give mig et godt kys i bytte."

Tiggersken bøjede sig og kysse hende på panden. Ved dette kys følte Fattigsøster sig som løftet op fra jorden, hendes evige træthed var borte, og hendes hjerte slog endnu varmere.

"Mit barn," vedblev den ukendte, "jeg vil ikke have, at din gave bliver uden belønning. Som du har jeg også en sou, som jeg ikke vidste, hvad jeg skulle gøre med, før jeg mødte dig. Prinser og høje damer har kastet deres guldfyldte punge til mig, og jeg har ikke fundet dem værdige til at besidde den. Tag den. Hvad der end hænder, så gør, hvad dit hjerte byder."

Og hun gav hende den. Det var en gammel messing-sou, slidt på kanterne og med et så stort hul i midten, at en ært kunne gå igennem. Den var så brugt, at man ikke kunne se, hvad land den var fra, omend man dog stadig kunne skelne en halvt udvisket strålekrans på de ene side. Måske var det en møntsort, som brugtes i Himmelen.

Da Fattigsøster så, den var så tynd, holdt hun hånden frem, for hun mente jo nok, at den slet ikke kunne være noget tab for konen; hun tog den derfor som en lille erindring.

"Stakkel!" tænkte barnet, "den stakkels kvinde ved nok ikke, hvad hun siger. Hvad skulle vel prinser og smukke damer gøre med hendes sou. Den er så grim, at man vel ikke engang fik en bid brød for den. Jeg kan ikke engang give den til en fattig."

Kvinden, hvis øjne strålede mere og mere, smilede, som om barnet havde talt højt. Blidt sagde hun til hende:

"Tag den alligevel, og du skal få at se."

Da tog Fattigsøster den for ikke at gøre hende imod. Hun bøjede hovedet for at lægge den i skørtelommen, og da hun så op igen, var bænken tom. Hun blev forundret, og gik hjemad som i en drøm.

2

Fattigsøster lå oppe på loftet i et lille kammer, hvor al slags rod og gamle stumper af kasserede møbler var kastet hulter til bulter. I måneskin kunne hun se at lægge sig, da lyste det ind til hende gennem et smalt vindue. Ellers måtte hun famle sig frem til sit fattige leje, der bestod af fire dårligt sammenføjede brædder og en halmsæk, der var så slunken, at lærredet enkelte steder lå på hinanden.

Men denne aften var der fuldmåne. En dejlig stråle løb kælent hen over bjælkerne og fyldte hele loftet med lys.

Da Guillaume og Guillaumette havde lagt sig, gik Fattigsøster op. I mørke nætter kunne hun undertiden blive bange, når det pludselig begyndte at knage, og hun syntes høre skridt; men det var bare tømmeret, som det bragede i, og musene, som løb over gulvet. Derfor holdt hun forfærdelig meget af den smukke stjerne, hvis venlige stråler jog al frygt på porten. I de aftener,

den strålede, åbnede hun vinduet og takkede den i sine bønner, fordi den var kommet igen.

Hun blev meget glad ved, at der var lyst i hendes værelse. Hun var træt og ville sove godt nu, da hun vidste, at hendes gode veninde, Månen, vågede over hende. Hun havde ofte i sin søvn følt, hvordan den blid og stille vandrede omkring i værelset, og jog de væmmelige drømme, hun kunne have om vinternætterne, på flugt.

Hun gik straks hen midt i det blege lys og knælede ned på en gammel kasse. Der takkede hun den gode Gud. Så nærmede hun sig sengen og hægtede sit skørt op.

Skørtet gled ned, men ud af den halvåbne lomme faldt der en regn af store sou-mønter. Forfærdet og som fastgroet til stedet blev Fattigsøster stående og så dem rulle.

Hun bøjede sig, tog dem op, en for en. Hun dyngede dem op på den gamle kasse, forsøgte ikke engang at tælle dem, for hun kunne ikke tælle længere end til halvtreds, og hun så godt, at der var mange hundrede. Da hun ikke fandt flere på gulvet og så løftede skørtet op, forstod hun af hvor tungt det var, at lommen endnu måtte være fuld. I et helt kvarter fortsatte hun med at øse hele håndfulde store sous ud af lommen, troede aldrig, hun skulle finde bunden. Endelig mærkede hun, at der kun var en tilbage. Da hun tog den, kendte hun den igen; det var samme sou, som tiggersken havde givet hende tidligere.

Da tænkte hun, at den gode Gud havde gjort et mirakel, og at det grimme sou-stykke, som hun ikke havde syntes var noget, var en sådan sou, som de rige aldrig har. Hun følte den skælve i sin hånden, rede til at mangfoldiggøre sig igen. Hun var bange for, at den skulle finde på at fylde hele loftet med rigdomme.

Hun vidste knap nok, hvad hun skulle gøre med disse bunker af nye penge, som blinkede i måneskinnet, og huns så sig bekymret om.

Som en flittig lille pige havde hun altid nål og tråd i sin forklædelomme. Hun fandt et gammelt stykke lærred frem for at lave en pose af det. Den gjorde hun så trang, at hendes lille hånd knapt kunne komme ned i den; der var for lidt stof; desuden havde Fattigsøster travlt. Så lagde hun den fattige kones sou nederst i posen og begyndte at lægge alle de andre, som lå på kassen, oven på. For hver dynge, hun lod glide ned i posen, blev den ganske fuld, men lige efter tom igen.

Der var rigelig plads til alle mønterne, og det var let at se, at den kunne rumme fire gange så meget.

Da det var gjort, gemte Fattigsøster den under halmsækken og lagde sig træt til at sove. I drømme lo hun ved tanken om de mange almisser, hun kunne uddele den næste dag.

3

Da Fattigsøster vågnede om morgenen, tænkte hun, at hun havde drømt. Hun måtte røre ved skatten, før hun troede, det var virkeligt. Den var tungere end om aftenen, så barnet forstod, at vidundermønten måtte have arbejdet om natten også.

Hurtigt klædte hun sig på og gik ned med træskoene i hånden for ikke at støje. Posen havde hun gemt under sjalet og trykkede den ind til sig. Guillaume og Guillaumette, som sov tungt, hørte hende ikke. Hun måtte gå forbi deres seng og var nær faldet, så bange var hun over at vide dem så nær sig; så gav

hun sig til at løbe, åbnede døren på vid gab, så stak hun i løb og glemte at lukke den efter sig.

Det var vintertid, en af de koldeste morgener i december. Det var knapt begyndt at lysne. Himmelen havde endnu den samme blege farve som den snedækkede jord. Denne hvidhed, så langt øjet rakte, gav en uendelig fred. Fattigsøster gik hurtigt ned ad stien, som førte til byen. Der var ikke en lyd at høre, undtagen træskoenes knirken i sneen. Så optaget af sine egne tanker, hun end var, morede hun sig alligevel med at gå i de dybeste spor hele vejen.

Som hun nærmede sig byen, huskede hun på, at hun i sit hastværk havde glemt at sige sin morgenbøn. Hun knælede ned ved vejkanten. Alene der, fortabt i den sovende naturs skyfri og triste ro, sagde hun sin bøn med denne barnestemme, der er så sød, at Gud ikke kan skelne den fra englenes. Hun rejste sig snart igen; hun følte sig kold, og skyndte sig afsted for igen at blive varm.

Der var stor elendighed på egnen, især dette år, da vinteren var hård og brødet så dyrt, at kun rige mennesker kunne købe det. Fattigfolk, de, som lever af solskin og barmhjertighed, gik ud om morgenen for at se, om ikke våren snart kom og bragte rigeligere almisser med sig. De drev om på vejene eller satte sig på grænsestenene udenfor byens porte og tiggede af de forbipasserende; for det var så koldt på deres lofter, at de lige godt kunne være ude på vejene. Og der var en sådan mængde af dem at de kunne befolke en hel stor landsby.

Fattigsøster åbnede sin lille pose. Da hun kom ind i byen, mødte hun en blind, som blev ført af en lille pige, som stirrede

trist på hende, for ved at se hende så usselt klædt tog hun hende for en søster i fattigdommen.

"Min fader," sagde hun til den fattige mand, "hold hænderne frem. Jesus har sendt mig til dig."

Hun henvendte sig til den gamle, for pigens hænder var så små, at de slet ikke havde kunnet rumme mere end en ti-tolv af de store mønter. Men for at fylde hænderne, som den blinde mand strakte ud mod hende, måtte hun syv gange dykke ned i posen, så lange og brede var de. Og før hun gik sin vej, sagde hun til barnet, at hun også skulle tage så mange, hun kunne rumme i sin hånd.

Hun skyndte sig med at komme ned til stenbænkene udenfor kirken, hvor de fattige samlede sig om morgenen; Guds hus beskyttede dem mod nordenvinden; og når solen stod op, skinnede den lige ind i kirkerummet. Engang måtte hun standse igen. Ved hjørnet af en smøge så hun en ung kvinde, der rimeligvis havde tilbragt hele natten der, så skælvende og stivfrossen var hun; med øjnene lukkede og armene trykket ind til brystet syntes hun at sove uden andet håb end en snarlig død. Fattigsøster stod foran hende med hånden fuld af sous, som hun ikke vidste, hvordan hun skulle få givet hende. Hun græd, for hun troede, hun var kommet for sent.

"Gode kvinde," sagde hun, idet hun berørte hendes skulder, "se her, tag disse penge. De må gå hen og få morgenmad i værtshuset og sove foran en varm kaminild."

Ved at høre den blide stemme åbnede konen øjnene og strakte hænderne ud. Måske troede hun, at hun endnu sov, og drømte at en engel var steget ned til hende.

Fattigsøster ilede videre til den store plads. Foran kirken var der en masse folk, som ventede på den første solstråle. Tiggerne sad ved helgenernes fødder, rystende af kulde, sammenkrøbne ved siden af hinanden, men uden at tale. De vuggede med hovedet som de døende gør. De trykkede sig ind i hjørnerne for ikke at gå glip af noget af Solen, når den engang kom frem.

Fattigsøster begyndte fra højre, kastede håndfulde sou-stykker ned i filthattene og forklæderne, og det af så godt hjerte, at mangt et pengestykke rullede ned på stenfliserne. Det gode barn talte dem ikke. Den lille pose gjorde undere; den blev aldrig tom, for hver håndfuld hun tog, svulmede den til den grad op igen, at det hældte ud af den som af en alt for fuld krukke. De fattige stod som himmelfalden lige over for denne muntre regn: de samlede mønterne op igen, glemte Solen, som stod op, sagde bare i farten: "Gud vil lønne dig". Gaven var så rigelig, at de gode, gamle troede for fuldt alvor, at stenhelgenerne kastede denne formue til dem; ja, det tror de den dag i dag.

Barnet lo af deres glæde. Hun gik tre gange rundt for at være sikker på, at alle fik lige meget; så standsede hun, ikke fordi posen var tom, men fordi hun havde meget at gøre før aften. Som hun skulle til at gå, fik hun øje på en gammel vanfør mand, som sad henne i en krog og strakte hænderne mod hende. Bedrøvet over ikke at have set ham før, gik hun derhen, hældede posen lidt for at give ham mere. Og så begyndte mønterne at rende ud af posen, som vand af en bæk, uden at standse og så rigeligt, at Fattigsøster snart måtte holde hånden for åbningen i posen, ellers ville bunken på et par øjeblikke være blevet lige så høj som kirken. Den stakkels gamle mand havde ikke brug for

så mange penge, og måske ville de rige være kommet og have stjålet dem fra ham.

4

Da alle på den store plads havde fået deres lommer fyldt, gik hun ud på landet. Tiggerne glemte at lindre deres lidelser og gav sig til at følge hende; de så på hende med forundring og ærbødighed, blev revet med i et udbrud af broderlige følelser. Alene gik hun foran og så sig omkring. Efter hende kom mængden.

Barnet, som var klædt i en laset bomuldskjole, var rigtignok søster til de fattige i følget, søster gennem laserne, søster gennem sin ømme medlidenhed. Der var hun hjemme som i familiens skød, gav sine brødre og glemte sig selv; lykkelig over at være den store pige gik hun alvorlig og så hurtigt, som fødderne kunne bære hende, og det lille, lyse, tiårige hoved strålede i barnlig majestæt, fulgt af sin oldinge-eskorte.

Med den trange pung i hånden gik hun fra sted til sted og uddelte almisser over hele egnen. Hun gik tilfældigt frem, uden at vælge vejene, tog den brede postvej over engene og stien langs skrænterne; så stak hun af fra vejene, gik over markerne for at se, om ikke en eller anden omstrejfer havde søgt ly bag hækkene eller nede i grøfterne. Hun strakte sig, stirrede mod horisonten og var bedrøvet, fordi hun ikke kunne råbe al elendighed i hele landet op. Hun sukkede ved tanken på, at hun måske lod nogen lidende bag sig; denne tanke fik hende til mange gange at gå tilbage for at se nøjere efter mellem buskene. Og enten hun sagtnede gangen, når hun bøjede af på

vejen eller løb en stakkel i møde, så holdt hele følget trit med hende i enhver af hendes bevægelser.

Men så hændte det, netop som hun gik over en mark, at der kom en flok spurve og slog sig ned foran hende. De stakkels små væsener, som næsten forsvandt i sneen, kvidrede så ynkeligt og bad om føde, som de forgæves søgte, Fattigsøster standsede, fortvivlet over at møde stakler, som hendes store sous-stykker ikke kunne hjælpe; hun så vredt på posen, forbandede de penge, som hun ikke kunne bruge til noget, der kunne hjælpe dem. Men spurvene omringede hende; de sagde, de hørte til familien og bad om deres part af hendes velgerninger. På nippet til at briste i gråd og ganske ude af sig selv, tog hun en håndfuld mønter nede i posen, for hun kunne ikke få sig til at sende dem bort uden nogen gave. Det kære barn havde vist rent tabt hovedet, når hun kunne indbilde sig, at store sous-stykker er spurvenes møntfod, og at disse den gode Guds børn havde møllere til at male og bagere til at sætte brødet for sig hver dag. Jeg ved ikke, hvad hun tænkte at gøre, men det, der faktisk skete, var, at gaven, der blev kastet som skillinger, faldt til jorden som korn.

Fattigsøster lod ikke til at blive forbavset. Hun kastede et helt festmåltid ud for spurvene, bød dem alle slags frø og i en sådan mængde, at da våren kom, blev engen dækket med græs så tæt og højt som en skov. Siden den tid tilhører denne egn af Jorden himmelens fugle; til enhver årstid finder de der rigelig føde, selv om de kommer i tusindvis.

Lykkelig over sin nye magt gik Fattigsøster videre. Nu nøjede hun sig ikke længere med at uddele penge; hun gav, alt eftersom dem hun mødte, havde brug for det, gode, varme

bluser, tykke uldskørter eller sko, som var så lette og stærke, at de næppe vejede en unze og alligevel sled på stenene. Alt kom fra en ukendt fabrik; stofferne var storartede med hensyn til styrke og blødhed; sømmene var så fint stukne, at i hvert hul, som vore nåle ville have gjort, havde der mageligt været plads til tre sting; og det, som ikke er det mindste under, var, at hvert klædningsstykke netop passede den, som fik det. Rimeligvis havde nogle gode feer indrettet sig et arbejdsrum på bunden af posen og medbragt den fine guldsaks, som kan klippe ti engledragter ud af et rosenblad. Det måtte sikkert være himmelsk arbejde, så godt og nøjagtigt var det gjort.

Den lille pose viste sig ikke stoltere af den grund. Kanten var lidt slidt nu, og Fattigsøsters hånd havde muligvis gjort den lidt større; nu var den måske så stor som to svalereder. For at du ikke skal beskylde mig for usandhed, må jeg fortælle dig, hvordan store klædningsstykker, såsom skørter og fire-fem meter brede kapper kom ud af den. Sandheden er, at hvert stykke lå foldet sammen præcis som bladene på en valmue, idet den kommer ud af blomsterbægeret, og de var så kunstfærdigt sammenlagt, at de ikke var større end netop en valmue-knop. Så tog Fattigsøster pakken mellem to fingre, rystede den sagte; stoffet udfoldede sig og blev til en klædning, som englene ikke længere kunne bruge, men god til at kaste over brede skuldre. Hvad skoene angår, så har jeg til den dag i dag ikke kunnet få vide, i hvilken form de kom ud af posen; rigtignok har jeg hørt sige, men påstå det tør jeg ikke, at hvert par lå inde i en bønne, som sprak, når den faldt til jorden. Alt dette skete naturligvis uden at mindske antallet af mønter, der faldt så rigeligt som hagl i marts.

Fattigsøster gik og gik. Trods hun nok havde gået sine tyve mil fra om morgenen af uden mad og drikke, følte hun ikke træthed. Ved at se hende sådan gå forbi langs vejkanten og knapt efterlade sig noget spor, skulle man have sagt, at hun blev båret af usynlige vinger. Den dag var hun blevet set i fire forskellige hjørner af landet. Du ville ikke i hele egnen have fundet et sted, hverken i dalen eller på bjergene, hvor sneen ikke bar spor efter hendes lette, lille fod. Guillaume og Guillaumette vil have fuldt op at gøre, hvis de forfulgte hende, de havde sikkert måttet løbe en god hel uge, før de indhentede hende; ikke fordi de havde behøvet at lede efter vejen, hun tog, for hun havde en hel menneskesværm bag sig, akkurat som konger gør på rejser; men fordi hun gik så muntert og let, at selv hun selv til enhver anden tid ikke kunne have gjort rejsen på mindre end seks uger.

Og følget blev større, for hver landsby hun kom til. Alle de, hun hjalp, gik efter hende, så henimod aften var hendes følge mange hundrede meter langt. Det var hendes gode gerninger, som således fulgte hende. Aldrig har nogen helgen stået for Gud med et så kongeligt følge.

Natten faldt på. Endnu gik Fattigsøster; endnu arbejdede den lille pose.

Endelig så man barnet standse på toppen af en høj; der stod hun stille og så på egnen, som hun havde gjort rig, og hendes laser stod sorte mod det blege tusmørke. Tiggerne slog kreds om hende; de bevægede sig frem og tilbage i store flokke, der gik en dump susen over dem. Så blev der en dyb stilhed. Højt oppe mod himmelen stod Fattigsøster, som var vokset meget fra om morgenen af, og smilede, og for sine fødder havde hun

et helt folk. Da løftede hun hånden mod himmelen og sagde til sit folk:

"Tak Jesus, tak Maria."

Og hele folket hørte hendes blide stemme.

5

Det var meget sent, da Fattigsøster kom hjem. Trætte af vreden og trætte af trusler var Guillaume og Guillaumette faldet i søvn. Hun gik ind gennem stalddøren, som kun var lukket med en klinke. Hurtigt gik hun op mod loftet, hvor hun fandt sin veninde, månen, den var så klar og munter, den syntes kende til, hvor godt hun havde anvendt sin dag. Ofte takker Himmelen os på den måde, med sine klareste stråler.

Barnet følte, hun trængte til hvile. Men før hun lagde sig, ville hun se på sin vidunderlige sou eng gang til, den som lå underst i posen. Den havde arbejdet så godt og længe, at den nok fortjente et kys. Hun satte sig på kassen, begyndte at tømme posen og lagde pengene foran sig på gulvet. Et helt kvarter igennem forsøgte hun at nå bunden; bunken nåede hende til knæene, hun blev ganske fortvivlet. Hun tænkte, at hun kom til at fylde loftet uden at komme videre.

I sin forvirring kunne hun ikke finde på noget bedre at gøre end vende den lille pose på vrangen. Ud kom der et helt skred af kæmpe-sous; tagværelset blev på en gang trekvart fuldt. Posen var tom.

Imidlertid vågnede Guillaume ved støjen. Hele gulvet kunne have faldet sammen, uden at den gamle hørte det, men han ville sikkert være faret op af sin søvn, hvis bare en hvid var faldt ned på stenfliserne.

Han ruskede i Guillaumette.

"Hej du! kone!" sagde han, "hører du?"

Og da den gamle kvinde knurrede og var i dårligt humør, vedblev han:

"Den lille er kommet igen. Jeg tror, hun må have stjålet fra en eller anden, for jeg kan høre det klingre deroppe som en stor, fyldt pung."

Guillaumette rejste sig, var straks lysvågen og skændte ikke længere. Hun tændte straks lampen og sagde:

"Ja, var det ikke det jeg vidste; hun er et fordærvet barn."

Så lagde hun til:

"Jeg skal købe mig en hat med silkebånd og et par stofsko. På søndag skal jeg blive smuk."

Det var knapt, de gav sig tid til at kaste nogle klæder på sig, før de steg opad stigen, Guillaume først og så Guillaumette med lampen i hånden. Deres magre og kantede skygger strakte sig ud over væggene.

Helt oppe på stigen standsede de forbavset. På gulvet lå der et tre fod højt lag med penge, og det var ikke muligt noget sted at opdage så meget som en håndsbred af gulvet. Enkelte steder havde de hobet sig endnu mere op; det var ligesom bølger på det store pengehav. Imellem to sådanne bunker sov Fattigsøster midt i en månestråle. Barnet var blevet overrasket af søvnen, inden hun kunne nå hen til sengen; hun var sagte gledet ned; på sit leje af almisser drømte hun om Himmelen. Med armene over kors over brystet holdt hun i højre hånd tiggerskens tryllegave. Hendes svage og regelmæssige åndedrag hørtes midt i stilheden, mens den højtelskede stjerne spejlede sig i de nye pengestykker og omgav hende med en gylden ring.

Guillaume og Guillaumette var ikke dem, som undrede sig ret længe over noget. Når bare de havde vinding af underet, søgte de ikke at forklare sig det, tænkte lidet på, om det var den gode Guds eller Djævelens værk. Da de i et øjeblik havde slugt skatten med øjnene, ville de overbevise sig om, at det ikke bare var månens eller skyggernes blændværk. Begærligt bøjede de sig med åbne hænder.

Men hvad der da skete, det er så lidet troligt, at jeg tøver med at sige det. Knap havde Guillaume taget en håndfuld pengestykker, før de forvandlede sig til vældige flagermus. Med afsky åbnede han hænderne, og de fæle dyr fløj bort med skærende skrig og slog ham i ansigtet med sine lange sorte vinger. Guillaumette fik fat på et helt kulde unge rotter med spidse, hvide tænder, som bed hende grusomt, idet de flygtede ned ad hendes ben. Den gamle kvinde, som besvimede, bare hun så en mus, var nær ved at død, da hun mærkede dem under sine skørter.

De havde rejst sig, vovede ikke mere at gribe efter disse pengestykker, som så så nye ud, men var så ubehagelige at røre ved. Ilde til mode stirrede de på hinanden, opmuntrede hinanden med dette halvt leende, halvt vrede udtryk som børn, der lige har brændt sig på et alt for varmt stykke kage. Guillaume gav først efter for fristelsen; hun strakte sine magre arme ud og tog igen to håndfulde mønter op. Hun trykkede hænderne godt sammen for ikke at lade noget undslippe; så skreg hun højt, for hun havde fået fat på to håndfulde med så lange og spidse nåle, at fingrene var som syet fast inde i hånden. Da Guillaume så hende bøje sig ned, ville han også have sin del af skatten. Han spildte ingen tid, men hans udbytte

var kun to skovlfulde med glødende kul, der brændte ham som tændt krudt.

Rasende af smerte kastede de sig over de store sous-stykker, rodede rundt i pengedyngen, søgte at vinde overhånd over trylleriet ved deres bevægelsers hurtighed. Men mønterne lod sig ikke overrumple. Knapt blev de rørt ved, før de hoppede bort som græshopper, krøb som slanger, løb som kogende vand, forsvandt i røg; enhver skikkelse syntes dem god nok, og de forsvandt ikke, uden at de først enten havde brændt eller bidt tyvene.

Der var en skrækkelig frodighed, det gik så hurtigt, der kom så mange forskellige skabninger, at en ubeskrivelig rædsel herskede. Flyvende skrubtudser, ugler, vampyrer, natsværmere trængte sig om loftsvinduet, slog med vingerne og undslap i flokkevis. Skorpionerne og edderkopperne, alle de grimme beboere af fugtige steder, løb forskrækket bort i krogene og gemte sig. Selv om loftet havde mange sprækker, var der alligevel ikke nok huller for dem, og de blev trykket af hinanden og knust i sprækkerne.

Gale af rædsel løb Guillaume og Guillaumette rundt, svimle båret af sted af disse sære skabninger. Til højre og venstre, ja overalt, hvor de var, udklækkedes nye væsener. Livet strømmede ud af deres hænder. Den levende flodbølge steg. Skatten, hvori månen et øjeblik tidligere havde spejlet sig, var snart kun en sort masse, der bevægede sig tungt, hævede sig og sænkede sig igen som vin i et fad.

Snart var der ikke en sou tilbage. Den hele bunken var kommet til live. Da flygtede Guillaume og Guillaumette, som nu

kun kunne få fat på slanger, og smed hinanden et par håndfulde snoge i hovedet.

Og da de med disse sidste to håndfulde havde fjernet alle uhyrerne, var loftet tomt igen. Fattigsøster havde intet hørt, og sov rolig og smilende.

6

Da Fattigsøster vågnede, havde hun samvittighedsnag. Hvorfor var hun gået så langt og havde opsøgt hele egnens fattigdom uden at tænke på at lindre nøden hos sin egen onkel og tante?

Det gode barn havde medlidenhed med al elendighed. En fattig var fattig for hende, enten han nu var ond eller god. Hun skelnede ikke mellem tårerne, hun mente ikke, det var hendes sag at udmåle straf eller belønning, men derimod at tørre tårer. I hendes ti somre gamle hoved var der ikke noget stort begreb om retfærdighed; hun var ene og alene barmhjertighed, almisser. Når hun tænkte på de fordømte nede i Helvede, fik hun en så stor medlidenhed i hjertet, som hun aldrig følte helt så stor, når hun tænkte på dem, der var i Skærsilden.

En dag, da nogen sagde til hende, at den og den fattige ikke fortjente det brød, hun gav ham, forstod hun det ikke. Hun nægtede at forstå, at det at være sulten ikke skulle være grund nok til at spise.

For at gøre sin forglemmelse god igen tog Fattigsøster sin pose, og gik hen og købte for sine smukke nye penge et jordstykke, som stødte op til hendes slægtninges hytte. Desuden købte hun et par okser, hvide og brune og lige så blanke i skindet som silke. Hun vogtede sig vel for at glemme ploven. Så lejede hun en gårdskarl, som førte forspandet ud på

marken foran hytten. Imens gik hun ned i byen og foretog alle mulige slags indkøb: tørre vinstokke, som brænder så lyst og klart, det bedste mel, der var at få, saltede madvarer og tørrede grøntsager. Tre store arbejdsvogne fulgte efter hende fra butik til butik, og hun fyldte dem med ting, hun anså for nødvendige i et hjem. Og det var vidunderligt at se, hvor forstandigt hun brugte den gode Guds penge; hun købte ingen unyttige ting, som man kunne have ventet af et pigebarn i hendes alder, men gode, solide møbler, lærredsstykker, kobberkogekar, alt, hvad en husmoder på tredive år drømmer om at eje.

Da de tre vognlæs var fulde, stillede hun dem ved siden af okserne og ploven. Da så hun, at hytten var alt for lille og ussel til alle disse herligheder, blev hun bedrøvet over ikke at kunne købe en gård, ikke så meget fordi hun manglede penge, men fordi der ikke var nogen til købs i den del af landet. Hun besluttede sig til at tilkalde murerarbejdsmænd og lade dem bygge et stort hus netop der, hvor den fattige bolig nu stod. Men eftersom hun havde hastværk, nøjede hun sig indtil videre med at lægge nogle store pengebunker på jorden foran vognene – det var til at betale bygningen med.

Hun gjorde det hele så hurtigt, at hun ikke havde brugt en time til det hele. Guillaume og Guillaumette sov endnu, havde hverken hørt støjen af hjulene eller gårdskarlens piskesmæld.

Da smilede Fattigsøster listigt og gik hen til døren, for hun kunne også indimellem være skælmsk i sin godgørenhed. Det var lidt for at spille dem et puds, at hun havde skyndt sig så meget; nu strålede hun over at have klaret det hele, inden onklen og tanten var vågnet.

Hun kastede et sidste blik på sine indkøb og begyndte så at råbe, mens hun klappede af al magt i hænderne:

"Onkel Guillaume, tante Guillaumette!"

Og da de to gamle ikke rørte sig, gav hun sig til at dunke på de dårligt sammenføjede vinduesskodder med de knyttede næver og råbte mange gange:

"Onkel Guillaume, tante Guillaumette, luk op, hurtigt, lykken vil gerne ind!"

Det hørte Guillaume og Guillaumette i søvne, og det fik dem til at springe ud af sengen, uden at de først gav sig tid til at vågne. Fattigsøster råbte stadig, da de viste sig i døren; de skubbede til hinanden, gned sig i øjnene for at se bedre; og de havde skyndt sig så meget, at Guillaume havde fået skørterne og Guillaumette bukserne på sig. Men det anede de ikke, der var så mange andre ting at undre sig over. Bunkerne med sous-stykkerne lå så højt som høstakke foran vognene, kobberkogekarrene og egetræsmøblerne stod og blinkede mod sneen. Okserne prustede højt i den kolde morgenbrise. Plovskæret lyste så hvidt i de første solstråler, at det så ud, som det var lavet af sølv.

Gårdskarlen gik frem og sagde til Guillaume:

"Herre, hvorhen skal jeg sætte forspandet? Det er ikke årstiden til at pløje. Men vær ikke bange; Deres marker er tilsået, og De vil få en rig høst."

Og vognmændene gik hen til Guillaumette:

"Gode frue," sagde de til hende, "her er Deres husgeråd og hele vinterforrådet. Lad os straks få at vide, hvor vi skal læsse af. Det bliver knapt nok, vi kan nå at få alle disse rigdomme under tag på en dag."

De to gamle stod der med åben mund og vidste ikke, hvad de skulle svare. De så frygtsomt på alle disse ting, som de aldrig havde set før, tænkte på de grimme penge, der havde gjort sådan nar af dem om natten. Fattigsøster stod gemt i en krog og lo ad deres forvildede udtryk; hun brød sig ikke om at tage nogen anden hævn over deres uvenlighed i ulykkens tid. Den stakkels pige havde aldrig leet så godt i sit hele liv. Jeg forsikrer dig, at du ville have leet lige godt over at se dem, som de stod der, Guillaume i skørter og Guillaumette i bukser, og ikke vidste, om de skulle græde eller le, mens de skar de fornøjeligste grimasser af verden.

Da hun endelig så, de ville til at gå ind igen og lukke døren og vinduet, viste hun sig.

"Mine venner," sagde hun til gårdskarlen og til vognmændene, "bring alt ind i hytten; vær ikke bange for at fylde kamrene lige til loftet. Jeg huskede ikke på, hvor lille huset var, og har købt så meget, at vi nu må have et slot. Men her er penge til murerne."

Dette sagde hun for at blive hørt af onklen og tanten; for hun tænkte, og det med rette, at berolige dem ved at lade dem forstå, at hun var den gode fe, som gav dem alt dette. Nu havde Guillaume og Guillaumette fra aftenen før lovet sig at give hende stryg til straf for, at hun havde været borte fra dem en hel dag; men da de hørte hende snakke sådan, og så mændene sætte møblerne og alt det andet fra sig foran døren, da stirrede de på hende og brast i gråd, uden at de vidste hvorfor. De syntes, der ligesom var en hånd, som klemte dem om struben. Der blev de så stående, næsten kvalt af gråd, og vidste ikke, hvad de skulle gøre ved al denne rørelse, som var dem så

fremmed. Og pludselig forstod de, at de elskede Fattigsøster. Da lo de gennem tårer, løb hen og kyssede hende, og det lindrede dem.

7

Et år efter var Guillaume og Guillaumette de rigeste gårdejere på egnen. De havde et stort, nyt hus; deres marker strakte sig mange mil bag horisonten.

At en fattig bliver rig, det er slet ikke så sjældent; i vor tid undrer ingen sig over det. Men da Guillaume og Guillaumette fra at være onde blev gode, var der dem, som nægtede at ville tro det. Alligevel var det sandt. Fattigsøsters onkel og tante, som ikke mere hverken led sult eller tørst, fandt det gode hjertelag fra de gamle dage igen. De havde selv grædt meget og følte sig nu som familie til alle, der led ondt, og lindrede dem alle uden egoisme.

Jeg ved, at tårer er gode rådgivere. Men når Guillaumette ikke længere var så hidsig efter pynt, og når Guillaume holdt op med at drikke og foretrak arbejdet, så mener nu jeg nok, at de store sous-stykker havde en hemmelig kraft i sig, der bidrog sit til underet; for de var ikke som ethvert andet pengestykke, der nøjer sig med at betale for unyttige ting; de ville ikke have noget at gøre med onde hjerter, men når de var i hånden på et værdigt menneske, ledte de dem og gjorde dem gavmilde. Åh! de store dejlige mønter var ikke så uhyggeligt dumme som vore grimme guld- og sølvpenge.

Guillaume og Guillaumette kyssede Fattigsøster fra morgen til aften. I de første dage sparede de hende for enhver udmattelse, de blev vrede, bare hun snakkede om arbejde. Det

var let at se, at de ønskede, hun skulle blive en smuk frøken med små hvide hænder, som var gode til at binde pyntebånd.

"Hold hovedet højt," sagde de hver morgen til hende, "bryd dig ikke om andet."

Men barnet forstod ikke den slags; hun ville dø af kedsomhed, hvis hun hele dagen kun skulle sidde og se skyerne drage forbi; hendes rigdomme var en mindre adspredelse for hende end det at polere sine egetræsmøbler og trække de fine lærredslagener og lægge dem sammen. Hun morede sig altså, som hun fandt bedst, og sagde til onklen og tanten:

"Lad mig være, jeg er varmt klædt på og har ikke brug for pynt; jeg foretrækker husholdningsarbejde for fine klæder."

Og det sagde hun så alvorligt, at Guillaume og Guillaumette forstod, at hun havde ret, og ikke mere hindrede hende i at gøre, som ville. Det var en fest for hende. Hun stod op som før, klokken fem, og passede sine huslige pligter; ikke sådan at hun fejede eller vaskede som i ulykkens dage; for det var noget, der tog på kræfterne at holde et så stort hus rent og i orden; men hun så til tjenerne og havde ingen falsk skamfølelse ved at hjælpe dem i deres arbejde i mejeriet eller nede i hønsegården. Hun var ganske sikkert den rigeste og flittigste pige på hele egnen. Alle og enhver undrede sig over, at hun ikke havde forandret sig, siden hun blev stor gårdejerske, bortset fra, at hun havde rødere kinder og gik gladere til arbejdet end før.

"Du gode fattigdom," sagde hun ofte, "du har lært mig at være rig."

Hun tænkte meget af sin alder, og det gjorde hende undertiden trist. Jeg ved ikke, hvordan hun kom efter, at de store sous var blevet hende til liden nytte. Markerne gav hende

brød, vin, olie, grøntsager, frugter; hjorden skaffede hende uld til klæder og kød til måltiderne; alt havde hun omkring sig, og gårdens frembringelser rakte rigeligt til både hende selv og gårdens folk. Selv de fattiges del var stor; for nu uddelte hun ikke mere penge, men kød, mel, brænde, lærred og vadmel, og hun viste sig forstandig i dette og gav, hvad hun vidste, de trængte til, og sparede dem for fristelsen til at benytte pengene dårligt.

Men under denne overflødighed af rigdomme lå der mange store bunker af mønter på loftet, hvor Fattigsøster ærgrede sig over at se dem optage pladsen for tyve-tredive halmbunker. Hun foretrak halmen, en løn for arbejde, meget frem for disse penge, som hun dyngede op uden større besvær. Lidt efter lidt kom hun også til at føle en dyb foragt for den slags rigdomme, der kun duer til at sove i gerrige folks kister eller at slides i hænderne på byens handlende.

Hun var så træt af denne ubekvemme formue, at hun en morgen besluttede sig for at lade den forsvinde. Hun havde gemt den lille pose, der så let slugte de store skillinger; den gjorde sin pligt samvittighedsfuldt og fejede loftet rent. Fattigsøster havde været rigtig snu, for hun havde ikke ladet tiggerskens mønt ligge på bunden; så pengene forsvandt uden at blive fristet til at komme igen.

På den måde sørgede hun for ikke at blive alt for rig, for hun følte, at der lå en fare for hjertet, hvis hun gjorde. Lidt efter lidt gav hun dele af sine jorder bort, som var alt for store til at ernære en familie alene. Hun afpassede indtægterne efter, hvad hun havde brug for. Og siden der ikke var mangel på gode, stærke arme på gården, gik hun, når pengene, trods alt, hvad

hun gjorde, alligevel dyngede sig op på loftet, i al hemmelighed derop og morede sig med at gøre sig fattigere. For at være sikker på sin fornøjelse gemte hun hele livet igennem tryllepungen, der gav så rigeligt i nødens time og tog så villigt til sig i de gode tider.

Fattigsøster havde en anden sorg. Den fattige kvindes gave satte hende i forlegenhed. Hun var bange for magten, den gav hende, for selv når man ikke tvivler på sig selv, er hjertet gladere, hvis man føler sig ydmyg end mægtig. Hun havde gerne kastet den i floden, men et dårligt menneske kunne have fundet den i sandet og misbrugt den; og det er sikkert, at hvis han havde brugt halvparten af, hvad hun havde givet ud i gode gerninger, til slette formål, så er der ikke tvivl om, at han jo ville ruinere hele landet. Og da forstod hun også, at tiggersken havde søgt længe, før hun gav den bort; for det var en gave, som kunne bringe glæde eller fortvivlelse, alt efter hånden, der modtog den.

Hun beholdt sou-stykket. Der var et hul i det, og hun gik med den i et bånd omkring halsen, så hun ikke kunne miste den. Men hun var ked af at føle den på brystet; hun ville have gjort alt i verden for at finde den fattige kone igen. Da ville hun have bedt hende om at tage det betroede tilbage, for den var alt for tung til, at nogen kunne have den længe, og så lade hende leve som en god pige, der ikke gjorde andre undere end dem, der kommer af arbejde og godt humør.

Men hun søgte hende længe og forgæves og blev efterhånden bange for aldrig at møde hende igen.

En aften, som hun kom forbi kirken, gik hun ind for at sige en bøn. Hun gik helt op til højalteret og ind i et lille kapel, hvor

hun godt kunne lide at være, fordi det var mørkt og stille; lyset kom ind gennem ugennemsigtige mørkeblå ruder og spillede som måneskin på stenfliserne; den temmelig lave hvælving gav intet ekko. Men den aften var der festligt i det lille kapel. En solstråle havde forvildet sig gennem koret, skinnede nu på det simple alter og lod den forgyldte ramme om det gamle maleri lyse op i mørket.

Fattigsøster, som knælede ned på de nøgne sten, blev et øjeblik adspredt ved at se solens sidste stråle spille på rammen, som hun ikke engang havde vidste var der.

Men så bøjede hun hovedet og begyndte sin bøn; hun bønfaldt den gode Gud om at sende en engel, som kunne tage sig af den store sou.

Midt i bønnen løftede hun panden, solens farvel steg langsomt; nu stod den på det malede lærred; man kunne have troet, at lyset kom fra det hellige billede. Det strålede på den mørke mur, og det var, som om en kerub havde løftet en flig af Himmelens slør til side, for der så man i en forherligelse jomfru Maria med Jesusbarnet på sit skød.

Fattigsøster stirrede, søgte at huske. Hun havde – måske i drømme – set denne dejlige helgen og dette guddommelige barn. De genkendte hende vist også; de smilede til hende, og hun så dem komme ud af lærredet og ned mod hende.

Hun hørte en mild stemme, som sagde:

"Jeg er Himlens gode tiggerske. Jordens fattige ofrer mig sine tårer, og jeg rækker hånden til enhver, som har det ondt, for at han skal lindres. Til Himlen bærer jeg disse lidelsens ofre. Det er dem, som en for en, samlet gennem århundrederne, på den yderste dag skal udgøre de udvalgtes lyksaligheds skat.

Derfor vandrer jeg rundt i Verden, fattigt klædt, som det passer sig for en datter af folket. Jeg trøster de fattige, mine søskende, jeg frelser de rige ved barmhjertighed.

En aften så jeg dig og kendte i dig den, jeg søgte. Mit arbejde er meget svært. Når jeg møder en engel på Jorden, betror jeg hende en del af min gerning. Til dette brug har jeg himmelske sous med mig, som har magt til det gode, og som gør rene hænder til eventyr.

Ser du, min Jesus smiler til dig: Han er fornøjet med dig. Du har været en tiggerske for Himlen, for hver og en har ofret dig sin sjæl, og du skal føre dine fattige lige ind i Paradis. Giv mig nu den mønt, som trykker dig; kun keruber har styrke til altid at bære det gode på deres vinger. Vær ydmyg, vær lykkelig!"

Fattigsøster hørte det himmelske ord; hun lå der, halvt bøjet, stum og i henrykkelse; i hendes vidt åbne øjne strålede glansen af hendes syn. Længe blev hun liggende der ubevægelig. Da så strålen fremdeles steg, syntes hun at Himlens dør lukkede sig; den hellige jomfru, som havde taget båndet om halsen, forsvandt langsomt. Barnet så stadig på hende; men nu så hun kun den øvre del af den forgyldte ramme, som strålede svagt i det sidste lysskær.

Da hun ikke længere følte vægten af mønten på brystet, troede hun på, hvad hun havde set. Hun korsede sig og gik ud af kirken med tak til Gud.

Sådan gik det til, at hun ikke havde nogen flere sorger, og levede længe, lige til den dag, da englen, som hun havde ventet på lige fra barndommen, førte hende til hendes moder og fader, som længe havde ønsket hende hos sig. Hos dem fandt hun

Guillaume og Guillaumette, som også havde forladt hende en dag, da de var blevet for trætte.

Og mere end hundrede år efter hendes død kunne man ikke have fundet en eneste tigger der i egnen, ikke sådan at forstå, at vore grimme guld- og sølvpenge lå stuvet af vejen i familiernes kister; men fordi der altid, man vidste ikke hvordan, kunne findes nogle børn af den hellige jomfrus sou, af disse store sou-stykker af messing, som er arbejdernes og de fattige i åndens penge.

Om "Eventyr til Ninon"

Forfatter: Émile Zola (1840-1902).
Org.udgaver:

Til Ninon
À Ninon, skrevet til bogudgaven.

Simplicius
Simplice, i *Revue du mois,* 25. oktober 1863.

Balbogen
Le Carnet de danse, i *Le Petit Journal,* 6. november 1864.

Hun som elsker mig
Celle qui m'aime, i *L'Entr'acte,* 18. – 23.november 1864.

Kærlighedsfeen
La Fée Amoureuse, i *La Provence* 29. december 1859 og 26. januar 1860.

Blodet
Le Sang, i *Revue du mois,* 25. august 1863.

Tyvene og æslet
Les Voleurs et l'âne, ingen føljetonudgave før bogudgaven fundet.

Fattigsøster
Sœur-des-Pauvres, ingen føljetonudgave før bogudgaven fundet.

Bogudgave som *Contes à Ninon*. Librairie Internationale J. Hetzel et A. Lacroix, Paris december 1864.
Denne udgave baseret på: *Eventyr for Ninon*. Albert Cammermeyers Forlag, Kristiania 1893. Fortællingen *Tyven og æslet*, som mangler i Cammermeyers udgave, er oversat til denne udgave.
Oversætter: Oversætteren af det norske bogforlæg er ikke kendt; fordanskning af den norske tekst og oversættelsen af fortællingen *Tyven og æslet* skyldes Kim N. Jensen (1955–).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Léon François Comerre (1850-1916): *La Belle Liseuse* (udateret).

ISBN 978-87-7979-943-1

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-182-4 (Ølstykke 2009).

www.ebib1800.dk

